

4294

Ա. ԺԴԱՅ

ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՄ Կ(Բ)Կ
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵԶ

Զեկուցում Համ Կ(Բ)Կ
XVIII համագումարում
1939 թ. մարտի 18-ին

ՅԿՈ

Ճ-39

Պ Ծ Տ Է Ր Ա Տ

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԳՐԱԳԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1939

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՅՆ Ք





ԱԿ

Ա. ԺԴԱՆՈՎ

11 JUL 2005

ՅԿՊ

Ժ - 39

1 DEC 2005

ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՄ Կ (Բ)Կ
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵԶ

Զեկուցում Համ Կ(Բ)Կ
XVIII համագումարում
1939 թ. մարտի 18-ին

Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ

ԲԱՂՄ.ԲԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1989

25 APR 2013

4294



2457
39

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ընկերներ:

XVIII համագումարում տված իր ղեկուցման մեջ ընկեր Ստալինն ամփոփեց սոցիալիզմի այն վիթխարի հաղթանակներին հանրագումարը, վոր ձեռք է բերել մեր կուսակցությանը յերկրորդ հնգամյակում: Ընկեր Ստալինը տվեց մեր հաղթանակների պայմաններին՝ խորությամբ ու իմաստունությամբ բացատրելի վերլուծությունը և ուրվագծեց այն աշխատանքների վիթխարի ծրագիրը, վորոնք կապված են ԽՍՀ Միության՝ սոցիալիզմից աստիճանաբար կոմունիզմին անցնելու խնդիրների հետ:

Սոցիալիզմի հաղթանակը մեր կուսակցության տրիումֆն է, նրա Լենինյան-Ստալինյան ղեկավարության տրիումֆը:

Հաղթանակել է կուսակցության քաղաքականությունը, հաղթանակել է նրա թեորիան, նրա իդեոլոգիան, հաղթանակել են նրա կադմակերպական սկզբունքները:

Մեր կուսակցության շուրջը համախմբվել են մեր յերկրի աշխատավորության բաղձախիռն մասնանները, նրա գաղափարները, կոմունիզմի դադավարները դարձել են խորհրդային ժողովրդի զբոսը:

Սոցիալիզմը կառուցելու և հաղթանակած՝ սոցիալիզմի նվաճումները կապիտալիստական շրջապատումից ու ԽՍՀՄ-ի ներսում նրա աղենտուրայից պաշտպանելու համաշխարհային-պատմական խնդիրների լուծումը կուսակցությունից պահանջեց արժատապես վերակառուցել կուսակցական-քաղաքական և կադմակերպական աշխատանքը:

Մաքրվելով թշնամական աղտեղությունից, դրանով իսկ

А. ЖДАНОВ

ИЗМЕНЕНИЯ В УСТАВЕ ВКП(б)

Армгиз—Издательство полит. литературы
Ереван, 1939

աճրապնդելով իր շարքերի բոլշևիկյան միասնությունն ու ամբողջությունը, վերահաստեղծելով կուսակցական-քաղաքական ու կազմակերպական աշխատանքը, կուսակցությունն անհափ ամրացրեց իր ուժն ու հզորությունը, իր գաղափարական ու կազմակերպական զինվածությունը:

Կուսակցությունը դարձավ ուժեղ, ինչպես յերբե՛ք չի յեղել:

Դրա համար մենք պարտական ենք ընկեր Ստալինի ղեկավարությանը: (Բուռն ծափահարություններ, բոլորը վուժի յեն կանգնում, «ուռա՛» քացականչություններ):

Մեր կուսակցության ուժի աղբյուրը, նրա համաշխարհային-սլատմական հաղթանակները աղբյուրը նրանումն է, վոր նա հանդիսանում է նոր, լենինյան-ստալինյան տիպի կուսակցություն, վորն անհաշտ է ոպորտունիստների վերաբերմամբ, բանվոր դասակարգի բոլոր թշնամիների վերաբերմամբ: Մեր կուսակցությունը սոցիալական հեղափոխության կուսակցություն է, վորն աճել է Մարքսի—Ենգելսի—Լենինի—Ստալինի թեորիայի ամուր բաղայի վրա: Նրա ծրագիրն ու տակախական, կազմակերպական սկզբունքները խարսխվում են մարքսիզմ—լենինիզմի գերանիտե հիմքի վրա: Նրա շարքերումն են բանվոր դասակարգի լավագույն ներկայացուցիչները, նրա ամենանվիրված զավակները, վորոնք առավել զիտակից են, հեղափոխական, համարձակ, կարգապահ: Դրա շնորհիվ բոլշևիկյան կուսակցությունը դարձավ բանվոր դասակարգի մարտական շտաբը, նրա հեղափոխական ավանգարդը, մի կուսակցություն, վորը

«...բավականաչափ համարձակ է, վորպեսզի պրոլետարներին առաջնորդի դեպի կոմի հանուն իշխանության, բավականաչափ վորձված է, վորպեսզի հեղափոխական իրադրության բարդ պայմաններից գլուխ հանի, և բավականաչափ ձկուն է, վորպեսզի խուսափի իր նպատակի ճանապարհին յեղած բոլոր և ամեն տեսակ ստորջրյա քարերից»: (Ստալին, «Լենինիզմի հիմունքները մասին»):

Բանվոր դասակարգի ավանգարդի դերը բոլշևիկները կուսակցությունը կատարում է վոչ միայն իր հետևողակա-

նորեն հեղափոխական, զիտական ծրագրով ու տակախակա-յով, այլև կազմակերպություն: Մեր կուսակցության տարբերիչ առանձնահատկությունն այն է, վոր նա իր հեղափո-քերիչ առանձնահատկությունն այն է, վոր նա իր հեղափո-քական գործունեությունը բոլոր ետապներում բացառիկ կազմակերպական է տվել կազմակերպմանը: Նա ջախջախում նշանակություն է տվել կազմակերպական հարցերում, ամեն ան-եր ոպորտունիզմը կազմակերպական հարցերում, ամեն ան-գամ առաջ քաշելով այնպիսի կազմակերպական ձևեր, իր ներքին կյանքի այնպիսի կանոններ ու որենքներ, վորոնք համապատասխանում էին կուսակցության գործունեու-թյան պատմական պայմաններին և ապահովում էին նրա քաղաքական ինդիկները կատարումը:

Բոլշևիզմի կազմակերպական սկզբունքները հետևողա-կան հեղափոխական ծրագրի ու տակախակա իրականացման գնը են հանդիսանում, վորովհետև հեղափոխական ծրագրի-գնը են հանդիսանում, վորովհետև հեղափոխական ծրագրի-գնը չի կարող իրականացվել առանց յերկաթակուռ, կենտրո-նացված կազմակերպության: Կուսակցության շինարարու-թյան լենինյան-ստալինյան կազմակերպական սկզբունքներն իրենց մարմնավորումն են գտել կուսակցության կանոնա-գրության մեջ, վորը վորոշում է կուսակցական կազմակեր-պությունների պրակտիկ գոր-ունեությունն յերկաթակուռ, կենտրո-նացված կազմակերպության կառուցման ձևերը և նրա ներքին կյանքի կուսակցության կառուցման ձևերը և նրա ներքին կյանքի կուսակցության կառուցման ձևերը: Մեր կուսակցության, վորպես սոցիալիստական կուսակցությունը և բանվոր դասակարգի զիտատուրայի հեղափոխությունը և կազմակերպողի և ղեկավարի, համաշխար-իրականացումը կազմակերպողի և ղեկավարի, համաշխար-հային-սլատմական միասնական վորոշեց մեր կուսակցության հային-սլատմական միասնական կազմակերպական սկզբ-չինարարության նաև հիմնական կազմակերպական սկզբ-բունքները՝ խտտադույն ցենտրալիզմ կուսակցական կազմա-կերպությունների գործունեությունը մեջ, ներքին զիտակ-կան կարգապահություն, կամքի միասնություն և խմբավո-ծողությունների միասնություն, Ֆրակցիաների և խմբավո-ծողությունների անթույլատրելիություն, կուսակցության մեջ ընդունվողների ուշի-ուշով ընտրություն, կուսակցության պաշտպանումն ոպորտունիստական մանր-բուրժուական տարրերից, մշտական հոգատարություն կուսակցության անգամների ակտիվության բարձրացման և ներկուսակցա-կան ղեմոկրատիայի զարգացման մասին: Այս սկզբունքնե-րը, վորոնք մարմնավորված են կուսակցության կանոնա-

գորության մեջ, կազմում են կուսակցության անխախտ հիմքը:

Կուսակցությունը միշտ ել կանոնադրությունը համարել է կուսակցական կյանքի և կուսակցական շինարարության անխորտակելի հիմքը: Նա միշտ ել պայքարել է հանուն կանոնադրության բոլոր դրույթների ճշտով կատարման: Իմանալով այն մեծ հղորդությունը, վոր ներդրված է բոլշևիկյան կազմակերպական սկզբունքների մեջ և դրանց խտացված արտահայտություն—Համ(ր)Կ կանոնադրության մեջ, բուրժուազիայի ամեն տեսակ պոչունքներն ու յերկերեսանինները, քողարկվելով կուսակցության անդամի մեծ կոչումով, բաղմիցս փորձել են վիժեցնել կուսակցության կանոնադրությունը, խախտել կուսակցության միասնությունը, թուլացնել կուսակցությունը՝ իՍՀՄ-ում կապիտալիզմի ռեստավրացիան նախապատրաստելու նպատակով: Վերջին տարիների փաստերը ցույց տվին, թե ինչպես ժողովրդի ստոր թշնամիները՝ ֆաշիզմի տրոցկիստական—բուխարինական, բուրժուա—նացիոնալիստական դորձակալները, լրտեսները, դավերասանները կուսակցության կանոնադրության խախտումները լայնորեն ոգտադործում եյին իրենց քայքայիչ նպատակներով: Այդ խախտումները,—խտորոգումները դեմոկրատական ցենտրալիզմի սկզբունքները, հախուռն ընդունելությունը կուսակցության մեջ, կուսակցական տնտեսության մեջ քառս ստեղծելը և այլն,—բոլշևիկյան դգաստության բթացման և մեր կուսակցության կազմակերպական հիմքերի մոռացության հետևանքը հանդիսացան: Ահա թե ինչու կուսակցության կանոնադրությունից կատարվող խտորոգումները, կանոնադրական կանոնների ու որենքների խախտումները խախտումն են հանդիսանում կուսակցության մասին Լենինի—Ստալինի ուսմունքի, վնաս են հասցնում կուսակցությանը:

Հեղափոխական մարքսիզմի կուսակցությունն իր աշխատանքի կազմակերպական ձևերն ու մեթոդները վորոշում է՝ նայած կոնկրետ իրադրությանը: Դրանից յեղնելով, բոլշևիկներն կուսակցությունը կուսակցական շինարարության մեկ անդամ սահմանված ձևերը յերբեք չի վերածել

գողմայի, մեռած սխեմայի: Կանոնադրության կազմակերպական ձևերի մեջ, ինչպես և մարքսիստական թեորիայի զարգացման մեջ, մեր կուսակցությունը կանոնած է ստեղծադորձական մարքսիզմի հողի վրա, կազմակերպական կանոնադրության ձևերը հարստացնելով նոր փորձով, նայած դասակարգային պայքարի դարգացող պայմաններին և քաղաքական նոր խնդիրներին:

Թույլ տվեք հիշեցնել ձեզ հետևյալ ցուցումները, վոր այդ առթիվ տվել է կուսակցության X համագումարն իր «Կուսակցական շինարարության մասին» բանաձևում.

«1. Հեղափոխական մարքսիզմի կուսակցությունն արմատապես ժխտում է կուսակցական կազմակերպության, ինչպես նաև նրա աշխատանքի մեթոդների բացարձակապես ճիշտ, հեղափոխական պրոցեսի բոլոր աստիճանների համար պիտանի ձևի վորոշումները: Ընդհակառակը, կազմակերպության ձևը և աշխատանքի մեթոդների ձևը ամբողջապես վորոշվում է տվյալ կոնկրետ պատմական իրադրության առանձնահատկություններով և այն խնդիրներով, վորոնք անմիջականորեն բղխում են այդ իրադրությունից:

2. Այս տեսակետից հասկանալի չէ, վոր ամեն մի կազմակերպական ձև և աշխատանքի համապատասխան մեթոդները հեղափոխության զարգացման որյեկտիվ պայմանների վորփոխումով կարող են կուսակցական կազմակերպության զարգացման ձևերից վերածվել այդ զարգացման կապանքների. և ընդհակառակը, անպետք դարձած կազմակերպական ձևը համապատասխան որյեկտիվ պայմանների վերածման դեպքում կարող է նորից դառնալ անհրաժեշտ ու միակ նպատակահարմարը:

3. Հակասությունները մեկ կողմից նոր կազմավորվող դրության պահանջների և մյուս կողմից կազմակերպության սահմանված ձևի ու նրա աշխատանքի մեթոդների միջև ընդհանուր առմամբ նշվում են ավելի շուտ, քան թե վերջնականապես կղզացվի կուրսի փոփոխման անհրաժեշտությունը: Այս վերջինս պետք է փոխվի միայն այն ժամանակ, յերբ

յին—պատմական խնդիրների իրականացման համար: (Մասնաճիւղային):

Այստեղ յետ ուղղում եմ միայն ընդդէմ, թե ինչպիսի վիթխարի նշանակութիւն ունեցաւ կուսակցութեան XV—ից մինչև XVIII համագումարն ընկած ժամանակաշրջանը կուսակցութեան կազմակերպական փորձի հարստացման տեսակետից:

Ընկեր Ստալինը կուսակցութեան կազմակերպական շինարարութեան հարցերում կուսակցութեանը տվել է ստեղծագործական մարքսիզմի փայլուն որինակներ: Յետ նկատի ունեմ ուսմունքը քաղաքական դժի և կազմակերպական աշխատանքի հարարերակցութեան մասին, կադրերի ընտրութիւնը, դաստիարակումը, առաջնաշումն ու բաշխումը գիտականորեն կազմակերպելու մասին. կատարման ստուգումը բոլշևիկներն կազմակերպելու մասին. իր շարքերը սողոսկող թշնամիների դեմ կուսակցութեան պայքարի, իր շարքերն ալլասերվածներից ու յերկերեսանիններից մաքրելու համար կուսակցութեան մղած պայքարի յեղանակների մասին, զգաստութեան մասին, բոլշևիզմին տիրապետելու մասին:

Այս բոլոր հարցերի վերաբերյալ ընկեր Ստալինը կուսակցութեանը գինել է իմաստուն և խորաթափանց ցուցումներով, վորոնք կազմակերպման բոլշևիկյան թեորիայի գանձարանում ամենահարուստ մի ավանդ, ինչպես և գործողութեան ուղեցույց են ներկայացնում իրենցից:

Ինչո՞ւ յեմ անիրաժեշտ փոխախոսքայունները Համկ(բ)Կ կանոնադրութեան մեջ:

Կուսակցութեան XV—ի համագումարը դումարվել է այնպիսի պայմաններում, յերբ ԽՍՀՄ—ի եկոնոմիկայի և դասակարգային ստրուկտուրայի մեջ արմատական փոփոխութիւններ են կատարվել:

Անհրաժեշտութիւն չկա, վոր յետ մանրամասն կանգ առնեմ այդ հարցերի վրա, քանի վոր դրանք սպառնիչ ազդեցութեամբ ու կատարելապես լուսարանվեցին ընկեր Ստալինի և ընկեր Մոլոտովի ղեկուցումների մեջ:

Սոցիալիզմի հաղթանակը ԽՍՀՄ—ում ապահովեց սոցիալիստական եկոնոմիկայի տիրապետութիւնը: Եկոնոմի-

կայի բնադաւառում կատարված արմատական փոփոխութիւններն համապատասխան փոփոխվել է ԽՍՀ Միութեան դասակարգային կազմը: Սոցիալիստական շինարարութեան տարիների ընթացքում լիկվիդացիայի յենթարկվեցին բոլոր չահագործող տարրերը—կապիտալիստները, վաճառականները, կուլակները, սպեկուլանտները: ԽՍՀՄ—ի աշխատավորները—բանվորները, դուրդացիները, ինտելիգենցիան—խորապես փոխվեցին սոցիալիստական շինարարութեան տարրերի ընթացքում:

Դասակարգային սահմանադէրը ԽՍՀՄ—ի աշխատավորների միջև ջնջվում են, վերանում,—ջնջվում են տնտեսական ու քաղաքական հակասութիւնները բանվորների, դուրդացիների և ինտելիգենցիայի միջև: Հենց այդ հիման վրա ել անեց խորհրդային հասարակութեան բարոյական—քաղաքական միասնութիւնը: Խորհրդային հասարակութեան այդ բարոյական—քաղաքական միասնութիւնն իր փայլուն հաստատումը գտաւ ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի և Միութենական Հանրապետութիւնների Գերագույն Խորհուրդների ընտրութիւնների ժամանակ կոմունիստների և անկուսակցականների բոլոր ստեղծվելու և այդ բոլորի լիակատար հաղթութեան մեջ:

Կուսակցութեան շուրջն անեցին վոչ—կուսակցական բոլշևիկների բաղմաթիւ կադրեր՝ առաջավոր բանվորներից, դուրդացիներից ու ինտելիգենցիայից, կուսակցութեան գործի համար պայքարող ակտիւ ու ղիտակից մարտիկներից, նրա ղիծը մասսաների մեջ անցկացնողները:

ԽՍՀՄ—ի եկոնոմիկայի և դասակարգային ստրուկտուրայի մեջ կատարված այս արմատական փոփոխութիւնների կապակցութեամբ հասունացել և կուսակցութեան մեջ նոր անդամների ընդունելութեան՝ Համկ(բ)Կ կանոնադրութեամբ նախատեսված պայմանները փոփոխելու անհրաժեշտութիւնը:

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԵԳՈՐԻԱՆԵՐԸ ՎԵՐԱՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Կուսակցութեան կանոնադրութեան համաձայն ներկայումս գործող կարգը, ըստ վորի կուսակցութեան մեջ ըն-

դռնեկութիւնը կատարւում է չորս զանազան կատեգորիաներով, նայած կուսակցութեան մեջ ընդունւիլի սոցիալական դրութեանը, բացահայտորեն չի համապատասխանում ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի տարած հաղթանակի հետեւանքով խորհրդային հասարակութեան փոփոխւած դասակարգային ստրուկտուրային: Կուսակցութեան մեջ ընդունելու ժամանակ զանազան կատեգորիաներ և զանազան թեկնածուական ստաթ սահմանելու կարիքը վերանում է:

Ընդունելութեան ժամանակ զանազան կատեգորիաներ, նայած կուսակցութեան մեջ ընդունւիլի սոցիալական դրութեանը, սահմանւեցին, ինչպէս հայտնի յէ, կուսակցութեան XI համագումարում, 1922 թվականին, նեպի սկզբում, նպատակ ունենալով դժվարացնել վոչ-պրոլետարական տարրերի մուտքը մեր կուսակցութեան մեջ: Այն ժամանակ իրադրութիւնն արմատապէս տարբերւում էր ներկայիս իրադրութիւնից: Այն ժամանակ պրոլետարիատը մասամբ ապաղասակարդացնացած էր: Գյուղացիութիւնը մենատնտես էր: Շահագործող դասակարգերը դեռ լիովին լիկվիդացիայի յենթարկւած չէին: Նեպը քայքայէր աղքեցութիւնը եր դործում կուսակցութեան անդամները մի մասի վրա, մանավանդ նրա վոչ-պրոլետարական տարրերի վրա: Այն պայմաններում, վորպեսզի կուսակցութիւնը հաջողութեամբ կարողանար իրականացնել իր ավանդարդային դերը, անհրաժեշտ էր կուսակցութեան մեջ անկայուն, մանրբուրժուական տարրեր սողոսկելու դեմ այնպիսի մի բարյեր սահմանելը, ինչպէս ընդունելութեան զանազան կատեգորիաներն են: Դա բացառիկ դեր խաղաց կուսակցութեան ամբապնդման և նրա կողմից իր պատմական միասնական կատարելու գործում:

Սակայն մեր յերկրում սոցիալիզմի հաղթանակի հետեւանքով այդ սահմանափակումների կարիքը վերացավ: Դրանք, այդ սահմանափակումները, արդեն խանգարում և արգելակում են կուսակցութեան շարքերի համալրմանն ի հաշիվ բանվոր դասակարգի դործին նմիւրված առաջավոր բանվորների, գյուղացիների, ինտելիգենտների: Կուսակցութիւնն արդեն չի կարող մնալ հին չըջանականերով, հին

նորմաներով: Ընդունելութեան զանազան կատեգորիաների գոյութեան կարիքը վերանում է:

Թե ինչպիսի պրակտիկ անհեթեթութիւնների և անպատեհութիւնների յէ հասցնում կուսակցութեան մեջ ընդունելութեան գոյութիւնն ունեցող կարգը, կարող են լուսաբանել ամեն մի կուսակցական կազմակերպութեան մեջ յեղած բազմաթիւ որինակները:

Լավագույն ստախանովականները, վորոնք դարձել են վարպետներ կամ դիրեկտորներ, այսինքն՝ իրենց առաջնորդներն ու ծառայութիւնների շնորհիւ առաջ են քաշվել դեկավար պոստերի, կուսակցութեան մեջ ընդունւելիս ընկնում են յերկրորդ տեսակի մարդկանց դրութեան մեջ:

Բանվորը կամ բանվորի գավակը, վորը կրթութիւնն և ստացել, կուսակցութեան մեջ ընդունւելիս ընկնում է չորրորդ կատեգորիան:

Ահա, որինակ, Լենինգրադի լավագույն ստախանովականներից մեկը՝ ընկ. Սմետանինը, ներկայումս ԽՍՀՄ-ի թեթեւ արդյունաբերութեան ժողովրդի տեղակալ, նախկին բանվոր, «Սկորոնոդ» ֆաբրիկայում կոշիկների յերես քաշող: Վորպէս լավագույն ստախանովական առաջ էր քաշվել ցելսի պետ: Նրան կուսակցութեան թեկնածու յեն ընդունել, վորպէս ցելսի պետի, յերկրորդ կատեգորիայով: Այնուհետեւ, իր ծառայութիւնների և ընդունակութիւնների շնորհիւ, նա առաջ քաշվեց ֆաբրիկայի դիրեկտոր, և յերբ 1939 թվականի փետրւար ամսին դրվեց նրան թեկնածութիւնից կուսակցութեան անդամ փոխադրելու հարցը, նա ստիպւած յեղաւ ընդունւել կուսակցութեան մեջ արդեն չորրորդ կատեգորիայով:

Մարդն առաջ է դնում, աճում է, իսկ կուսակցութեան մեջ նրա ընդունելութեան պայմանները բարդանում են և դժվարանում: Այնպիսի ընկերների համար, ինչպիսին է Սմետանինը, և բոլոր նրանց համար, ովքեր ընկնում են այդպիսի դրութեան մեջ, անհասկանալի յէ, թե ինչու կուսակցութեան մեջ նրանց ընդունելութեան պայմանները պետք է վատանան առաջնորդական դեպքում: Ընկ. Սմետանինը բողոքեց և միանգամայն իրավացիորեն. «Ինչո՞ւ եմ յեռ վատացել,—հարց էր տալիս նա,—յերբ բանվորութիւնից

առաջ եմ քաշվել ցեխի պետ: Ինչո՞ւ յես վատացա, յերբ ինձ դարձրին Փարբիկայի դերեկտոր: Ինչո՞ւ պետք է յես փնտռեմ ավելի մեծ թվով «յերաշխարհորդներ», կուսակցական ավելի մեծ ստաֆով, քան առաջ, յերբ յես շաք-քային բանվոր եյի»:

Կամ ահա վերցնենք ընկ. Կարտաշեին, վորն այստեղ հանդես յեկավ Լենինգրադի կողմից վողջունելով համադու-մարը: Կարծես թե վատ աշխատող չե և վատ յելույթ չու-նեցավ: Նա ԽՍՀ Միության Գերագույն Խորհրդի ընտրու-թյունների Ժամանակ առաջ քաշվեց վորպես անկուսակցական ազդեցություն: Պրոֆեսիայով ընկ. Կարտաշեը փականադործ է, յեղել է ստախանովական, իսկ այժմ առաջ է քաշված ինժեներա-տեխնիկական աշխատողների կազմակերպության գծով: Յերբ դրվեց նրան կուսակցության մեջ ընդունելու հարցը, նա ընդունվեց արդեն յերկրորդ կատեգորիայով: Վո՞րն է սրա խմաստը: Դուրս է դալիս, վոր հարկավոր է կուսակցությունը «սլարսպել» Կարտաշեներին:

Յեվս մեկ որինակ, վորը բերվեց Ստալինգրադի մարդի Ստալինյան չրջանի կոնֆերենցիայում, յերբ առաջավոր բանվոր ընկ. Մուսինը առաջ քաշված լինելով դեկավար աշխատանքի, վերադարձել է ցեխում աշխատելու, վորպես-զի ընդունվի առաջին կատեգորիայով:

Այսպիսի հաղարավոր որինակներ կարելի յե բերել: Դրանք տարակուսանքի ու վիրավորանքի որինական զգացմունք են առաջացնում այն ընկերների մեջ, վորոնց միակ «մեղքն» այն է, վոր նրանք վեր են բարձրացել: Այս ամենը վկայում է, վոր ընդունելության վերաբերյալ դոյություն ունեցող նորմա-ները հնացել են և սկսել են արգելակի դեր խաղալ իրոք առաջավոր բանվորներին, գյուղացիներին, ինտելիգենտնե-րին կուսակցության մեջ ընդունելիս:

Դուք գիտեք, թե ինչի հասցրեց զանազան կատեգորիա-ներով ընդունելության պրակտիկան, յերբ գլուխ եյին ջար-դում՝ վորոշելու համար, թե վոր կատեգորիան դասել մոնոպրիին, վարպետին և այլն: Ստեղծում եյին ամբողջ «տարիֆային տեղեկատուներ» զանազան պրոֆեսիաներն այս կամ այն կատեգորիան դասելու հարցի վերաբերյալ: Բայց ինչպես ել ուզում էս խելքիդ դու արա այստեղ, ինչպիսի

«տեղեկատու» ել ուզում էս հորինիր, մեկ բան պարզ է, վոր նորմաները հնացել են, վոր նրանք դադարել են այն գործին ծառայելուց, հանուն վորի սահմանված են յեղել: Կանոնադրական այդ նորմաները դարձել են հնացած ձև, յեթե մետալուրգների լեզվով արտահայտվենք՝ ճաքճաք կրաքար: (Միժաղ):

Հնացած նորմաներին կառչում են հետամնաց տարրերը, վորոնք չեն ուզում, վոր առաջ քաշվեն նոր, յերիտասարդ ուժեր:

Հնացած նորմաներն առիթ են տալիս նոր խորհրդային ինտելիգենցիայի վերաբերմամբ, բանվոր դասակարգի և գյուղացիության առաջավոր մարդկանց վերաբերմամբ հե-տամնաց, ըստ եյության հակամարքսիստական, հակալե-նինյան տեղեկներ արմատավորելու համար, առաջավոր մարդկանց վերաբերմամբ արհամարհական վերաբերմունք արմատավորելու համար, մարդիկ, վորոնք իրենց կրթու-թյան կամ ծառայությունների շնորհիվ առաջ են քաշվել առաջավոր պոստերի:

Այս ամենը խոսում է այն մասին, վոր յերբեմնի ան-հրաժեշտ ձևն անցկացրել է իր ժամանակը, դարձել է ձև՝ առանց բովանդակության: Արժանիքը վերածվել է իր սե-փական հակադրության, թերության: Կազմակերպական ձևը պետք է համապատասխանի բովանդակությանը, իսկ բովանդակությունը մեղանում կրնի թանա դասակարգերի մերձեցման և դասակարգային տարբերությունների լիկվի-դացիայի գծով:

Ուստի, համադումարի քննարկմանը ներկայացված թե-դիսներն առաջարկում են փոփոխել կուսակցության մեջ ըստ զանազան կատեգորիաների ընդունելության դոյություն ունեցող կարգը և սահմանել ընդունելության միասնական պայմաններ ու թեկնածուական միատեսակ ստաֆ, անկախ բանվոր դասակարգին, գյուղացիությանը կամ ինտելիգեն-ցիային պատկանելուց:

Կուսակցության մեջ ընդունելության պայմանների փո-փոխությունները, վորոնք առաջարկվում են թեդիսներում, — սոցիալիզմի հաղթանակի ուղղակի արդյունքն են:

Թեդիսները նախատեսում են կուսակցության մեջ ըն-

դռնվողներին համար սահմանել միամյա թեկնածուական ստաժ: Այդպիսի ստաժը միանգամայն բավարար ե, վորպեսզի այդ ժամկետում թեկնածուն կարողանա հիմնավորապես ծանոթանալ կուսակցության կանոնադրությանը, ծրագրին ու տակտիկային և վորպեսզի կուսակցական կազմակերպությունը կարողանա ստուգել թեկնածուի անձնական հատկությունները:

Զի կարելի մոռանալ, վոր այժմ մեր կուսակցության մեջ են գալիս առաջավոր, սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի զանազան ճակատամասերում ստուգված մարդիկ:

Ինչպես դուք գիտեք, ընդունելությունը կուսակցության մեջ՝ իր ժամանակին դադարեցված եր: Այն վերսկզբվեց միայն 1936 թվականի նոյեմբերի 1-ին: Այն ակտիվն էլ հենց, վորը կուսակցության շուրջն աճեց այդ ժամանակվա ընթացքում, յերբ չկար ընդունելություն կուսակցության մեջ, իրենից ներկայացնում ե այն հիմնական աղբյուրը, վորտեղից այժմ տեղի յե ունենում կուսակցության նոր անդամներին ներհոսը:

Թեկնածուական ստաժն անցնելու ներկայումս գոյություն ունեցող պրակտիկան տառապում ե շատ խոշոր թերություններով: Առավել խոշոր թերություն ե հանդիսանում շատ կուսակազմակերպություններում թեկնածուներին մեջ կատարվող միանգամայն անբավարար աշխատանքը, վորը հասցնում ե այսպես կոչված «հավիտյան» թեկնածուներ ստեղծելուն, վորոնք թեկնածու յեն մնում 6—7—8 տարի և ավելի: (Դախիմում աշխուժություն, ծիծաղ): Փոխանակ այն բանին, վոր թեկնածուների կողքը լինի կենդանի ուղերի, վորից կուսակցությունն ամեն որ քաղում ե թարմ համալրումներ, այն մի շարք կազմակերպություններում վերածվել ե յուրատեսակ «անձեռնմխելի ֆոնդի»:

Վերջին ժամանակներս, համապատասխան նախորդող ժամանակաշրջանում, կուսակցական կազմակերպությունները վորոշ չափով բարելավելին թեկնածությունից կուսակցության անդամ փոխադրելու աշխատանքը: Բայց այնուամենայնիվ գեո այժմ ել վոչ քիչ թվով թեկնածուներ իրենց թեկնածուական ստաժը հաջվում են շատ տարիներով: Իսկ յեթե ուշադրություն առնենք, վոր համակրողների խմբակ-

ներում ես մարդիկ տարիներով անյարժ նստած են, սպասելով թեկնածու ընդունվելուն, ապա հարց ե ծագում, թե նրանք հապա յե՞րբ կընդունվեն կուսակցության մեջ: Մի չորս տարի համակրող, 7—8 տարի թեկնածու, — հապա յե՞րբ նրանք կարող են կուսակցության անդամ դառնալ: (Դախիմում ընդհանուր աշխուժություն): Կարիք չկա սպասուցելու, վոր այդպիսի վնասակար պրակտիկան յենում ե դեպի աշխատողները, դեպի կուսակցության անդամները ձևական—բյուրոկրատական վերաբերմունքից, վորը դատապարտվել ե կուսակցության կողմից:

Մեկ տարի ժամկետով թեկնածուական ստաժ սահմանելը նպատակ ունի լիկվիդացիայի յենթարկել այդ վնասակար պրակտիկան և կուսակցական կազմակերպություններին ստիպել, վոր զգաստանան, բարձրացնեն դաստիարակչական ու կազմակերպական աշխատանքը թեկնածուների մեջ, թեկնածուական ստաժն անցնելը դարձնեն վոչ—ձևական գործ:

Թեղիսներին համաձայն, կուսակցության մեջ բոլոր ընդունվողները պարտավոր են ներկայացնել յերեք տարվա կուսակցական ստաժ ունեցող յերեք կուսանդամի յերաշխավորություն, վորոնք ճանաչում են նրանց վոչ պակաս քան մեկ տարի համատեղ աշխատանքից:

Այդ առաջարկը յենում ե ընկեր Լենինի այն ցուցումից, վորնա տվել ե ընկեր Մոլոտովին ուղղված՝ 1921 թվի սեպտեմբերի 15 թվակիր տոմսակի մեջ, յերբ ընկեր Լենինն առաջարկեց.

«Յերաշխավորություններ տալ թույլատրվում ե միայն նրանց, ովքեր մեկ տարուց վոչ պակաս անձամբ տեսել են յերաշխավորվողի աշխատանքը, նրա հետ միասին աշխատելով այս կամ այն կուսակազմակերպությունում»:

Այսպիսի առաջարկն ուժեղացնում ե յերաշխավորների պատասխանատվությունը յերաշխավորվողի համար:

Ինչ վերաբերում ե յերաշխավորողների քանակին և նրանց կուսակցական ոտածին, ապա թեղիսներում առաջարկված ձևակերպումը յենում ե այն բանից, վոր յերաշխավորություն տալու հնարավորություն տրամադրվի կու-

աակցութեան այն անդամներին, վորոնք կուսակցութեան մեջ են ընդունուել վերջին տարիների ընթացքում: Այդ առաջարկն անտարակույս ժամանակին ե ու նպատակահարմար:

Կուսակցութեանը համալրուել ե առաջավոր ակտիվ մարդկանցով, վորոնք անցել են քաղաքական դաստիարակութեան մեծ դպրոց: Կուսակցութեան այդ նոր անդամներին յերաշխափորութեան տալու իրավունքից զրկելը ճիշտ չեր լինի:

Ընկերներ, ըստ զանազան կատեգորիաների յերաշխափորութեաններ տալու գոյութեան ունեցող սխառմը, ինչպե՛ս հայտնի յե, ստեղծում եր ավելորդ զգվարութեաններ ե չափից գուրս արգելքներ:

Ձեզ հայտնի յե, վոր յերաշխափորութեան գտնելը հեշտ գործ չե, մասնաւանդ այն ընկերների համար, վորոնք կուսակցութեան մեջ են ընդունուում չորրորդ կատեգորիայով: Յերբեմն մարդ ստիպւած ե լինում հալից ընկնել բավարար քանակութեամբ յերաշխափորութեաններ գտնելու համար: (Գաիլիֆուս աշխուժութեան):

Թեզիսներում առաջարկւած՝ յերաշխափորութեաններ տալու նոր կարգը հնարափորութեան կտա վերացնելու այդ նեղող ու ավելորդ արգելքները:

Կուսակցութեան մեջ ընդունելութեան նոր պայմանները նախատեսում են, վոր շրջկոմները ե քաղկոմները՝ այն քաղաքներում, վորտեղ չկա ռայոնական բաժանում, հանդիսանում են կուսակցութեան մեջ ընդունելու մասին սկզբնական կուսկազմակերպութեան վորոշումը հաստատող վերջին ինստանցիան: Այդ մեր շրջկոմների ե քաղկոմների վրա դնում ե հատուկ պատասխանատւութեան ընդունելութեան համար բանիւր դասակարգից, կոտնտեսային գյուղացիութեանից ե ինտելիգենցիայից կուսակցութեան մեջ մտնելու իրոք լավագույն մարդիկ ջոկելու համար:

Նոր կարգը հեշտացնում ե կուսակցութեան մեջ ընդունելու համար լավագույն մարդկանց ջոկելը, հեշտացնում ե իրարյուն կուսակցական կազմակերպութեաններ ստեղծումը, մասնափորապես գյուղում, վորտեղ կուսակցական կազմակերպութեանների ցանցը հատկապես անբավարար ե: Կոտնտեսութեանների զգալի մասում մենք չունենք սկզբը-

նական կուսակցական կազմակերպութեաններ: Ամուր կուսակցական կազմակերպութեանների ստեղծումը գյուղում մեծ նշանակութեան կունենա կոտնտեսութեաններում ե խորհտնտեսութեաններում կուսակցական աշխատանքն ամբողջնելու համար:

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Կանոնադրութեան փոփոխութեաններ Վերաբերյալ հաջորդ առաջարկն այն ե, վոր կուսակցութեան անդամներ ե նրանց պարտականութեանների մասին կանոնադրական դրույթը լրացվի կուսակցութեան անդամների այնպիսի իրավունքների մասին դրույթով, վորոնք համարվում են ինքնըստինքյան հասկանալի, բայց նշված չեն կանոնադրութեան մեջ:

Թեզիսները նախատեսում են, վոր կանոնադրութեան մեջ պետք ե մատնանշլւած լինեն կուսակցութեան անդամների հետեյալ իրավունքները.

ա) կուսակցութեան անդամների իրավունքը՝ կուսակցական ժողովներում ընդադատելու կուսակցութեան ամեն մի աշխատողի.

բ) կուսակցութեան անդամների իրավունքը՝ ընտրելու ե ընտրվելու կուսակցական օրգաններում.

գ) կուսակցութեան անդամների իրավունքը՝ անձնական մասնակցութեան պահանջելու այն բոլոր դեպքերում, յերբ վորոշում ե կայացվում նրանց գործունեյութեան կամ վարքի մասին.

դ) կուսակցութեան անդամների իրավունքը՝ ամեն մի հարցով ու հայտարարութեամբ դիմելու կուսակցական ամեն մի ինստանցիա, ընդհուպ մինչե Համկ(բ)Կ Կենտկոմ:

Կուսակցութեան անդամների իրավունքների մասին այս կուսակցութեան անդամների իրավունքները հսկայական լրացումները կանոնադրութեան մեջ մտցնելը հսկայական նշանակութեան կունենա կուսակցութեան անդամների ակտիվութեան հետագա վերելքի համար, կուսակցութեան գործի համար կուսակցութեան անդամների պատասխանատւութեան բարձրացման, կուսակցութեան անդամներին

բյուրոկրատիզմի արտահայտութիւններէց պաշտպանելու համար :

Փորձը ցույց է տալիս, վոր պրակտիկայում՝ կուսակցութեան անդամներէ իրավունքները հաճախ խախտուած ելին : Սակաւ չեն քննադատութեան և ինքնաքննադատութեան համար բյուրոկրատական ու թշնամական տարրերի կողմէց հետապնդելու ու հալածելու դեպքերը : Սակաւ չեն դեպքերը, յերբ կուսակցութեան այս կամ այն անդամի դործունէութեանը կամ վարքին վերաբերող վորոշումը կայացուած և նրա բացակայութեամբ :

Քիչ փաստեր չեն հայտնի, յերբ թշնամական ու բյուրոկրատական տարրերը կուսակցութեան անդամներին արդելում ելին այս կամ այն հայտարարութեամբ դիմել կուսակցական ինստանցիաներին : Թշնամական տարրերը լայնորեն արմատավորում ելին պաշտօնական կարգապահութիւնը, վորպէս բարձրագույն կարգապահութիւն, կուսակցական կարգապահութեանը հակադրելու պրակտիկան, դրանով իսկ քայքայելով աղնիւ աշխատողներին :

Թեղիները յենում են այն բանից, վոր չկա ավելի բարձր կարգապահութիւն, քան կուսակցական կարգապահութիւնը :

Տեղի յեն ունեցել նաև կուսակցութեան անդամներէ իրավունքներէ վոտահարման փաստեր՝ ընտրելու կամ ընտրվելու հնարավորութեան տեսակետից :

Դուք բոլորդ հիշում եք անցյալ տարի կուսակցական որդանների ընտրութիւններէց առաջ կենտկոմի արած պարզաբանումը, վորն ուղղեց այն թխալ պրակտիկան, յերբ թեկնածութիւնից արդեն կուսակցութեան անդամ փոխադրված, բայց կուսակցական տոմսեր դեռ չստացած ընկերներին չեր թույլատրվում մասնակցել կուսորդանների ընտրութիւններին :

Վորպէսզի փաստերով իշխատարացիայի յենթարկեմ կուսակցութեան անդամներէ իրավունքներէ այն խախտումները, վորոնք տեղի յեն ունեցել պրակտիկայում, կանդ կանոնմ միջանի որինակների վրայ :

Ընկ. Սեդենկով—ՀամԿ(բ) անդամ 1924 թվականից, Ստալինգրադի «Բարբիկադի» դործարանի բանվոր, 28 տար-

վա արտադրական ստաժով : Նա բաղմիցս մատնանշել է ցեխում աշխատանքի թերութիւններէ մասին, բայց ցեխի դեկավարութիւնը և հասարակական կազմակերպութիւնները չեն ունկնդրել նրա ձայնին : Այդ ժամանակ ընկ. Սեդենկովը վորոշեց դիմում գրել կենտկոմին, վորի մեջ նկարագրեց ցեխում կատարվող աշխատանքի միջանի թերութիւնները : Այդ դիմումը նա հանձնեց ցեխային կուսակազմակերպութեան քարտուղարին՝ ՀամԿ(բ) կենտկոմ ուղարկելու համար : Փոխանակ կատարելու կուսակցութեան անդամի պաժար : Հանջը և նամակն ուղարկելու ըստ նշանակման, ցեխային բջիջի բյուրոն սկսեց քննարկել ընկ. Սեդենկովի «ղանցանքը» և նրան ստիպեց կենտկոմին դիմում գրելը՝ ճանաչել սխալ ու խոսք տալ, վոր այսուհետև նման «սխալներ» թույլ չի տա : Նամակն այնպէս ել չուղարկվեց կենտկոմ : Կուսփաստաթղթերի ստուգման ժամանակ ընկ. Սեդենկովի այդ նամակի մասին հիշեցին և դործարանային կուսկազմակերպութիւնն ընկ. Սեդենկովին վտարեց կուսակցութիւնից՝ «անկայունութեան» համար (դանիմում աշխուժութիւն) :

1936 թվականի հունվարի 9-ին Ստալինգրադի մարզկոմը հաստատեց ընկ. Սեդենկովի վտարումը կուսակցութիւնից : Տեղական կուսակցական կազմակերպութիւններն այն ստորձան վախեցրել ելին ընկ. Սեդենկովին, վոր նա 1937 թվականին ապելացիա ներկայացնելով կուսակցական վերահսկողութեան հանձնաժողովին, իր ապելացիայի մեջ նորից հղում եր իր թույլ տված «սխալների» համար, — ահա թե զղում եր իր թույլ տված «սխալների» մարդուն : ԿՎՀ-ի Կուսկոմինչ աստիճան ելին «համոզել» մարդուն : ԿՎՀ-ի Կուսկոմի լեզիան ընկ. Սեդենկովին վերականգնեց կուսակցութեան մեջ :

Նույնպիսի փաստ տեղի յե ունեցել նաև Վորոնեժի մարզի Լիսկինսկի շրջանի Իկորեցկի ՄՏԿ-ի դիրեկտոր ժի մարդի Լիսկինսկի հետ : Ընկ. Տոլստիկովն ընկերներ Ստալինի և Մոլոտովի անունով նամակ եր ուղարկել այն մալին, վոր նրան անարգարացի կերպով հալածում են չրջկոմի քարտուղարները, վորոնք իրենք են հենց խեղաթյուրումներ թույլ տալիս հացամթերումների ասպարեզում :

ԿՎՀ-ի աշխատողի կողմից տեղում հարցը պարզելիս

ընկ. Տոլստիկովի դեմումը լիովին հաստատվեց և չըջկոմի քարտուղարները մերկացվեցին վորպես ժողովրդի թշնամիներ: Սակայն նրանց ձերբակալությունից հետո ել չըջանում շարունակեցին հալածել ընկ. Տոլստիկովին, գլուխ բերին նրա վտարումը կուսակցությունից և նույնիսկ ձերբակալումը:

Կուսակցության Վորոնեժի մարզկոմին նրա տված բաղձաթիվ բողոքները յերեք ամսվա ընթացքում մնում էին մարզկոմի կողմից չընկած, չնայած ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի քարտուղարությունից արված բաղձիցս հիշեցումներին: ԿՎՀ-ի յերկրորդ միջամտությամբ միայն, 1938 թվականի ոգոստոսին, ընկ. Տոլստիկովը լիովին ուհարելիտացիայի յենթարկվեց, իսկ հալածանքի և կամայականության համար հանցավորները տույժի յենթարկվեցին:

Շատ հաճախ խախտվում է կուսակցության անդամների իրավունքը՝ անձնական մասնակցություն պահանջելու այն բոլոր դեպքերում, յերբ քննության է առնվում նրանց գործունեյության կամ վարքի հարցը: Հեռակա կերպով վտարելը, դժբախտաբար, հազվադեպ յերևույթ է հատ կուսակցական կադմակերպություններում:

Կուսակցության անդամի իրավունքների մասին կանոնադրության մեջ հիշատակելն ունի նաև բացառիկ նշանակություն լենինիզմի կարեորագույն դրույթներից մեկի իրականացման տեսակետից—վոչ միայն սովորեցնել մասսաներին, այլև սովորել մասսաներից:

Ընկեր Ստալինը Կենտկոմի փետրվար-մարտյան պլենումում 1937 թվականին մատնանշում էր, վոր

«հենց միայն մեր փորձը, ղեկավարների փորձը, դեռ շատ հեռու յե բավարար լինելուց: Ծիշտ ղեկավարելու համար անհրաժեշտ է ղեկավարների փորձը լրացնել կուսակցական մասսայի փորձով, բանվոր դասակարգի փորձով, աշխատավորների փորձով, այսպես կոչված «փոքր մարդկանց» փորձով»:

Այդ նշանակում է—վոչ մի բոլե չթուլացնել, իսկ առավել ևս, չիղել մեր կապերը մասսաների հետ:

Այստեղից բխում է կանոնադրության հատուկ կետի անհրաժեշտությունը, վոր նախատեսի կուսակցության ան-

դամների իրավունքը՝ ամեն մի հարցով ու հայտարարությամբ ղեմելու կուսակցական ամեն մի ինստանցիա, ընդհուպ մինչև ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմ: Պետական և կուսակցական մեծ կարեորություն ունեցող հարցերը, կուսակցական կամ խորհրդային այս կամ այն կադմակերպության մեջ յեղած անկանոնությունները յերևան բերելու համար բացառիկ նշանակություն ունեցող փաստերը հաճախ լույս աշխարհ են դալիս հենց «փոքր» մարդկանց հայտարարությունների կապակցությամբ:

Լենինը և Ստալինը բաղձիցս մատնանշում են, վոր կուստոմսավոր բյուրոկրատը բյուրոկրատի ամենավտանդավոր և վատթարագույն տեսակն է, վորովհետև կուսակցական տոմս ունենալով, նա յերեակայում է, թե կարող է հաշլի չառնել կուսակցական և խորհրդային որենքները, աշխատավորության կարիքներն ու շահերը:

Կուսակցության անդամների իրավունքների կանոնադրական ամրապնդումը կուսակցության ձեռքը ամենաուժեղ ղենքն է տալիս՝ գոռոզամտության դեմ, բյուրոկրատական մեծամտության ու սնապարծության դեմ պայքարելու համար, ղեկավարիդների հետ ղեկավարների կապերը բարելավելու համար, իսկ, հետևապես, ամբողջ կուսակցական ու պետական աշխատանքը բարելավելու համար:

ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԶՏՈՒՄՆԵՐԸ ՎԵՐԱՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Թեղիսները, այնուհետև, նախատեսում են կուսակցության մասսայական դոմաների վերացումը: Փորձը ցույց է տվել, վոր դրանցից այժմ կարելի յե և պետք է հրաժարվել հետևյալ նկատառումներով:

Մասսայական դոմաների մեթոդը, վոր մտցվեց նեպի սկզբում, կապիտալիստական շտրերի աշխուժացման ժամանակաշրջանում, կուսակցությանը նեպի կապակցությամբ քայքայված մարդկանց՝ նրա շարքերը սողոսկելուց պաշտպանելու համար, կորցրել է հողը ներկայիս իրադրության համար, յերբ կապիտալիստական տարրերը լիկվիդացիայի յեն յենթարկված:

Այստեղ անհրաժեշտ է ընդդեմել, վոր մասսայական

գտումները վիթխարի դեր խաղացին կուսակցությունն ամբարադնելու համար: Յեթե մեր կուսակցությունն այժմ կազմակերպական շատ ավելի մեծ ուժ է ներկայացնում, քան յերբեկեց, յեթե կուսակցությունն ամբարադնեց իր հղորությունը, մաքրելով իր շարքերը ամեն տեսակ աղտեղությունից, ապա այդ դործում մասսայական գտումներն ունեցել են մեծ նշանակություն:

Սակայն մասսայական գտումների մեթոդն այն պայմաններում, յերբ կապիտալիստական տարրերը լիկվիդացիայի յեն յենթարկված, յերբ կուսակցական տնտեսության մեջ մտցված է բոլշևիկյան կարգ ու կանոն, յերբ կուսակցությունն արդեն աղտավել է անհուսալի ու կասկածելի տարրերից, ուղղակի չի համապատասխանում փոփոխված պայմաններին, չի համոզում նպատակին:

Կուսակցությունը կարող է սովորական կարգով մաքրել իր շարքերն այնպիսի մարդկանցից, վորոնք խախտում են կուսակցության ծրագիրն ու կանոնադրությունը:

Մասսայական գտումների բացասական կողմերը կայանում են նրանում, վոր մասսայական գտումների կամպանեական բնույթն իր հետեւից բերում է շատ սխալներ, առաջին հերթին մարդկանց նկատմամբ անհատական մոտեցման լենինյան սկզբունքը խախտելու տեսակետից:

Մասսայական գտումների մեթոդը, վորոշակի ստանդարտ մտցնելով, մարդկանց չափելով միևնույն չափանիշով, նպաստում է ձևական մոտեցմանը, հնարավորություն չի տալիս ընդ չափով իրականացնելու կուսակցական դրույթը դեպի կուսակցության անդամները, դեպի աշխատողերն ու շաղկիր վերաբերմունքի մասին, և պրակտիկայում հաճախ տանում է դեպի կուսակցության անդամների իրավունքների վտանահարումը:

Այդ կապակցությամբ, մասսայական գտումների ժամանակ տեղի եյին ունենում բազմաթիվ չհիմնավորված վտարումներ կուսակցությունից, իսկ կուսակցության մեջ սողոսկած թշնամական տարրերը գտումներն ուղտադործում եյին ազնիվ աշխատողներին հալածելու ու ծեծկելու համար:

Նշանակում է, այնպիսի պայմաններում, յերբ կուսակցությունն արդեն կատարել է մաքրման մեծ աշխատանք,

մասսայական գտումների մեթոդն անհրաժեշտությունից չի բղխում: Այդ մասին է խոսում այն վաստը, վոր կուսակցությունը ժողովրդի թշնամիներից, դավաճաններից, մատնիչներից ու ֆաշիզմի դործակալներից մաքրելու ուղղությամբ առավել լուրջ աշխատանք ծավալեց մասսայական գտումներից հետո: Դա պատահական չէ: Կուսակցության մեջ սողոսկած թշնամական տարրերի քայքայիչ դործունեյության նոր մեթոդները կայանում եյին յերկերեսանիւթյան մեջ, իրենց քայքայիչ դործունեյությունը կուսակցության դժի հետ արտաքուստ համաձայնությամբ, նրա վորոշումների համար պայքարելու արտաքուստ պատրաստակամությամբ քողարկելու մեջ: Հայտնի չէ, վոր աղմկարարություն, ցուցամուղական ակտիվություն, ստորաքարշություն տեսնելուց, չողոքորթության, հանդիսավոր ճառերի, վաղջույնների և այլնի միջոցով տեսնելուց թշնամական տարրերը լայնորեն ոգտվում եյին մեր վորոշ ղեկավարների խաբելու և նրանց դրաստությունը թմրեցնելու համար:

Հետևապես, կուսակցության մեջ սողոսկած թշնամական տարրերի վերաբերմամբ, վորոնք իրենց թշնամական գեմքը քողարկում են յերկերեսանիւթյան և կուսակցությանը խաբելու միջոցներով, մասսայական գտումների մեթոդը գտնից քիչ ներդործուն և նպատակին չհամեմատվող:

Մասսայական գտումների մեթոդն իր սուր ծայրով ուղղված յեղավ գլխավորապես կուսակցության այսպես կոչված՝ պատիվ անդամների գեմ և հասցնում էր կուսակցության ազնիվ ու բարեխիղճ անդամների վտարմանը կուսակցությունից, իբր թե պատիվության նկատառումներով:

1933 թվականի գտման ժամանակ եյին կազմում կուսակցության շարքերից վտարվածների մեջ: Կուսակցական կազմակերպություններն ամենից ավելի մեծ քանակությամբ սխալներ թույլ տվին հենց այսպես կոչված՝ պատիվների վերաբերմամբ: Հաճախ պատիվների շարքն եյին դատվում ազնիվ, նվիրված աշխատողները, աստղավոր արտադրականները: Պատիվների շարքն եյին դատում այն բնիկներին, վորոնք չունեյին այս կամ այն, հաճախ դատարկ

բեռնավորումը, մեծ ընտանիքի հետ կապվածները, վորոնք միջանի անդամ չեն չին հաճախել խմբակը, քաղաքական ընկույթյունների ժամանակ չեն չին արտասխանել մի վորեւս ղլուխ արաքացնող կամ քյալլադյոզական հարցի:

Կարիք չկա բերելու պատմություն չամար չհիմնա-վորված վտարումների որինակներ: Ամեն մի կաղմակեր-պության մեջ աղալիսի որինակներ քիչ չեն դտնվի:

Այսպիսով, կուսակցության ամբապնդման կապակցու-թյամբ մասսայական դտումների պահանջը վերանում է:

Կուսակցությունը Կենտկոմի 1937 թվականի փետրվար-մարտյան պլենումում և Կենտկոմի 1938 թվականի հուն-վարյան պլենումում դատապարտեց դեպի կուսակցության անդամների բախտի, կուսակցությունից վտարելու և կու-սակցությունից վտարվածներին վերականգնելու հարցը ձե-վական ու անհոգի-բյուրոկրատական վերաբերմունքի պրակ-տիկան: Այդ պրակտիկան, ինչպես հայտնի յե, լայնորեն ոգտադործվեց կուսակցության մեջ սողոսկած կարյերիստա-կան տարրերի կողմից, վորոնք ձգտում եյին աչքի ընկնել ու առաջ քաշվել կուսակցությունից կատարվող վտարում-ների հաշիւին, ինչպես նաև կուսակցության ներսում դի-մակալորված թշնամիների կողմից, վորոնք ձգտում եյին ռեպրեսիայի միջոցների լայնորեն կիրառման ճանապար-հով կոտորել կուսակցության ազնիվ անդամներին և ալե-լորդ կրակածամտություն սերմանել կուսակցության շար-քերում: Թշնամին, փոխելով տակտիկան, կառչեց զգա-տությանը և սպեկուլացիա կատարեց դրանով, ձգտելով զգաժառության մասին կեղծ ճառերի տակ քողարկված կոտո-րել վորքան կարելի յե ալելի շատ ազնիվ կոմունիստների, նկատի ունենալով սերմանել փոխադարձ անլստահություն և կաղմալուծել մեր շարքերը:

Ազնիվ աշխատողների հասցեյին «զդաժառության» դրոշի ներքո արվող զրպարտությունը ներկայումս թշնամական դործունեյության քողարկման, դիմակալորման առալել տարածված յեղանակն է: Թշնամիների չմերկացված պի-ծակի բները փնտոեցեք ամենից առաջ զրպարտիչների մեջ: Համկ(բ) Կենտկոմի 1938 թվականի հունվարյան պլե-

նումը ձեռնարկեց մի շարք միջոցների, վորոնք աղաճովում են կուսակցությունից հախուռն վտարումների պրակտիկա-յի վերացումը և իրականում դիֆերենցիացիայի յենթարկ-ված մոտեցման սահմանումը կուսակցությունից կատարվող վտարումների կամ վտարվածների վերականգնման հարցե-րի լուծման ժամանակ:

Կենտկոմը յենում եր Կենտկոմի 1937 թվականի փե-տրվար-մարտյան պլենումում ընկեր Ստալինի արած հայտնի ցուցումից.

«... մեր վորոշ կուսակցական ղեկավարներ առ-ռապում են մարդկանց նկատմամբ, կուսակցության անդամների նկատմամբ, աշխատողների նկատմամբ ուշադրության բացակայությամբ: Ալեյին, նրանք չեն ուսումնասիրում կուսակցության անդամներին, չդիտեն, թե ինչով են ապրում նրանք և ինչպես են նրանք աճում, առհասարակ չեն ճանաչում աշխա-տողներին: Ուստի և նրանք անհաստական մոտեցում չունեն դեպի կուսակցության անդամները, դեպի կու-սակցության աշխատողները: Յեվ հենց այն պատճա-ռով, վոր նրանք անհաստական մոտեցում չունեն կու-սակցության անդամների և կուսակցական աշխատող-ների ղնահատման ժամանակ, նրանք սովորաբար դործում են ինչպես պատահի—կամ անհիմն կերպով, առանց վորեւս չափի գովարանում են, կամ թե նույն-պես անհիմն կերպով և առանց վորեւս չափի խաբա-ղանում են նրանց, վտարում են կուսակցությունից հաղարներով ու տասնյակ հաղարներով: Այդպիսի ղեկավարներն առհասարակ աշխատում են մտածել տասնյակ հաղարներով, առանց հոգ տանելու «միա-վորների» մասին, կուսակցության առանձին անդամ-ների մասին, նրանց բախտի մասին: Կուսակցությու-նից հաղարավոր ու տասնյակ-հաղարավոր մարդկանց վտարելը նրանք համարում են դատարկ բան, իրենց ձխիթարելով այն բանով, թե մեր կուսակցությունն ունի յերկու միլիոն անդամ և տասնյակ-հաղարավոր վտարվածները չեն կարող վորեւս բան փոխել կուսակ-

ցութեան գրութեան մեջ: Բայց այդպէս կարող են մոտենալ կուսակցութեան անդամներին միայն ըստ ելութեան խորապէս հակակուսակցական մարդիկ:

Մարդկանց նկատմամբ, կուսակցութեան անդամներին և կուսակցական աշխատողներին նկատմամբ այդպիսի անհոգի վերաբերմունքի հետևանքով կուսակցութեան մեկ մասին մեջ արհեստականորեն ստեղծվում է դժգոհութիւն ու դադարում, իսկ տրոցկիստական յերկերեսանինքը ճարպիկ կերպով իրենց ճանկն են դրում այդպիսի դադարած ընկերներին և նրանց իրենց հետեւից հմտորեն քաշ են տալիս տրոցկիստական վնասարարութեան ճահիճը:

Ընկերներ, դուք հավանորեն ուշադրութիւն դարձրի՞ք այն բանին, վոր, Համկ(բ)Կ կանոնադրութեան մեջ նշվող վտփոխութիւնների վերաբերյալ թեղիսների շուրջը ծավալված դիտարկումների ժամանակ, կուսակցութեան աղնիվ անդամների արատավորման դեմ պայքարելու միջոցառումների հարցը վերջին տեղը չէր դրուվում: Կենտկոմում և «Правда»-ի խմբագրատանը ևս ստացվում էին մեծ քանակութեամբ նամակներ այդ թեմայի վերաբերյալ:

Բերեմ «զդատտութեան» դրոշի տակ թշնամական դործունեութեան միջանի որինակներ:

Համկ(բ)Կ Տնտեսութի մարդի Իսսինսկի շրջկոմի քարտուղարն էր վորմ Կալյակայկին: Կարճ ժամանակիւ ընթացքում 175 մարդուց բաղկացած կուսակցական կազմակերպութեան ընդհանուր թվից նա կուսակցութիւնից վտարեց 58 մարդու: Կալյակայկինը վարվում էր հետեւյալ կերպ. հենց վորնա վորեւէ մեկին վտարում էր կուսակցութիւնից, ապա անմիջապէս հարց էր դնում վտարվածին հետ վորեւէ աուրնչութիւն ունեցած բոլոր կոմունիստներին կուսակցական պատասխանատւութեան յենթարկելու մասին: Նա գործում էր յուրատեսակ «կոնիեյրով»: Որինակ, Կալյակայկինի պնդմամբ կուսակցութիւնից վտարվեց Նազարովը, վորն այնուհետեւ շրջկոմի պահանջով ձերբակալվեց: Նա կալանքի տակ մնաց մոտավորապէս 7 ամիս և նրան ներկայացված մեղադրանքներն ապացուցված չլինելու պատճառով

ազատվեց քննչական որդանների կողմից: Բայց այն ժամանակիւ ընթացքում, յերբ Նազարովը կալանքի տակ էր գտնվում, նրա հետ կապ ունենալու համար կուսակցութիւնից վտարվեցին նրա կինը և 7 կոմունիստներ, ինչպէս նաեւ կոմյերիտիւթիւնից վտարվեցին 28 կոմյերիտականներ, իսկ 10 անկուսակցական ուսուցիչներ հանվեցին աշխատանքից: Կալյակայկինը, վերջիվերջո, ինչպէս հարկն է մերկացվեց վորպէս ժողովրդի թշնամի, վտարվեց կուսակցութիւնից և ձերբակալվեց:

Արխանգելսկի կուսակցական կազմակերպութիւնում, որինակ, մերկացվեց Կայսկին մի չարամիտ զրպարալիչ, ինչպէս Պրիլուչնին, վորը կոմունիստներին հասցեյին գրել էր 142 հայտարարութիւն, և դրանցից վորչ մեկը հաստատվեց:

Լենինգրադում յերկար ժամանակիւ ընթացքում գործում էր Նապոլեկայայի հակակուսակցական խումբը. Նապոլեկայայն ջանասիրութեամբ «կազմակերպում էր» վարկաբեկիչ նյութեր աղնիվ կոմունիստների հասցեյին, նրանց վերաբերյալ հայտարարութիւններ էր դրում ՆԳԺԿ-ին և ձգտում էր աղնիվ մարդկանց ծեծկման: Այդ խմբի կողմից զրպարտվել էին միջանի տասնյակ աղնիվ մարդիկ:

Համկ(բ)Կ Արխանգելսկի մարդի Ռովլինսկի շրջկոմի նախկին քարտուղար Գլադիկիը յուրաքանչյուր կոմունիստի առաջադրանք էր տալիս՝ ժողովրդի թշնամի գտնել և նախապէս նախազգուշացնում էր, վոր «դրանից վորչ մի տեսակ չեղումներ չեն լինի»:

Ակտյուբինսկի մարդի Կլյուչևոյ շրջանում ժողովրդի թշնամի Պեսկովսկայան կազմակերպել էր 156 կոմունիստների վտարումը կուսակցութիւնից, վորը կազմում էր ամբողջ կազմակերպութեան 64%-ը: Այդ շրջանի «Պրոգրես» կոլտնտեսութիւնում կուսակցութիւնից վտարվել էր ամբողջ կուսակցական կազմակերպութիւնը՝ բաղկացած 13 մարդուց:

Թշնամիներն իրենց գլխավոր ջանքերն ուղղում էին այն բանին, վորպէսզի կոտորեն բալչեիկյան աղնիվ կադրերը: Ժողովրդի թշնամի Կուրբայովսկիը, վորը մինչեւ իր մեր-

կացվելը զեկավար աշխատանքի մեջ եր դռնվում ուկրաին-
նական կուսակցական կազմակերպութիւններէից մեկում,
իր ցուցմունքներէ մեջ ասում եր հետեւյալը.

«Մենք ձգտում եյինք վորքան հնարաւոր ե ալե-
քի մեծ թիւով մարդկանց վտարել կուսակցութիւնէից:
Վտարում եյինք նաե նրանց, ում վոր վտարելու վոչ
մի առիթ չկար: Հաշիւը մեկն եր—ալեւացնել դա-
զադած մարդկանց քանակը և դրանով իսկ ալեւացնել
մեր դաշնակիցներէ թիւը»:

Կուսակցական ստորատի ջախջախումը նույնպէս մըտ-
նում եր ժողովրդի թշնամիներէ քայքայիչ գործունեյու-
թյան պլանի մեջ: Ահա թե ինչ ցուցմունք ե տվել ժողո-
վրդի մի ալ թշնամի, վորն Ուկրաինայում խաբեյու-
թյան ճանապարհով սողոսկել եր կուսակցութիւն մարդկոմ-
ներէից մեկը.

«5—6 որվա ընթացքում յես ցրեցի մարդկոմի
ապարատը, աշխատանքից հանեցի մարդկոմի հա-
մարյա բոլոր բաժիններէ վարիչներին, ցրեցի 12—15
հրահանգիչներին և վոխեցի մարդկոմի նույնիսկ
տեխնիկական ապարատը:

Այդ ամենն անում եյի թշնամիներէ դեմ պայ-
քարելու և Ուկր. Կ(բ)Կ մարդկոմն գդատութիւնը
կորցրած մարդկանցից մաքրելու գրոշի տակ: Մարդ-
կոմի ապարատը «մաքրելուց» հետո նույն այդ գրոշի
տակ յես սկսեցի ցրել քաղկոմներն ու շրջկոմները:
Կարճ ժամանակի ընթացքում աշխատանքից հանեցի
15 քարտուղարներէ և մի ամբողջ շարք աշխատող-
ների, վորոնց վերաբերյալ վորեւե վարկաբեկիչ նյութ
յես չունեյի: Յես այնպիսի տպավորութիւն եյի
ստեղծում, թե պայքարում եմ թշնամիներէ դեմ,
կուսակցութիւն ղեմ գաղաղեցնելով մի շարք կոմու-
նիստներէ, վորոնց յես միանգամայն անարդարացի
կերպով հանել եյի աշխատանքից: Բացի դրանից,
յես աշխատանքից հանեցի նաե մեր հակահեղափո-
խական կազմակերպութիւն մի շարք մասնակիցներին,
փոխադրելով նրանց ալեւի փոքր աշխատանքի և
փրկելով տապալումից»:

Միքանի կազմակերպութիւններում զրպարտիչները այն
ապտիճան եյին սանձարձակացել, վոր վտաքերը ղեկում եյին
սեղանին:

Ահա, որինակ, Կիւեի մարդի շրջաններէից մեկում մեր-
կացվեց զրպարտիչ Խաննիսկին: Կոմունիստներէ հասցեյին
Խաննիսկու տված բաղմաթիւ հայտարարութիւններէից վոչ
մեկը չհաստատվեց: Սակայն այդ զրպարտիչը չվհատվեց և
Ուկր. Կ(բ)Կ մարդկոմին ուղղած իր մերկացուցիչ հայտա-
րարութիւններէից մեկում դիմեց այսպիսի խնդրանքով.
«Յես հալից ընկել եմ թշնամիներէ դեմ մղվող պայքարում,
ուստի խնդրում եմ ուղեղիւ տաք կուրորտ ղնալու համար»:
(Բարձրաձայն ծիծաղ):

Բնորոշ ե մարդային հողբաժնի կուսկոմիտեյի քաղ-
տուղար Նեֆեդովի յելույթն Իրկուտսկի ախտիվի ժողո-
վում: Կուսակցութիւն անդամներին նա բաժանում ե յե-
րեք խմբի. «Առաջին Ֆիդուրան,—հայտարարում ե նա,—
յեթե խիստ ախտիվութիւն ե ցույց տալիս, նշանակում ե
նրան հարկավոր ե ստուգել, ճանապարհն անկասկած տա-
նում ե դեպի թշնամին: Յերկրորդ Ֆիդուրան,—յեթե նա
ունի «բազաթ», ծանր կշռաքար, ապա պարզ ե, նա հետ
կմնա, կշռաքարը նրան խանդարում ե, նույնպէս հարկա-
վոր ե հաշիւի տունել, ստուգել, և ճանապարհը, ըստ յերե-
վութին, նույնպէս կտանի դեպի թշնամին: Յեւ յերրորդ
Ֆիդուրան,—յերբ դտնենք այնպիսի մարդու, վորն աշխա-
տում ե վոչ թե խղճի մտքը, այլ ահից դրդված, ապա ան-
շուշտ չես սխալվի—թշնամի յե»:

(Բարձրաձայն ծիծաղ):

Ինչպէս տեսնում եք, մի ամբողջ «թեորիա» յե:

Միքանի զրպարտիչների «գործունեյութիւնն» ընդու-
նել եր այնքան լայն թափ, վոր նրանք սկսել եյին ինչ—վոր
«ռացիոնալիզացիա» մտցնել դրա մեջ:

Ահա, որինակ, Ալեքսեյիւ—կուսակցութիւն անդամ
1925 թվականից, Իրբեյսկի շրջնային կուսակցական կա-
քինետի վարիչ (Կրասնոյարսկի յերկրամաս): Նա վատ եր
աշխատում, իր ամբողջ ժամանակը նվիրելով ազնիվ կոմու-
նիստներէ և անկուսակցական ուսուցիչներէ հասցեյին զրպար-
տիչ հայտարարութիւններ գրելուն: Այստեղ նա «գործեր»

չատ ունեւր և նա իւր համար ցուցակ եր կազմել հատուկ սյու-
նակներով՝ «մեծ թշնամի», «սոքոր թշնամի», «թշնամյակ»,
«թշնամյակիկ»։ (Ընդհանուր ծիծաղ)։ Ինչ խոսք, վոր նա
չըջանում ստեղծում եր միանգամայն անտանելի իրազրու-
թյուն։ Վերջիվերջո նա վտարվեց կուսակցությունից,
վորպէս զրպարտիչ։

Ալեքսեյի կապակցութեամբ յես մտածում եյի, թե
ու՞մ ե հիշեցնում այդպիսի տիպը, և յես հիշեցի Սորակե-
վիչին՝ Գոգոլի «Մեռած հոգիներ» վիպակից։ Սորակեվիչը,
ինչպէս հայտնի յե, բոլորին համարում եր սրիկա ու ամա-
ղակ։ Յերբ Ձիչիկովը խոստովանեց Սորակեվիչին, վոր
նահանգական քաղաքում իրեն ամենից ամէլի դուր ե դա-
լիս վոստրիկանայետը՝ շիտակութեան և սարկաւորութեան
համար, Սորակեվիչը սառնարյուն կերպով պատասխանեց.

«Սրիկա՛ յե։ Կծախի, կխաբի և դեռ կճաշի ել
ձեզ հետ։ Յես դրանց բոլորին ճանաչում եմ. դրանք
բոլորն ել սրիկաներ են, ամբողջ քաղաքն ե այդ-
պէս—սրիկան սրիկայի յե հեծել և սրիկա յե քշում։
Բոլորը քրիստոսավաճառներ են։ Այնտեղ հենց միայն
մեկ կանտնավոր մարդ կա՝ դատախազը. նա ել,
յեթե ճիշտն ասենք, խոզ ե»։ (Դախլիմում քրքիչ)։

Ըստ յերևութին Սորակեվիչի թոռան—թոռներն ապրել
են մինչև մեր ժամանակներն ել, տեղ—տեղ նույնիսկ սողոս-
կել են կուսակցութեան մեջ։ Հարկավոր ե ամէլի ամուր
ամել վերցնել և մեր կուսակցական տնից ամլել նման
աղբը։ (Միահամուռ ծափահարություններ)։

Կենդանի մարդու անունը լսել չուզելու ձգտումը, նրա
դեմ հարուցված մեղադրանքներն ըստ եյութեան քննել
չցանկանալը դեռ շարունակում ե մնալ շատ ու շատ կու-
սակցական զեկավարների հիվանդութիւնը։ Ապահովա-
դրվողներ և գերապահովադրվողներ մեզ մոտ կուսակցա-
կան կազմակերպութիւններում դեռ քիչ չկան։

Իր ժամանակին հատկապէս մեծ չափեր ե ընդունել,
ասենք այժմ ել դեռ տեղի ունի կուսակցութիւնից վտա-
րումը թշնամիների հետ «կապ» ունենալու մոտիվներով։

Այդ հիման վրա կուսակցութիւնից հախուռն կերպով

վտարվեցին վոչ քիչ թվով ազնիւլ աշխատողներ, վորոնց
ամբողջ մեղքն այն ե յեղել, վոր նրանք ըստ աշխատանքի
պայմանների առիթ են ունեցել հանդիպելու և տեսակցելու
ժողովրդի թշնամիների հետ,—«անցնելու միևնույն փողո-
ցով»։

«Կապ ժողովրդի թշնամիների հետ»—այս վարուն ֆոր-
մուլան հակակուսակցական տարրերը լայնորեն ոգտադործել
են ազնիւլ կոմունիստներին ծեծկելու համար։ Դա, այդ
ֆորմուլան, դործածվում եր այնպիսի լայն ու հեղհեղուկ
մեկնաբանութեամբ, յերբ դրա տակ եյին մտցվում ամենա-
բաղձալիւսի բաներ—«թե՛ սովորական ծանոթութիւնը, թե՛
պարտականութեան կարգով համատեղ աշխատանքը թշնա-
միների հետ, թե՛ իսկական կապը թշնամիների հետ, թե՛
մասնակցութիւնը հակահեղափոխական աշխատանքին—
առանց վորեւե աստիճանափորման, ամեն ինչ սուղվում եր
ընդհանուր ֆորմուլայի հետեւում։

Այդ հիման վրա թույլ տրվեցին, և դեռ այժմ ել թույլ
են տրվում, մեծ քանակութեամբ սխալներ։

Ձևական առիթներով մարդկանց այդպիսի հախուռն
դատաւարտելու պայմաններում ժողովրդի իսկական մոլի
թշնամիները, առաջնակարգ ժուլիկները խույս եյին տա-
լիս արդարադատութեան պատժից։

Ձրպարտիչները դործում են այնտեղ, վորտեղ նրանց
ոգնում են ինքնապահովադրվողները։

Ահա այդպիսի ինքնապահովադրման օրինակներից մե-
կը։ «Սվերդլովուդուլ» տրեստի շախտաներից մեկում շախ-
տայի վարիչը և դիւսլոր ինժեներն այնպիսի մի բնութա-
դիր եյին դրել տեղամասի սեփական վերաբերյալ.

«Աշխատել կարողանում ե։ Հարբում ե սխառմա-
տիկարար։ Ընդունակ ե հարեցողութեան՝ ստորա-
դրյալների հետ։ Վերջին ժամանակներս ծրարիքը կա-
տարում ե։ Կազմակերպական ընդունակութիւններ
ունի։ Տեղամասի աշխատանքները կապահովի։ Ձի
սիրում աշխատանքների թափ։ Մեծ պահպանողական
ե և ոգորտունիստ՝ հանույթի հարցում։ Ձգտում ե
ստանալ վորքան կարելի յե քիչ առաջադրանք, ամե-

լի թեթև աշխատել և ամենի շատ վախճանել» :
(Ծիծաղ) :

Կուսակցութեան միջանի անդամներ դերասանական գործընկեր-
վելու համար դիմում եյին բուժհիմնարկները ոգնութեանը :
Ահա մի քաղաքացու տրված տեղեկանքը .

«Ընկ . (անունը՝ այս-ինչ) ըստ իր առողջութեան
և դիտակցութեան վիճակի վոչ մի տեսակ դասակար-
գային թշնամու կողմից չի կարող ոգնագործվել իր
նպատակների համար :

Կիև քաղաքի Հոկտեմբերյան ուսումնական
բուժ . (ստորագրութեան) » : (Բարձրագույն ծիծաղ) :

Մեղանում բախկանաչափ լայնորեն արժատացել և
մարդկանց նկատմամբ, կուսակցութեան անդամներին նկատ-
մամբ յուրատեսակ «բիոլոգիական» մոտեցման թեորիան,
յերբ կոմունիստի մասին դատում են վոչ թե նրա գործե-
րով, այլ նրա մոտիկ ու հեռու աղբականների գործերով,
յերբ վորեւե մի նախատառի անբավարար իդեոլոգիական
կառուութեան ու սոցիալական ուղղութեանը կարող ե մի
ամբողջ շարք սերունդների ընթացքում փչացնել հետնորդ-
ների կարգերան : (Ծիծաղ) :

Նման մոտեցումն ընդհանուր վոչինչ չունի մարքսիզմի
հետ : Մենք պետք ե յեկնենք այն դրույթից, վորը բաղմիցս
զարդացվել ու ընդգծվել ե ընկեր Ստալինի կողմից, —վոր
վորդին հոր համար պատասխանատու չե, վոր կուսակցու-
թեան անդամի մասին հարկավոր ե դատել ըստ նրա գոր-
ծերի : Իսկ մեզ մոտ պրակտիկայում, դժբախտաբար, տա-
րածված յերեւոյթ ե հանդիսանում աշխատողի գործարար
ու քաղաքական դեմքը վորոչեւ վոչ թե ըստ նրա սեփական
աշխատանքի, այլ ըստ նրա մոտիկ ու հեռու աղբականների
և նախնիների Ֆիդիոմոսիայի :

Չի կարելի ասել, թե այդ «թեորիայի» ներկայացուցիչ-
ները հանդես եյին դալիս բացերբաց : Իսկ միևնույն ժա-
մանակ նրանք սուսիկ-սուսիկ կատարում են իրենց աշխա-
տանքը, կատարում և դատում են մարդու մասին վոչ թե
ըստ նրա աշխատանքի, այլ ըստ նրա տոհմաբանութեան :

Այս «բիոլոգիական» մոտեցմանը պետք ե վերջ դնել :
(Աղմկալի ծափահարութեամբ) :

Մեղանում քիչ չեն բաղձացել այնպիսի մարդիկ, յես
նրանց կանխանելի պոսիվություններ, վորոնք կուսակ-
ցութեան անդամների մեջ տեսնում են միայն բացասա-
կան կողմեր, վորոնք չեն ցանկանում տեսնել ու զնահատել աշ-
խատողի ամբողջ կյանքի ուղին, իմանալ նրա արժանիքներն
ու թեբութեանները : Այդ մարդիկ մարդուն զնահատում են
վորպես մեկընդմիջտ կազմավորված, անշարժ մեղած
սխեմա :

Այդ մարդիկ հանդիսանում են «ետալոններ» և սխե-
մաների դուտարարներ, սխեմաներ, վորոնք այնուհետե
կիրառվում են առանձին աշխատողների նկատմամբ՝ դա-
տելու համար—ըստ է նա, թե վատը, տեղավորվում ե
սխեմայի մեջ, թե վոչ : (Ծիծաղ) :

Այդ մարդիկ մոռանում են, վոր մեր ամբողջ աշխա-
տանքը սոցիալիզմի կառուցման ուղղութեամբ, մեր ամբողջ
դաստիարակչական աշխատանքն ուղղված ե մարդկանց դի-
տակցութեանը վերափոխելու նպատակին : Նրա՛ համար ել
հենց դոյութեան ունի մեր կուսակցութեանը, նրա՛ համար
ել հենց մենք հասել ենք սոցիալիզմի հաղթանակներին,
նրա՛ համար ել հենց մենք զնում ենք կոմունիստական չի-
նարարութեան խնդիրները, վորպեսզի վերափոխենք մարդ-
կանց, նրանց դիտակցութեանը : Յեթե վոմանք կարծում
են, թե մարդկանց դիտակցութեան վերափոխումը չի վերա-
բերում կուսակցութեան անդամներին, թե կոմունիստներն
ի ծնե ազատ են ամեն տեսակ նախապաշարմունքներից և
բացարձակապես կարիք չեն դդում վորեւե վերադաստիա-
րակման, ապա դա վոչ այլ ինչ ե, քան իդեալիստական,
սխեմատիկ հայացք մարդկանց նկատմամբ : Այդպիսի մո-
տեցումը դեպի մարդը, յերբ նրա մասին դատում են
արտարակտ կերպով, նախապես պատրաստված չափանի-
շով, և նրան չեն ուսումնասիրում բոլոր կապերի ու միջ-
նորդականութեանները մեջ,—դատապարտում ե պատի-
վութեան, մարդկանց պեստիստորեն զնահատելու : Այդ-
պիսի պեստիստական մոտեցումն ուղղված ե դեպի անցյա-
լը : Դեպի մարդկանց զնահատումն այդպիսի մոտեցումն
ընդհանուր վոչինչ չունի բոլշևիզմի հետ : Իր մեթոդոլո-
գիայով այն խորապես թշնամի յե բոլշևիզմին :

ինձ թվում է, վոր այս ամենը մենչեղմի ունեցելովն է, կենդանի մարդկանց վերաբերմամբ ուղորտունիղմի յուրատեսակ մի ձև, յերբ յեղում են վոչ թե այն բանից, վոր մարդուն առաջ տանեն, ուղղեն նրա թերությունները և վերադաստիարակեն, այլ հիպերտրոֆիայի յեն յենթարկում, ունեցնում են մարդկանց թերությունները և մարդկանց մեջ չեն զանազանում այն արժեքավորը, վորն անհրաժեշտ է զարգացնել, ամեն կերպ պաշտպանել: Իսկ յեթե մի վորք քերենք այդ պսևիլդոմորալիստներին, ապա կեղծ բարեպաշտներ ու կեղծավորներ նրանց մեջ կան վորքան ուղեք: Սյուլիսի գերեզմանագողերի հետ, իհարկե, վոչ մի ապուր չես յեղի: (ԲԱՐԱՑ ԺԱԽԱՅԱՐԱՐՈՒՄՆԵՐ):

Դրա հետ միասին, անհրաժեշտ է վերջ դնել կուսակցության վերականգնվող անդամների կիսատ-պուատ ունհարիլիտացիայի պրակտիկային: Մեզ մոտ պրակտիկայում բավականաչափ լայնորեն տարածված է կուսակցական աշխատողի այնպիսի տիպը, վորը հանուն դերապահովագրման, «համենայն դեպս», պոչ կամ պոչիկ է թողնում կուսակցության՝ ունհարիլիտացիայի յենթարկվող անդամի կամ թեկնածուի վրա. յեթե մարդը վտարված է յեղել, իսկ այժմ նրան պետք է ունհարիլիտացիայի յենթարկել, ապա նկատողություն են գրում նրան, թեև հայտնի էլ չե, թե ինչի համար. յեթե նա նկատողություն է ունեցել—ի ցույց են դնում, —այնպես, սաստելու համար: (Ծիծաղ):

Կիսատ-պուատ ունհարիլիտացիայի այդպիսի պրակտիկային անհրաժեշտ է վճռականորեն վերջ դնել և յեթե մարդն արժանի չե լիակատար ունհարիլիտացիայի, ապա տույժը բոլորովին հանել նրա վրայից:

Այս փաստերից պարզ է, վոր Կենտկոմի հունվարյան պլենումի վորոշումը, —պլենումի, վորը մատնանչեց դիմակալվողած թշնամիներին մերկացնելու ու մինչև վերջ բնաջինջ անելու անհրաժեշտությունը, վորոնք սողոսկել են մեր շարքերը և ճգնում են զգաստության մասին կեղծ աղաղակներով կուսակցությունից թաղցնել իրենց թշնամությունը, —մի շարք կադմակերպություններում կիրառվում է դեռ վոչ բավարար չափով վճռականորեն:

Կուսակցության անդամների նկատմամբ անհատական մոտեցման մեթոդը դեռ լիովին վերականգնված չե: Հասուն, անհիմն վտարումները կուսակցությունից՝ դեռ տեղի ունեն:

Կենտկոմի հունվարյան պլենումի վորոշումը նկատի ունեւ ստեղծել առավելագույն յերաշխիք չհիմնավորված վտարումների դեմ պայքարելու համար, լիովին վերականգնել անհատական մոտեցումը, բացառիկ ուշադրություն ցուցաբերել դեպի կուսակցության անդամների բախտի հարցերը:

Նկատի ունենալով այդ հարցերի բացառիկ նշանակությունը, անհրաժեշտ է կանոնադրությունը լրացնել մի շարք դրույթներով, վորոնք պետք է ապահովեն ուշադիր մոտեցումը և կուսակցության անդամին ներկայացված մեղադրանքների հիմնավորվածության ուշի-ուշով քննումը. պաշտպանեն կուսակցության անդամների թրավունքներն ամեն տեսակ կամայականությունից և պրակտիկայից վերացնեն կուսակցության այն անդամների վերաբերմամբ, վորոնք չնչին զանցանքներ են կատարել, կուսակցությունից վտարում կիրառելը, վորը կուսակցական պատժի առավելագույն չափն է հանդիսանում:

Անհրաժեշտ է հիշել ընկեր Ստալինի ցուցումները.

«Կուսակցության անդամի համար կուսակցությունը դարձել է շատ մեծ ու լուրջ գործ և կուսակցության անդամությունը կամ կուսակցությունից վտարվելը—այդ՝ մեծ բեկում է մարդու կյանքում»:

«Կուսակցության շարքային անդամների համար կուսակցության մեջ դանդաղելը կամ կուսակցությունից վտարվելը,—այդ՝ կյանքի և մահվան հարց է»:

Ընկեր Ստալինը մեկ այլ տեղում մատնանչել է, վոր կուսակցական պատժի առավելագույն չափը—այդ՝ վտարումն է կուսակցությունից, այնպես, ինչպես պատժի առավելագույն չափը բանակում հանդիսանում է զնդակահարությունը: (Տես՝ Ստալին, «Ուղղիցիայի մասին» Ժողովածու, էջ 34):

ՀամԿ(բ) Կենտկոմի 1937 թվականի փետրվար-մարտյան պլենումի և ՀամԿ(բ) Կենտկոմի 1938 թվականի

հունվարյան արևնումի վորոշումները՝ կուսակցությունից կատարվող վտարումների հարցի վերաբերյալ՝ հանդուս են հենց այն բանին, վոր կուսակցությունից վտարումները պետք է հասցնել միմիումս։ Յեթե կուսակցությունից վտարումը հավասարադրու է պատժի առավելագույն չափին՝ բանակում, այսինքն՝ ղեկավարություն, ապա այն չի կարելի կիրառել աջ ու ձախ։

Անհրաժեշտ է վերականգնել կուսակցական տույժի այն միջոցների դերը, վորոնք կուսակցության կանոնադրությամբ նախատեսված են զանազան տեսակի զանցանքների վերաբերմամբ։ Ձի կարելի բոլոր զանցանքների մասին դատել միևնույն կերպ, չզանազանելով՝ կարևոր, թե չնչին զանցանք է այդ։ Կուսակցությունից վտարումները մի ժամանակ շատ կուսակցական կազմակերպությունների պրակտիկայում դարձել էյին մանր դրամ, իսկ կուսակցական տույժի այնպիսի միջոցներ, ինչպես՝ ի ցույց դնելը, կըշտամբանք հայտարարելը, զանցանքի մատնանշումը, նկատողությունը, խիստ նկատողությունը, խիստ նկատողությունը՝ նախադրուշացումով, այսինքն՝ կուսակցական ներդրման միջոցների ամբողջ բավականաչափ ձևուն աստիճանացանկը, վորը նախատեսված է մեր կանոնադրությամբ և համապատասխանում է կուսակցական զանցանքների դանազան տեսակներին ու զանազան աստիճաններին, — մոռացություն էր տրվել։

Անհրաժեշտ է վերականգնել կուսակցական դաստիարակություն ու ներդրման այն միջոցների դերը, վորոնք նախատեսված են կանոնադրությամբ։

Պետք է խոսել նաև հին, վերացված տույժերի մասին։ Դրա մասին նույնպես քիչ չխոսեցին համադրմամբին նախորդող կուսակցական ժողովներում։ Յեթե մարդն ուղղվել է և նրա տույժը վերացված է, — կարիք չկա դրա մասին մշտապես հիշեցնելու, կարիք չկա վրեժ լուծելու հին, ուղղված սխալների համար և բարոյապես ճնշելու կուսակցության անդամին։

Մենք քիչ թվով փաստեր չունենք, յերբ մարդը մի 10 տարի սրանից առաջ զանցանք է գործել և դրա համար

տույժ է ստացել։ Հետո մարդն ուղղվել է, տույժը նրա վրայից հանվել է։ Սակայն այդ տույժը պարտադրաբար հիշեցնում են, յերբ վոր խոսք է բացվում այդ մարդու մասին։ Դա շատ վնաս է հասցնում, որինակ, կուսորդաներն ընտրվելու իրավունքի իրականացման տեսակետից։ Հայտնի է, վոր կուսակցական որդանների ընտրությունների ժամանակ թեկնածությունները ղնարկելիս այդպիսի ընկերջը հաճախ հանում են քվեարկությունից։ Իսկ դա ճիշտ չէ։ Եթե մարդն ուղղել է իր զանցանքը, ինչո՞ւ պետք է ամբողջ կյանքի ընթացքում բարոյական բիծ կրի։ Հի՛ս համար վրեժ լուծել հարկավոր չէ։ (Ջայներ—միշտ է)։

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՅՈՒՐԱՑՄԱՆ ՅԵՎ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Թեղիսներում անհրաժեշտություն է առաջադրված՝ վերացնել կուսակցության մեջ ընդունվող թեկնածուներին ներկայացվող կանոնադրական այն պահանջը, վորին համաձայն, վորպես նրանց ընդունելության պայման, դրվում է, բացի կուսակցության ծրագիրը և կանոնադրությունն ընդունելուց ու կանոնադրական թեկնածուական ստաժն անցնելուց, նաև ծրագրի յուրացում։

Ընկեր Ստալինը ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի 1937 թվականի փետրվար-մարտյան պլենումում տված իր զեկուցման մեջ մատնանշում էր.

«Կուսակցության ծրագիրը յուրացնելու համար պետք է իսկական մարքսիստ լինել, ստուգված ու տեսականորեն պատրաստված մարքսիստ։ Յես չգիտեմ, մեզ մոտ շա՞տ կգտնվեն կուսակցության այնպիսի անդամներ, վորոնք արդեն յուրացրել են մեր ծրագիրը, դարձել են իսկական մարքսիստներ՝ տեսականորեն պատրաստված և ստուգված։ Յեթե ասե՞ք ղնալու լինենք այդ ուղիով, ապա մենք ստիպված կլինեյինք կուսակցության մեջ թողնել միայն ինտելիգենտներին և առհասարակ գիտնական մարդկանց։ Ո՞ւմ է պետք այդպիսի կուսակցությունը։ Մենք ունենք կուսակցության անդամության մասին ստույ-

ված և բոլոր փորձություններին դիմացած լենինյան ֆորմուլա: Այդ ֆորմուլայի համաձայն՝ կուսակցութեան անդամ համարվում է նա, ով ընդունում է կուսակցութեան ծրագիրը, մոռնում է անդամավճար և աշխատում է նրա կազմակերպություններից մեկում: Ուշադրութեամբ դարձրեք, լենինյան ֆորմուլայի մեջ խոսվում է վոչ թե ծրագրի յուրացման մասին, այլ ծրագիրն ընդունելու մասին: Սրանք յերկու միանգամայն տարբեր բաներ են: Ապացուցելու կարիք անդամ չլի, վոր այստեղ իրավացի յե Լենինը, և վոչ թե մեր այն կուսակցական ընկերները, վորոնք դատարկ տեղը չաղակրատում են ծրագրի յուրացման մասին: Յեւ այդ հասկանալի յե: Յեթե կուսակցութեանը յենքեր այն բանից, վոր կուսակցութեան անդամ կարող են լինել միայն այնպիսի ընկերներ, վորոնք արդեն յուրացրել են ծրագիրը և դարձել են տեսականորեն պատրաստված մարքսիստներ, ասքա նա կուսակցութեան մեջ չեն ստեղծի հազարավոր կուսակցական խմբակներ, հարյուրավոր կուսակցական դպրոցներ, վորտեղ կուսակցութեան անդամներին մարքսիզմ են սովորեցնում և նրանց ողնում են յուրացնելու մեր ծրագիրը: Միանգամայն պարզ է, վոր յեթե կուսակցութեանն այդպիսի դպրոցներ ու խմբակներ է կազմակերպում՝ կուսակցութեան անդամների մեջ, ասպա դա այն պատճառով է, վոր նա գիտե, վոր կուսակցութեան անդամները դեռ չեն կարողացել յուրացնել կուսակցական ծրագիրը, դեռ չեն կարողացել տեսականորեն պատրաստված մարքսիստներ դառնալ»:

Յուրացնել ծրագիրը—այդ նշանակում է կարողանալ հիմնավորել այն: Ընդունել ծրագիրը—այդ նշանակում է համակարծիք լինել նրա դրույթներին, համաձայն լինել նրա հետ և պատրաստ լինել պաշտպանելու այն: Պարզ է, վոր թեկնածուից պահանջել ծրագրի յուրացում, այսինքն՝ հիմնավորում—այդ նշանակում է մարդկանց փախցնել կուսակցութեանից: Այդ պահանջները թեորիսպես սխալ են և

պրակտիկայում տանում եյին դեպի անձիշտ մոտեցում ընդունվողների նկատմամբ: Շատ թեկնածուներ յերկուդ եյին կրում կուսակցութեան անդամ փոխադրվելու մասին դիմում տալուց, վախենալով թե կենթարկվեն քաղաքական քննութեան, վորը, իդեպ, անց եր կացվում հաճախ տղետ մարդկանց կողմից: Պրակտիկայում այդ չհիմնավորված պահանջները տանում եյին դեպի կուսակցութեան հիմնական սկզբունքների խախտում և ստեղծում եյին անորոշութեան ու անկայունութեան կուսակցութեան շատ անդամների դրութեան մեջ:

Իհարկե, ընկերներ, այդ չի նշանակում, վոր թեկնածուին արգելվում է յուրացնել ծրագիրն այն ժամանակաշրջանում, յերբ նա անցնում է թեկնածուական ստաթը: Բայց խոսքը վերաբերում է թեկնածուին ներկայացվող կանոնադրական պահանջին: Պարզ է, վոր թեկնածուից պահանջել ծրագրի յուրացում, այդ նշանակում է մարդկանց փախցնել կուսակցութեանից:

Կուսակցութեան ծրագրի և կանոնադրութեան ընդունում, անդամավճարների մոռնում, աշխատանք կուսակցական կազմակերպութեաններից մեկում—ասա՛ թե ըստ էությաննադրութեան ինչ է պահանջվում կուսակցութեան անդամից: Կուսակցութեան անդամութեան մասին լենինյան-տասլինյան փորձված ֆորմուլան չի պահանջում վորեւե բարեկամութեամբ: Ահա՛ թե ինչու անհրաժեշտ է վերացնել ծրագրի յուրացման վերաբերյալ այն պահանջը, վոր կա կուսակցութեան ներկայումս դործող կանոնադրութեան մեջ:

ՆԵՐԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Ընկերներ: Յերկրի քաղաքական կյանքում տեղի ունեցած՝ ԽՄԷՄ նոր Սահմանադրութեան ընդունմամբ պայմանավորված չըջադարձի կապակցութեամբ կուսակցութեան առաջ ծաղեցին նոր խնդիրներ: Յերկրի քաղաքական կյանքում տեղի ունեցած չըջադարձը կայանում եր ընտրական սիստեմի լիակատար դեմոկրատացում անցկացնելու, ռազմաանափակիչ ընտրութեաններից ընդհանուր ընտրութեանների, վոչ լիովին հավասար ընտրութեաններից հավասար

ընտրությունների անցնելու, բազմաաթիճան ընտրություններից ուղղակի ընտրությունների անցնելու, բաց ընտրություններից փակ ընտրությունների անցնելու մեջ:

Նոր ընտրական սխեմայի պետք է հանգեցնել և իրոք հանգեցրեց մասսաների քաղաքական ակտիվությունն ուժեղացնելուն, խորհրդային իշխանության որդանների նկատմամբ մասսաների վերահսկողությունն ուժեղացնելուն, ժողովրդի առաջ խորհրդային իշխանության որդանների պատասխանատվությունն ուժեղացնելուն:

Յերկրի քաղաքական կյանքում տեղի ունեցած չընդարձր կազմ ու պատրաստ ղեկավարելու համար կուսակցությունը պետք է գլուխ կանգնել այդ չընդարձին և լիովին ապահովել իր ղեկավար դերը ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի և Միութենական հանրապետությունների Գերագույն Խորհուրդների առաջիկա ընտրություններում: Բայց դրա համար անհրաժեշտ էր, վորպեսզի կուսակցական կազմակերպություններն իրենք իրենց պրակտիկ աշխատանքում դառնային մինչև վերջը դեմոկրատական, վորպեսզի նրանք իրենց ներկուսակցական կյանքում լիովին անցկացնեյին դեմոկրատական ցնտրալիզմի հիմունքները, ինչպես այդ պահանջում է կուսակցության կանոնադրությունը, վորպեսզի կուսակցության բոլոր որդանները լինեյին ընտրովի, վորպեսզի քննադատությունը և ինքնաքննադատությունը կուսակցության մեջ զարգացեյին լիակատար չափով, վորպեսզի կուսակցական մասսայի առաջ կուսակցական կազմակերպությունների պատասխանատվությունը լինել լիակատար և վորպեսզի ինքը՝ կուսակցական մասսան՝ լինել լիովին ակտիվացված:

Կենտրոնի փետրվար-մարտյան պլենումում պարզվեց, վոր մի ամբողջ շարք կուսակցական կազմակերպություններ իրենց պրակտիկ աշխատանքում աջ ու ձախ խախտում են կուսակցության կանոնադրությունը և դեմոկրատական ցնտրալիզմի հիմունքները, ընտրականությունը նենգափոխելով կոոպտացիայով, ըստ առանձին թեկնածությունների քվեարկությունը՝ ցուցակով քվեարկությամբ և այլն: Ուստի և անհրաժեշտ էր ամենից առաջ վերացնել կուսակցական կազմակերպությունների հակադեմոկրատական պրակ-

տիկան և կուսակցական աշխատանքը վերակառուցել լայնորեն ծավալված ներկուսակցական դեմոկրատիայի հիման վրա:

Վորն է բոլշևիկյան ներկուսակցական դեմոկրատիայի ելույթյունը: Բոլշևիկյան ներկուսակցական դեմոկրատիայի ելույթյունը, ինչպես այդ մասին բազմիցս սովորեցրել է ընկեր Ստալինը, հանդում է ինքնադործունեյության, կուսակցական ղեկավարության մեջ կուսակցության անդամների ակտիվ մասնակցության հարցին: «Ներկուսակցական դեմոկրատիան կուսակցական մասսաների ակտիվության բարձրացումն է և կուսակցության միասնության ամրապնդումը, պրոլետարական գիտակցական գիացիալիզմի ամրապնդումը կուսակցության մեջ».—այսպես է սովորեցնում ընկեր Ստալինը:

Հատկապես այդ նպատակով կուսակցությունը չի վիճարկում յենթադից կուսակցական աշխատանքի պրակտիկայում գոյութուն ունեցած՝ դեմոկրատական ցնտրալիզմի հիմունքների խախտումները և, համապատասխան կուսակցության կանոնադրության, վերականգնեց կուսակցական կազմակերպությունների ղեկավար որդանների ընտրականությունը:

Կուսակցությունն անցկացրեց նույնպես հետևողական դեմոկրատական պրակտիկայի կիրառումն ապահովող մի շարք լրացուցիչ միջոցառումներ, այն է՝ վերացրեց կոոպտացիայի պրակտիկան, կուսակցական որդանների ընտրությունների ժամանակ արգելեց ցուցակով քվեարկությունը, ըստ առանձին թեկնածությունների քվեարկության անցնելը, կուսակցության բոլոր անդամների համար թեկնածուներին բացարկելու և վերջինների քննադատելու անսահմանափակ իրավունքի ապահովումը, կուսակցական որդաններին ընտրությունների ժամանակ թեկնածուների փակ (գաղտնի) քվեարկության սահմանումը, քաղաքային կուսակցական ակտիվների, իսկ մեծ քաղաքներում՝ նաև ուսանական ակտիվների պարբերական հրավիրման պարտադրականության սահմանումը:

Կանոնադրությունը պետք է արտացոլի կուսակցության այդ նոր միջոցառումները, վորոնք ստուգված են պրակտի-

կայով, ապահովել են քննադատութեան և ինքնաքննադատութեան հետագա զարգացումը, կուսակցական մասսայի առաջ կուսակցական որդանների ունեցած պատասխանատվութեան բարձրացումը, կուսակցական մասսայի ակտիվութեան աճումը և դրանով իսկ նպաստել են կուսակցութեան սպառազինմանը՝ քաղաքական ղեկավարման նոր խնդիրները հաջողութեամբ լուծելու համար:

Հայտնի չէ, վոր ՍՍՀ Միութեան և Միութենական հանրապետութիւնների Գերագույն խորհուրդների ընտրութիւնները ցույց տվին, վոր կուսակցութիւնը կոմունիստների և անկուսակցականների բոլոր լիակատար հաղթանակին հասավ հատկապէս կուսակցական աշխատանքի պրակտիկան ներկուսակցական գեմոկրատիզմի սկզբունքների կենսագործման հիման վրա վերակառուցելու հետեանքով:

Դեմոկրատական պրակտիկայի հետեողական կերպով մը կշանքում՝ արդիւնաւետ ազդեցութիւն գործեց կուսակցական կազմակերպութիւնների ամբողջ կշանքի վրա: Կուսակցութեան անդամների ակտիվութեան և գիտակցականութեան աճման, կուսակցութեան գործի համար նրանց պատասխանատվութեան աճման հանրագումարը հանդիսանում են նախահամագումարյան դիսկուսիան և կուսակցական որդանների ընտրութիւնների արդիւնքները, վորոնք ցուցաբերեցին կուսակցական գեմոկրատիզմի ծաղկումը: (Ծախահարութիւններ): Այդ հիման վրա կուսակցութեան կշանքին մասնակցելու բարձրացան կուսակցութեան անդամների հսկայական նոր շերտեր:

1938 թվականին կուսակցական որդանների ընտրութիւնների ժամանակ լայնորեն ծավալվեց թույլ աշխատած կուսակցական որդանների գործունեութեան քննադատութիւնը: Այդ քննադատութեան հետեանքով անբավարար ճանաչվեց մեծ թիւով սկզբնական կուսակազմակերպութիւնների կուսակցական կոմիտեների և կուսկազմակերպչների, կուսակցութեան շրջկոմների, քաղկոմների, մարզկոմների և յերկրկոմների աշխատանքը:

1938 թվականի ընտրութիւնների ժամանակ կուսակցական ղեկավար որդաններում առաջ քաշվեցին բազմաթիւ

նոր աշխատողներ, ըստվորում աշխատողների մեծ մասն առաջին անգամ ընտրվեց կուսակցական ղեկավար որդաններում: Այդ—յերիտասարդութիւնն է: Ընդամենն առաջին անգամ ընտրվեց սկզբնական կուսկազմակերպութիւնների կուսակցական կոմիտեների անդամների 35%, շրջկոմների կազմի 41%, քաղկոմների կազմի 46%, մարզկոմների, յերկրկոմների և աղդային կոմկուսակցութիւնների կենտկոմների կազմի 60%:

Տեղական կուսակցական կազմակերպութիւնների հաշվետու նյութերը ցույց են տալիս, վոր կուսակցական XVIII համագումարի թեղիսների քննարկմանը կուսակցական ժողովներում մասնակցել են ավելի քան 2 միլիոն կուսանդամներ և թեկնածուներ: Մոտ մեկ միլիոն կոմունիստներ այդ ժողովներում մասնակցել են մտքերի փոխանակութեանը: (Ծախահարութիւններ):

Ընկերներ, այնպիսի դիսկուսիա, վորպիսին տեղի ունեցավ XVIII համագումարից առաջ, մեր կուսակցութիւնը դեռեւս յերբեք չի ունեցել: Այդ գիտկուսիան անցնում էր մեր կուսակցութեան աննախընթաց համախմբման և միասնականութեան իրարդրութեան մեջ, կուսակցութեան անդամների ակտիվութեան բացառիկ աճման իրարդրութեան մեջ:

Դիսկուսիային մասնակցած յուրաքանչյուր մարդ մտցնում էր իր ուղղումներն ու առաջարկութիւնները՝ կուսակցութեանն ողնելու տեսակետից, ընդհանուր—կուսակցական դործի ամբապնդման տեսակետից:

Դիսկուսիայի արդիւնքները հաստատում են, վոր մենք այժմ ապրում ենք ներկուսակցական գեմոկրատիայի ծաղկում, կուսակցութեան անդամների ակտիվութեան և ինքնագործունեութեան աննախընթաց վերելք:

Կենտկոմի 1937 թվականի փետրվար—մարտյան պլենումի հայտնի վորդումների և այդ պլենումում ընկեր Ստալինի կողմից կուսակցութեանը տված ցուցումների հիման վրա կուսակցութեան կատարած աշխատանքը տվեց իր բարերար արդիւնքները: Բարձրացավ և ամրապնդվեց կուսակցութեան և նրա աշխատանքի հետ կուսակցութեան յուրաքանչյուր անդամի կապի զգացմունքը. կուսակցութեան

յուրաքանչյուր անդամ սկսեց իրեն զգալ լիարժեք միավոր,
վորը կապլած է կուսակցութեան ընդհանուր կողեկտիվի
հետ և պատասխանատու յե ընդհանուրի համար, ամբողջի
համար: Սյոլ—ներկուսակցական դեմոկրատիայի զարգաց-
ման կարևորագույն և ամենաարժեքավոր արդյունքն է:

Յեվ յերկրորդը, վորը սկսեց կարևոր չե և վորը
նույնպէս մեր կողմից պետք է նշվի վորպէս վերջին տարի-
ների ընթացքում կուսակցութեան զարգացման հանրադու-
մար,—այդ այն է, վոր նոր հարաբերութիւններ ամրա-
պնդվեցին ղեկավարների և մասսաների միջև. անչափ աճեց
մասսաների վստահութիւնը դեպի ղեկավարները և նրանց
փոխադարձ կապն ու մոտիկութիւնը: Մասսան վարժվեց
ղեկավարներին դիտել վորպէս իր սպառնալիքներ, իրեն
հարադատ ու մերձավոր, վորոնք, զրա հետ միասին,
պատասխանատու յեն կուսակցութեան առաջ, մասսայի
առաջ, ժողովրդի առաջ: Դա վերջին տարիներին ընթացքում
կուսակցութեան կատարած աշխատանքի յերկրորդ ամենա-
արժեքավոր հանրագումարն է: (Բռնու ծափահարութիւն-
ներ):

Յեղրակացութիւն. կուսակցական—քաղաքական աշխա-
տանքի վերակառուցումը՝ բոլշևիկյան ներկուսակցական
դեմոկրատիայի սկզբունքները կյանքում հետևողականորեն
կենսագործելու հիման վրա՝ ամրապնդեց մեր կուսակցու-
թեան գործութիւնը: Կուսակցութիւնը դառնում է կուսակ-
ցական մասսայի լիակատար ակտիվացման ճանապարհին,
իսկ դա մասսաներում կուսակցութեան՝ ամբողջութեամբ
և յուրաքանչյուր կոմունիստի՝ առանձին վերցրած՝ իր
ավանդարդային դերն իրականացնելու, հետեւարար, նաև
սոցիալիստական շինարարութեան հետագա հաղթանակներ
կարևորագույն պայմանն է:

Կուսակցութիւնն այսուհետեւ ել կզարգացնի ու կապա-
հովի ներկուսակցական դեմոկրատիան, վորպէս կուսակ-
ցութեան անդամների ակտիվութեան և ինքնագործունեյու-
թեան բարձրացման միջոց, վորպէս կուսակցութիւնը
թշնամական ազդեցութիւնից և թափթփուկներից մաքրե-
լու միջոց: (Յերկարատեւ ծափահարութիւններ):

ԿԱԴՐԵՐ ԸՆՏՐԵԼՈՒ, ԿԱՏԱՐՈՒՄՆ ՍՏՈՒԳԵԼՈՒ, ԿՈՒՍԱԿ- ՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ՆՈՐ ԿԱԴՐԵՐ ԱՌԱՋ ՔԱՇԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Անցնում եմ կուսակցական ապարատը վերակառուցելու,
կադրեր ընտրելու և կատարումն ստուգելու հարցերին:

Ընկեր Ստալինն իր հաշվետու ղեկուցման մեջ մեր հա-
մագումարում տվեց կադրերի և նրանց ճիշտ ընտրութեան
նշանակութեան սպառնչ վորոշումը:

«Կադրերը ճիշտ ընտրել—այդ նշանակում է՝

Նախ՝ կադրերը զնահատել վորպէս կուսակցու-
թեան և պետութեան վոսկե ֆոնդը, թանկ զնահատել
նրանց, հարգանք տածել դեպի նրանց:

Յերկրորդ՝ ճանաչել կադրերը, ուշադիր կերպով
ուսումնասիրել յուրաքանչյուր կադրային աշխատողի
արժանիքներն ու թերութիւնները, դիտենալ, թե
ինչ պոստում ամենից հեշտ կարող են ծախալվել աշ-
խատողի ընդունակութիւնները:

Յերկրորդ՝ հոգատար կերպով աճեցնել կադրերը,
յուրաքանչյուր աճող աշխատողի ողնել վեր բարձրա-
նալու, ժամանակ չինսպել այդպիսի աշխատողների
հետ համբերատար կերպով «զբաղվելու» և նրանց
աճումը արագացնելու համար:

Չորրորդ՝ ժամանակին և համարձակ կերպով
առաջ քաշել նոր, յերկառաարդ կադրերին, թույլ
չտալով, վոր նրանք յերկար մնան հին տեղում,
թույլ չտալով, վոր նրանք թթվեն:

Հինգերորդ՝ աշխատողներին ըստ պոստերի դա-
սավորել ախպես, վորպէսզի յուրաքանչյուր աշխա-
տող իրեն իր տեղում զգա, վորպէսզի յուրաքանչյուր
աշխատող կարողանա մեր ընդհանուր գործին տալ
այն առավելագույնը, ինչ նա ընդհանրապէս ընդու-
նակ է տալու իր անձնական հատկութիւններով,
վորպէսզի կադրերի դասավորման աշխատանքի ընդ-
հանուր ուղղութիւնը լիովին համապատասխանի այն
քաղաքական դժի պահանջներին, վորի կենսագործ-
ման համար կատարվում է այդ դասավորումը»:

Այսուհետեւ ընկեր Ստալինը մատնանչեց, թե ներկայու-

մըս ինչումն ե կայանում կուսակցութեան խնդիրը կադրերի ճիշտ ընտրութեան տեսակետից:

«Ոնցիւրն այն ե, վորպեսզի մարից-վեր ամբողջութեամբ մի ձեռքում վերցնենք կադրերի ընտրութեան դրոժը ե այն բարձրացնենք սլատաճ, դիտահան, բուլեհիկյան բարձրութեան:

Դրա համար անհրաժեշտ ե մերջ տալ կադրերի ուսումնասիրման, առաջընթացի ե ընտրութեան դրոժի մասնատմանը զանազան բաժիններում ե սեկտորներում, կենտրոնացնելով այդ դրոժը մի տեղում:

Այդպիսի տեղ պետք ե լինի Կադրերի Կառավարչութիւնը ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի կազմում ե կադրերի համապատասխան բաժինը յուրաքանչյուր հանրապետական, յերկրամասային ե մարզային կուսակազմակերպութեան կազմում»:

Այդ տեսակետից կուսակցական ասպարատի դոյութիւնն ունեցող կազմակերպութիւնն անբաժարելի դուրս յեկալ:

Կուսակցութեան կանոնադրութեան համաձայն կուսակցական վճիռների ու վորոշումների իրադրոժումը ե խորհրդային տնտեսական որդանների ու ստորադաս կուսկազմակերպութիւնների կողմից դրանց կատարումն ստուգելու պրակտիկ աշխատանքի համար մարդկոմներում, յերկրկոմներում, ազգային կոմկուսակցութիւնների կենտկոմներում ե ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմում կազմակերպված եյին արտադրական-ճյուղային բաժիններ: Նկատի յեր առնվում այն, վոր արտադրական-ճյուղային բաժիններում կկենտրոնացվի տվյալ ճյուղի ամբողջ աշխատանքը, այսինքն՝ կազմակերպական-կուսակցական աշխատանքը, կադրերի նախապատրաստումն ու բաշխումը, աղիտացիոն-մասսայական աշխատանքը, արտադրական պրոպագանդան, համապատասխան խորհրդային, տնտեսական որդանների ե կուսակցական կազմակերպութիւնների կողմից կուսակցական վորոշումների կատարման հսկողութիւնը:

Գործի դոյութիւնն ունեցող կազմակերպութեան թերութիւնները հանդում եյին այն բանին, վոր կադրերի ընտրութիւնը, վորը մեր կենտրոնից ստացվող ուղղութիւնն ե պահանջում,—վորովհետեւ կադրերի ընտրութեան դրոժը

կապված ե կադրերի ամբողջ փորձը ե բոլոր գիտելիքները մեկ տեղում կենտրոնացնելու անհրաժեշտութեան հետ,—հենց դրա մեջ ե բուլեհիկյան ղեկավարման արվեստը,—կադրերի ընտրութեան դրոժը մասնատված դուրս յեկալ բազմաթիւ արտադրական-ճյուղային բաժինների միջև: Այդ բանը հասցրեց կադրերի սխալ ոգտադրոժման, կադրերն ուսումնասիրելու միասնական մեթոդների բացակայութեան ե, հետեւաբար, ճեղքվածքների՝ մարդկանց ընտրութեան դժուր: Կադրերի ընտրութեան մասնատումն արտադրական-ճյուղային տարբեր բաժինների միջև՝ հասցրեց նույնպես կադրերն ըստ առանձին դարակներին ե գերատեսչութիւնների արհեստականորեն սահմանադատելուն, այսինչ, կադրերի ճիշտ ընտրութիւնը պահանջում ե հմտորեն ե ճկուն կերպով մանեւրել:

Ձեզանից չատերը, ընկերներ, իրենց պրակտիկայից գիտեն, թե ինչպես մեզանում մասնատված ու մանրացված ե կադրերի ընտրութեան դրոժը: Մարդկոմներում ե յերկրկոմներում դոյութիւնն ունեն արդյունաբերական բաժիններ, խորհրդային-առեւտրային բաժիններ, կուլտուր-լուսավորական ե այլ բաժիններ: Այդ բաժիններին միջև դատու կռիւ ե տեղի ունենում այս կամ այն աշխատողի համար: Դա բացասաբար ե անդրադառնում կադրերի ուսումնասիրման, ընտրութեան ե առաջընթացի դրոժի վրա:

Աշխատողներին աշխատանքի պահանջմունքներին ե մարդկանց ունակութիւններին համապատասխան նպատակահարմար կերպով ոգտադրոժելը հնարավոր չե կադրերի ընտրութեան դրոժի ֆունկցիոնալ բաժանման շրջանակներում:

Փորձը ցույց ե տալիս, վոր կուսակցական ասպարատի այդպիսի կազմակերպութիւնը մեզ չի կարող բաւարարել:

Այդ կապակցութեամբ ել ծագեց Կենտկոմում կադրերի հզոր ասպարատը—Կադրերի Կառավարչութիւնն ստեղծելու անհրաժեշտութիւնը, վորն ընդունակ ե ճիշտ, գիտականորեն, ինչպես ասում ե ընկեր Ստալինը, լուծելու կադրերի ընտրութեան ե բաշխման խնդիրները, կուսակցական-կազմակերպական ղեկավարման հարցերն առանձնացնելով կազմակերպական-հրահանգչական առանձին բաժնում:

Կենտրոնական Կոմիտեն վերջին յերկու տարվա ընթաց-

քում արդեն մի շարք միջոցներ և ձեռնարկել այդ ուղղու-
թյամբ, վերոնք կայանում եյին այն բանում, վոր ղեկա-
վար կադրերի ընտրության և առաջնային գործը վոչ
միայն կուսարդանների գծով, այլև խորհրդային-սոստե-
կան ապարատի գծով, բոլոր ժողովրդատնների գծով, ավելի
ու ավելի յեր կենտրոնացվում Կենտկոմի ներկայիս կուսադե-
կավար որդանների բաժնում:

Կադրերի ընտրության, ուսումնասիրման և բաշխման
գործի այդ վերակառուցումն անհրաժեշտ և կատարել այն
ցուցումների վոգում, վոր ընկեր Ստալինն և տվել կուսակ-
ցության XVIII համագումարում՝ ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի
աշխատանքի մասին հաշվետու ղեկուցման մեջ:

Սյնուհետև, յես կուղեյի կանգ առնել կանոնադրու-
թյան ելի մեկ փոփոխության վրա, վորը Կենտրոնական
Կոմիտեն ներկայացնում է XVIII կուսակցական համագու-
մարի քննարկմանը: Յես նկատի ունեմ կուսակցական ղեկա-
վար աշխատանքի—իրրև մարդկումների, քաղկումների, չըրջ-
կումների և այլն քարտուղարներ առաջ քաշվող ընկերներից
պահանջվող կուսակցական ստաժն իջեցնելու առաջարկու-
թյունը: Կենտկոմն առաջարկում է կուսակցության կանո-
նադրության այդ կետը փոփոխել այն հաշվով, վորպեսզի
իջեցվի պահանջվող կուսակցական ստաժը, ընդամեն յեղնե-
լով կուսակցական աշխատողների նոր կադրեր կուսակցա-
կան ղեկավար աշխատանքի առաջ քաշելու համար անհրա-
ժեշտ պայմաններ ստեղծելու անհրաժեշտությունից:

Սյս առաջարկությունն սկզբունքային և գործնական
մեծ նշանակություն ունի:

Ընկեր Ստալինը մեր համագումարում տված իր ղե-
կուցման մեջ հանձարեղ պարզորոշությամբ ձևակերպեց
նոր կադրեր առաջ քաշելու խնդիրը:

«Խնդիրը,—ինչպես ասում եր ընկեր Ստալինը,—
այն է, վորպեսզի կողմնորոշվենք կամ հին, կամ թե
նոր կադրերով, այլ այն, վորպեսզի հին և յերիտա-
սարդ կադրերին կուսակցության և պետության ղե-
կավար աշխատանքի մի ընդհանուր նվազամիտում
զուգակցելու, միացնելու ընթացք բռնենք»:

Ահա թե ինչու անհրաժեշտ է ժամանակին և համար-

ձակ կերպով յերիտասարդ կադրեր առաջ քաշել ղեկավար
պոստերի:

Յերիտասարդ կադրերը հատկապես ժամանակին և հա-
մարձակ կերպով ղեկավար պոստերում առաջ քաշելով մեր
կուսակցությունը կարողացավ հասնել ամենալուրջ նվա-
ճումներից մեկին—պետական և կուսակցական ղեկավար
աշխատանքի առաջ քաշել կուսակցական և կուսակցությանը
հարող ավելի քան կես միլիոն յերիտասարդ բուլշևիկների:

Անհրաժեշտ է մատնանշել մեր ղեկավար կադրերի վո-
րակական կազմի բարեյալումը: Կուսակցական կադրերի
կազմում այժմ յերեացել են վոչ քիչ թվով բարձրագույն
կրթություն ունեցող մարդիկ, կուլտուրական, գիտակ,
կրթված մարդիկ:

ՄԻ ՔԱՆԵ ՏՎԱԼՆԵՐ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎՈՐ ԿԱԴՐԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

	Ընդամենը	Ունեն բարձրագույն, թե- րակարգ բարձրագույն և միջնակարգ կրթություն	Մինչև առաջնային տղ- դությամբ բանվորները	Մինչև 40 տարեկան հա- սակի անձեր	31-ից մինչև 35 տարեկան հասակի անձեր	1934 թվականից և ավելի ուշ կուսակցական ստաժով
Մարդկոմների, յերկրկոմ- ների և ազգային կոմկու- սակցությունների կենտ- կոմների քարտուղարների կազմը	333	$\frac{196}{58,9}$	$\frac{175}{52,6}$	$\frac{303}{91}$	$\frac{177}{53,2}$	$\frac{268}{80,5}$
Կուսակցության շրջկոմ- ների, քաղկոմների և ոկ- բուկոմների քարտու- ղարների կազմը	10.902	$\frac{3.115}{28,6}$	$\frac{5.248}{45,1}$	$\frac{10.020}{92}$	$\frac{5.649}{52,7}$	$\frac{10.193}{93,5}$
Մարդկոմների, յերկրկոմ- ների, ազգային կոմկու- սակցությունների ԿԿ բա- ժինների վարիչների կազմը	510	$\frac{327}{64,1}$	$\frac{231}{45,3}$	$\frac{469}{92}$	$\frac{263}{51,6}$	$\frac{431}{84,5}$

Մանրագրություն.—1. Հայտարարը ցույց է տալիս տոկոսները:

2. Բարձրագույն կրթություն ստացածների գլխավոր
մասան ընկնում է 1934—36 թթ. և 1937—38 թվա-
կաններին բուհեր և բառուհներ ավարտածներին:

Յեթե սրանից միքանի տարի առաջ խուսափում էին կրթված մարդկանց և յերիտասարդությանը կուսակցական ղեկավար աշխատանքի առաջ քաշելուց, իսկ վնասարարներն ուղղակի խեղդում էին յերիտասարդ կադրերին, թույլ չտալով, վոր նրանք վեր բարձրանան, ապա կուսակցության ամենախոշոր հաղթանակն այն է, վոր կուսակցությանը հաջողվեց, ազատվելով վնասարարներից, ճանապարհը հարթել վերջին ժամանակաշրջանում աճած կադրերին առաջ քաշելու համար և նրանց ղեկ ղեկավար աշխատանքի: Դրա մեջ է մեր կուսակցության ուժի և անպարտե՛լիւթյան դրավականը: (ԻՌՈՒՆ ԾԱՎԻՍԽԱՐԱՐՈՒՔՅՈՒՆՆԵՐ):



Անբավարար դուրս յեկալ նույնպես կուսակցական դիրեկտիվները կատարումն ստուգելու պրակտիկան, վորը մասնատված է զանազան արտադրական-ճյուղային բաժինների միջև: Այդ աշխատանքն անհրաժեշտ է նույնպես կենտրոնացնել մեկ տեղում, դրան համապատասխան վոխելով Կուս ՎՀ-ի գործունեությունը բնույթը: Կուսակցական վերահսկողությունը պետք է լինի գործունակ, պետք է ժամանակին կանխի սխալները:

Ճիշտ վերահսկողությունը յենթադրում է վոչ միայն դիրեկտիվների կատարման ստուգումը, այլև այս կամ այն դիրեկտիվների ճշտության ստուգումը, դրանք ուրիշ դիրեկտիվներով փոխարինելու անհրաժեշտությունը:

Ընկեր Ստալինը բաղմիցս համառ կերպով մեզ բացատրել և բացատրում է, վոր՝

«Ղեկավարել—այդ դեռ չի նշանակում բանաձև վեր դրել և դիրեկտիվներ ուղարկել: Ղեկավարել—այդ նշանակում է ստուգել դիրեկտիվների կատարումը, և վոչ միայն դիրեկտիվների կատարումը, այլև բուն դիրեկտիվները, նրանց ճշտությունը կամ այլև բուն դիրեկտիվները, նրանց ճշտությունը կամ նրանց սխալ լինելը: Ծիծաղելի կլինեք կարծել, թե մեր բոլոր դիրեկտիվները ամբողջ հարյուր տոկոսով ճիշտ են: Այդ չի լինում և չի կարող լինել, ընկերներ: Կատարման ստուգումը հենց նրա մեջ է կայանում, վորպեսզի մեր աշխատողները պրակտիկ փոր-

ձի բովում ստուգեն վոչ միայն մեր դիրեկտիվները կատարումը, այլև բուն դիրեկտիվների նշանակումը: (Ընդգծումն իմն է.—Ա. Ժղ.) : Դրա համար ել այդ ասպարեղի ճեղքվածքները նշանակում են ճեղքվածքներ՝ մեր ամբողջ ղեկավարություն մեջ»: (Ստալին, «Կենտկոմի և ԿՎՀ-ի ապրիլյան Միացյալ պլենումի աշխատանքների մասին», 1928 թ.):

Կատարման ստուգումը կարևորագույն միջոց է աշխատանքի լճացման դեմ, բորբոսի դեմ: Դա կարևորագույն միջոց է վնասարարությունը կանխելու համար: Այնտեղ, վորտեղ ճիշտ է կադմակերպված կատարման ստուգումը—վնասարարը կաթվածահար է արված:

Կուսակցական դիրեկտիվների կատարման վերահսկողությունն ուժեղացնելու խնդիրը դառնում է Կուսակցական վերահսկողության Հանձնաժողովի կենտրոնական խնդիրը:

Յեղնելով դրանից, անհրաժեշտ է սահմանել, վոր Կուս ՎՀ-ն աշխատում է ՀամԿ(բ)ի Կենտկոմին կից: Այդ կապակցությամբ վերանում է Կուս ՎՀ-ն անմիջականորեն կուսակցության համագումարում ընտրելու անհրաժեշտությունը: Կուս ՎՀ-ն պետք է ընտրվի Կենտրոնական Կոմիտեի պլենումի կողմից և աշխատի ՀամԿ(բ)ի Կենտկոմի ղեկավարություն ու դիրեկտիվներով:

ԿԱԴՐԵՐԻ ԹԵՈՐԻԱԿԱՆ ՅԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՇԵՏԱՄՆԱՑՈՒԹՅԱՆ ԼԻԿՎԻԴԱՑԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Ընկեր Ստալինն իր ղեկուցման մեջ ամենայն սրությամբ և պարզորոշությամբ դրեց կուսակցական պրոպագանդայի բնագավառի, կադրերի մարքսիստական-լենինյան գաստիարակությունը բնագավառի խնդիրները:

Նա ասաց.

«Կարելի չէ բավարար կերպով ղեկ կուսակցության կադրի կարգավորման և ղեկավար որդաններն ստորին աշխատանքին մոտեցնելու գործը. կարելի չէ բավարար կերպով ղեկ կադրերի առաջնական, նրանց ընտրություն, նրանց դասավորման գործը. բայց յեթե, այդ ամենով հանգերձ, ինչ-ինչ պատ-

ճառներով սկսում ե կաղալ մեր կուսակցական պրոպագանդան, յեթե սկսում ե տկարանալ մեր կազմերի մարքսիստական-լենինյան դաստիարակության դործը, յեթե թուլանում ե այդ կազմերի քաղաքական և թեորիական մակարդակի բարձրացման մեր աշխատանքը, իսկ իրենք կազմերը, այդ կապակցությամբ, դադարում են մեր առաջընթացի հեռանկարով հետաքրքրվելուց, դադարում են մեր դործի արդարությունը հասկանալուց և վերածվում են հեռանկար չունեցող դործամուկների, վորոնք կուրորեն և մեխանիկորեն կատարում են վերեւից տրված ցուցումները, — ասլապետք ե անպայման տկարանալ մեր ամբողջ պետական և կուսակցական աշխատանքը: Հարկավոր ե վորպես աքսիոմա ընդունել, վոր վորքան ավելի բարձր ե պետական և կուսակցական աշխատանքի ուղածդ ճյուղի աշխատողների քաղաքական մակարդակը և մարքսիստական-լենինյան գիտակցականությունը, այնքան ավելի բարձր և ավելի արդյունավետ ե բուն աշխատանքը, այնքան ավելի եփեկտիվ կլինեն աշխատանքի արդյունքները, և, ընդհակառակը, վորքան ավելի ցած ե աշխատողների քաղաքական մակարդակը և մարքսիստական-լենինյան գիտակցականությունը, այնքան ավելի հավանական են աշխատանքի ձայողումները և տապալումները, այնքան ավելի հավանական ե աշխատողների իրենց մանրացումն ու վերասերումը դործամուկ-մանրախնդիրների, այնքան ավելի հավանական ե նրանց ալլասերումը»:

Ընկեր Ստալինը նշեց, վոր մենք ունենք բոլոր անհրաժեշտ միջոցներն ու հնարավորությունները, վորպեսզի իդեոլոգիապես պատրաստենք մեր կազմերը ու քաղաքականապես կոփենք նրանց, և վոր ինն տասերորդով դրանից ե կախված մեր բոլոր պրակտիկ խնդիրների լուծումը:

Կուսակցական կազմերի թեորիական և քաղաքական հետամնացության լիկվիդացիայի խնդիրը, կուսակցության անդամներին մարքսիստական-լենինյան թեորիայով գինելու և բոլշևիզմի տիրապետման խնդիրը պահանջում ե պատշաճ մակարդակի բարձրացնել կուսակցական պրոպագանդայի և

ադիտացիայի դործը՝ համապատասխան Կենտկոմի «Կուսակցական պրոպագանդայի դրվածքի մասին «ՀամԿ(բ)» պատմության համառոտ դասընթացի» լույսընծայման կապակցությամբ» վորոշման, ինչպես նաե համապատասխան այն ցուցումներին, վոր մեր համագումարում այդ հարցի առթիվ իր գեկուցման մեջ ավելց ընկեր Ստալինը:

Բոլշևիզմի տիրապետման խնդիրն ուղղակի բղխում ե սոցիալիստական շինարարության ժամանակակից ետապի խնդիրներից:

Յերբորդ հնդամյակի հիմնական խնդիրը, աշխատակիցության կոմունիստական դաստիարակության խնդիրը, մարդկանց դիտակցության մեջ կապիտալիզմի մնացուկները հաղթահարելու խնդիրը հաջողությամբ իրականացնելու համար, սոցիալիստական շինարարության դործնական հարցերը հաջողությամբ լուծելու համար, կապիտալիստական շրջապատման և նրա ադենտուրայի դեմ մղվող պայքարում կազմ ու պատրաստ լինելու համար մեր կազմերը պետք ե գինված լինեն թեորիայով, այսինքն՝ հասարակական գարգացման և քաղաքական պայքարի որենքների գիտությամբ:

Կուսակցական պրոպագանդայի արմատական թերությունները շարադրված են Կենտկոմի հայտնի վորոշման մեջ: Այդ վորոշման մեջ մատնացույց են արված նաե կուսակցական պրոպագանդան «ՀամԿ(բ)» պատմության համառոտ դասընթացի» լույսընծայման կապակցությամբ վերականգնելու յեղանակները:

Այժմ սկսված ե պրոպագանդիստական աշխատանքի վերականգնումը: Այդ վերականգնման առաջին քայլերը ցույց են տալիս, վոր «ՀամԿ(բ)» պատմության համառոտ դասընթացի» լույսընծայումը և Կենտկոմի վորոշումը հզոր խթան են տվել գաղափարական քաղաքական ամբողջ աշխատանքը նոր աստիճանի բարձրացնելու համար: Միլիոնավոր մարդիկ ձեռնամուխ են յեղել մարքսիզմ-լենինիզմի ուսումնասիրմանը, «ՀամԿ(բ)» պատմության համառոտ դասընթացի» ուսումնասիրմանը: Դա մեր կուսակցության խոշորագույն հաղթանակն ե: «ՀամԿ(բ)» պատմության

Համառոտ դասընթացը» ուսերեն լեզվով տարածվեց մոտ 12 միլիոն որինակ տիրաժով (աղմկալի ծախսաարություններ) և ԽՍՀՄ մյուս ժողովուրդների լեզուներով՝ մոտ 2 միլիոն որինակ: «ՀամԿ(բ)Կ պատմության Համառոտ դասընթացը» թարգմանված է ոտար 28 լեզվով և արդեն հրատարակվում է ավելի քան 673 հազար որինակ տիրաժով: Հարկավոր է ուղղակի ասել, վոր մարքսիզմի գոյությունը ընթացքում դա առաջին մարքսիստական դիրքն է, վորն այնքան լայն տարածում է դեռել: (Ծախսաարություններ):

Կուսակցական կադրերը ձեռնամուխ են յեղել ինքնուրույն ուսուցման: Մարքսիստական-լենինյան գրականությունն ազանջը վիթխարի չափով աճել է: Մարքսիզմ-լենինիզմի պրոպագանդային աշխատանքում է բոլոր կուսակցական կադակերպությունների ուղարկությունը:

Արդեն կուսակցվել է աշխատանքի նոր ձևերի վորոշ փորձ:

Կենտկոմի վորոշումից հետո մարքսիզմ-լենինիզմի բանավոր և տպագիր պրոպագանդային ներդրամված են կուսակցության թեորիական և պրոպագանդիստական լավագույն ուժերը: Ստեղծվում է փորձված պրոֆեսիոնալ պրոպագանդիստների կադր:

Մինչև կուսակցական պրոպագանդայի վերակառուցումը մեզ մոտ կուսակցության մեջ ավելի քան 112 հազար պրոպագանդիստ կար: Ինքնին հասկանալի չէ, վոր նրանց մեջ կային բավական թվով թույլ պատրաստված մարդիկ: Այժմ այդ քանակն զգալիորեն կրճատվել է: Կուսակցական կադակերպությունները պրոպագանդիստ ընտրում են պրոպագանդայի համար իրոք պատրաստված մարդկանց:

Կրճատվել է նաև խմբակների քանակը: Յեթե, որինակ, Մոսկվայում մինչև Կենտկոմի վորոշումն ավելի քան 9 հազար խմբակ էր հաշվվում, իսկ Լենինգրադում՝ ավելի քան 5 հազար խմբակ, ապա այժմ Մոսկվայում 500-ից մեքիչ ավելի խմբակ կա, իսկ Լենինգրադում՝ մոտ 300:

Կադրերի աշխատանքի հիմնական մեթոդը դառնում է գրքի վրա կատարվող ինքնուրույն աշխատանքը:

Ընդարձակվում է տպագիր պրոպագանդան, վորը վրձնող նշանակութուն ունի պրոպագանդիստական աշխատանքի զրվածքի մեջ:

Այս ամենը, ռակայն, միայն սկիզբն է պրոպագանդիստական աշխատանքի այն ծավալման, վորին ձգտում է մեր կուսակցությունը: Այդ վերելքի մեջ վճռող դեր պիտի խաղա մեր բոլշևիկյան մամուլը: Տպագիր խոսքի սահանջը վիթխարի չափով աճել է և պիտի աճի:

Մենք դանլում ենք կուսակցության ամբողջ պրոպագանդիստական աշխատանքի վիթխարի վերելքի նախորդակին: Պրոպագանդայի նպատակների համար պետք է լայնորեն ոգտագործվեն այնպիսի հզոր միջոցներ, ինչպիսիք են կինոն, ռադիոն, արվեստը:

Կուսակցության և պետության մեջ մարքսիստական-լենինյան պրոպագանդայի գործը հաջողությամբ ղեկավարելու համար, կուսակցական կադրերի թեորիական և քաղաքական հետամնացությունը լիկվիդացիայի յենթարկելու խնդիրները հաջողությամբ լուծելու համար Կենտկոմը պետք է ունենա պրոպագանդայի և ադիտացիայի հզոր ապարատ հանձին Պրոպագանդայի և ադիտացիայի կառավարչության, վորը կենտրոնացնելու յե տպագիր ու բանավոր պրոպագանդայի ու ադիտացիայի ամբողջ աշխատանքը:

Գաղափարական կոմիտեը խորհրդային մարդկանց մեջ կդաստիարակի խորհրդային քաղաքացու արժանապատվության գիտակցություն և վստահություն իր ուժերին: Ինչպես յերբեք, այժմ բացառիկ ուժով հնչում են ընկեր Ստալինի այն խոսքերը, վոր թեորիան պրակտիկներին տալիս է կողմնորոշման ուժ, ինքնավստահություն, հեռանկար, իրադարձությունները վոչ միայն տեսնելու, այլև կանխատեսելու հատություն:

Մեր կուսակցական պրոպագանդայի վերակառուցումը կապահովի թեորիական աշխատանքի ծաղկումը և մեր կուսակցությունը կդարձնի դադափարապես ե՛լ ավելի ղինված: (Բուռն ծախսաարություններ):

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԱՊԱՐԱՏԸ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑԵԼՈՒ ՅԵՎ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿՈՆՖԵՐԵՆՑԻԱՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ընկերներ, ՀամԿ(բ)Կ կանոնադրության մեջ փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ թեղիմներն առաջադրում են ինչպես Կենտկոմում, այնպես էլ տեղերում բաժիններ ձևավորելու վերաբերյալ մեծ խնդիրը:

Արտադրական-ճյուղային բաժիններն այժմ չգիտեն, թե իրենք, իսկն ասած, ինչու պետք է դադարեն, թույլ են տալիս իրենց փոխարինել տնտեսական որոշումներին, մրցում են նրանց հետ, իսկ դա դիմադրելություն է անդադարախախտություն և առաջ բերում աշխատանքում:

ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի արտադրական-ճյուղային բաժինները պետք է վերացվեն, բացառությամբ գյուղատնտեսական բաժնի, նկատի ունենալով գյուղատնտեսության բնագավառում խորհրդային և կուսակցական կազմակերպությունների գործունեությունը վերահսկելու և հետևելու խնդրի առանձնահատուկ կարևորությունը:

Այժմ մեր կուսակցության առաջ ամբողջ հասակով կանգնել են կոլտնտեսությունների կազմակերպական ամրապնդման խնդիրները, կոլտնտեսային եկոնոմիկայի, կոլտնտեսություններում, խորհրդային կուսակցություններում և ՄՏ կայաններում աշխատանքի կազմակերպումը ղեկավարելու հարցերը: Այդ խնդիրների մասին համադրամարում վառ ու համոզիչ կերպով խոսեց ընկ. Անդրեյևը:

Հողօգտագործատի և խորհրդային կուսակցության ժողովրդատի աշխատանքի վերջին թվականի առկայությունը այն պայմաններում, յերբ գյուղատնտեսության բնագավառում աշխատանքը բացառիկ ուղղություն է հողատարություն և պահանջում տեղական կուսակցական կազմակերպությունների կողմից, — Կենտրոնական Կոմիտեյի, յերկրկոմների և մարզկոմների ապարատի կազմում Գյուղատնտեսական բաժնի պահպանումը անհրաժեշտ է:

Անհրաժեշտ է պահպանել նաև Կենտկոմի դպրոցական բաժինը այն կապակցությամբ, վոր մեզ մեռ չկա միութենական Լուստոյկոմատ, և այն կապակցությամբ, վոր բո-

լոր հանրապետություններում, յերկրամասերում ու մարզերում անհրաժեշտ է ժողովրդական կրթության աշխատանքի դրվածքը վերահսկողության յենթարկել:

Մարզկոմներում, յերկրկոմներում և աղյային կոմկուսակցությունների կենտկոմներում պետք է ստեղծվեն կադրերի, պրոպագանդայի ու ագիտացիայի, կազմակերպական-հրահանգչական և դյուղատնտեսական բաժիններ: Մնացած բոլոր արտադրական-ճյուղային բաժինները պետք է վերացվեն:

Շրջկոմներում և քաղկոմներում անհրաժեշտ է ունենալ կադրերի, պրոպագանդայի ու ագիտացիայի և կազմակերպական-հրահանգչական բաժիններ:

Մարզկոմներում, յերկրկոմներում և աղյային կոմկուսակցությունների կենտկոմներում պրոպագանդայի ու ագիտացիայի բաժինների և կադրերի բաժինների ղեկավարությունը պետք է դրվի հատուկ քարտուղարների վրա:

Յես կարծում եմ, ընկերներ, վոր այն բանից հետո, ինչ արդեն յես ասացի կադրերի կոմիտեյան և կատարումն ստեղծելու գործի խնդիրների վերաբերյալ, ինչպես նաև պրոպագանդիստական աշխատանքի խնդիրների վերաբերյալ, — կարիք չկա պատճառաբանելու Կենտկոմի և տեղական կուսակցական որոշումների ապարատի այսպիսի վերակառուցման անհրաժեշտությունը: Կենտկոմի և տեղական կուսակցական որոշումների ապարատի այն ստրուկտուրան, վորն առաջարկվում է կուսակցության XVIII համադրամարի քննարկմանը, թույլ կտա ապահովել մեր աշխատանքի տարբեր ճյուղերի կուսակցական ղեկավարություն ամրապնդումը:



Սոցիալիստական տնտեսության արագ վերելքի, բանվորների, դյուղացիների և ինտելիգենցիայի քաղաքական և կուլտուրական արագ աճման պայմաններում խիստ բարձրացել է կուսակցական և պետական կյանքի տեմպը: Պետական և կուսակցական դոբների ղեկավարություն իրականացնելու համար, կյանքի առաջ քաշած հարցերին

արադ արձագանդելու և հասունացած հարցերը ժամանակին
լուծելու համար անհրաժեշտ է կուսակցության կենտրոնա-
կան կազմակերպությունների գոյություն ունեցող սխե-
ման—կուսակցության համագումար, Համկ(բ) կենտկոմ—
լրացնել նոր որդանով՝ Համամիութենական կուսակցական
կոնֆերենցիայով։ Այդ առավել ևս անհրաժեշտ է, վոր
կուսակցության համագումարների միջև ընկած մեծ ժամա-
նակամիջոցը սահմանափակում է կուսակցության աշ-
խատողների աճած կադրերին ղեկավար աշխատանքի և մա-
նավանդ Համկ(բ) կենտկոմի մեջ առաջ քաշելու հնարա-
վորությունը, իսկ կոնֆերենցիան կկարողանար կուսակ-
ցությանն այդպիսի հնարավորություն տալ։ Այդ կապակ-
ցությամբ հասունացել է կուսակցության կենտրոնական
կազմակերպությունների սխեման—կուսակցության համա-
գումարը, Համկ(բ) կենտկոմ—կուսակցության Համամի-
ությունը, կոնֆերենցիայով լրացնելու անհրաժեշտու-
վող պակաս քան մեկ անգամ՝ տեղական կազմակերպու-
թյունների ներկայացուցիչներից, այն հաշվով, վորպեսզի
Համամիութենական կոնֆերենցիայի գլխավոր խնդրը հա-
մարվի կուսակցության քաղաքականության հասունացած
հարցերի քննարկումը։

Կուսակցության Համամիութենական կոնֆերենցիային
հարկավոր է տալ Կենտկոմի անդամների մի մասին փոխ-
լու, այսինքն՝ Կենտկոմի այն առանձին անդամներին, վո-
րոնք չեն ապահովում իրենց, վորպես Կենտկոմի անդամ-
ների, պարտականությունների կատարումը, Կենտկոմի
կազմից հանելու և նրանց նոր անդամներով փոխարինելու
իրավունք, բայց կուսակցության համագումարը ընտրած
Կենտկոմի կազմի վրա չափվելի քան մեկ հինգերորդի քանակով։
Կոնֆերենցիան Կենտկոմի անդամների կազմը լրացնում է
կուսակցության համագումարի ընտրած թեկնածուների
թվից և զրանց փոխարեն ընտրում է Կենտկոմի անդամու-
թյան նոր թեկնածուների համապատասխան քանակությու-
նը։

Կոնֆերենցիայի վորոշումները, բացառությամբ Կենտ-
կոմի նոր անդամների և Կենտկոմի անդամության նոր թեկ-
նածուների ընտրության մասին վորոշումից, վոր Համկ(բ) և

Կենտկոմի հաստատության կարիքը չի զգում, յենթակա
յեն Համկ(բ) կենտկոմի հաստատությանը։ Կոնֆերենցիա-
յի՝ Համկ(բ) կենտկոմի կողմից հաստատված վորոշումնե-
րը պարտադիր են կուսակցական բոլոր կազմակերպությու-
նների համար։ Կոնֆերենցիայի ղեկավարներն ընտրվում են
մարդկաների, յերկրկոմների և ազգային կոմկուսակցու-
թյունների կենտկոմների պլենումներում։ Կենտկոմի ան-
դամները, յեթե նրանք տեղական կազմակերպությու-
նների կողմից լիազորված ղեկավարներ չեն, կոնֆերենցիայի աշ-
խատանքներին մասնակցում են խորհրդակցական ձայնի
իրավունքով։

ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՅԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿԱՑԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ընկերներ։

Անցած ժամանակաշրջանում ամբաստանվելիս սկզբնա-
կան կուսակցական կազմակերպությունները, վորոնք հան-
դիսանում են մեր կուսակցության հիմքը, բարելավվեց
նրանց կապը մասսաների հետ, բարձրացավ կոմունիստների
ալիանզարդային դերը, բարձրացավ կուսակցական կյանքի
մակարդակը։ Կուսակցական կազմակերպություններն ալիքի
մոտեցյան սոցիալիստական շինարարության տնտեսական և
կուլտուրական պրակտիկ հարցերին։

Փորձը ցույց տվեց, վոր կուսակցական կազմակերպու-
թյունների հաջող աշխատանքն ապահովված էր այնտեղ,
վորտեղ սկզբնական կուսակցական կազմակերպությունները
կարողացել են կուսակցական-քաղաքական աշխատանքը
զուգակցել արտադրական պլանների հաջող կատարման հա-
մար, պետական ապարատի աշխատանքը բարելավելու հա-
մար, նոր տեխնիկայի յուրացման համար, աշխատանքային
կարգապահության ամրապնդման, ոտախանովյան շարժման
ծավալման, կուսակցական-տնտեսական աշխատանքում նոր
կադրեր առաջ քաշելու համար մղվող պայքարին։ Յեվ,
ընդհակառակը, այնտեղ, վորտեղ կուսակցական կազմա-
կերպությունները մի կողմ ելին քաշվել տնտեսությունից,
իրենց խնդիրները սահմանափակելով պրոպագանդայով ու
ազդիտացիայով, կամ այնտեղ, վորտեղ կուսակցական կազ-

մակերայություններն իրենց վրա ելին վերցրել տնտեսության ղեկավարման նրանց վոչ-յուրահատուկ ֆունկցիաները, փոխարինելով և զիմադրկելով տնտեսական որդաններին, — այնպեղ աշխատանքն անխուսափելիորեն ընկնում եր փակուղու մեջ:

Ընկեր Ստալինը բազմիցս մատնացույց ե արել կուսակցական-քաղաքական և տնտեսական աշխատանքը ճիշտ դուգակցելու անհրաժեշտությունը: Դեռևս 1923 թվականին նա ասում եր.

«Անհրաժեշտ ե մեր արտադրական բջիջները ներգրավել ձեռնարկությունների և տրեստների գործերի ընթացքի հետ կապված հարցերի շրջանը: Անհրաժեշտ ե գործն այնպես դնել, վորպեսզի բջիջներն իրազեկ լինեն մեր ձեռնարկությունները և միավորումները կառավարող որդանների աշխատանքին, վորպեսզի նրանք կարողանան աղղեցություն ունենալ այդ աշխատանքի վրա: Դուք, վորպես բջիջների ներկայացուցիչներ, ղիտեք, թե անկուսակցական մասսաների առաջ վորքան մեծ ե մեր արտադրական բջիջների բարոյական պատասխանատվությունը ձեռնարկության գործերի ընթացքի համար: Վորպեսզի բջիջը կարողանա ղեկավարել և իր հետևից տանել գործարանի անկուսակցական մասսան, վորպեսզի նա կարողանա պատասխանատվություն կրել ձեռնարկության գործերի ընթացքի համար, իսկ նա ձեռնարկության ճեղքվածքների համար անպայման բարոյական պատասխանատվություն կրում ե անկուսակցական մասսաների առաջ, — նա պետք ե իրազեկ լինի այդ գործերին, նա պետք ե հնարավորություն ունենա այսպես թե այնպես աղղելու այդ գործերի վրա: Ուստի անհրաժեշտ ե, վորպեսզի բջիջները ներգրավվեն ձեռնարկության հետ կապված տնտեսական հարցերի ճնարկմանը, վորպեսզի ժամանակ առ ժամանակ հրավիրվեն տրեստի կազմի մեջ մշտնադ ձեռնարկությունների բջիջներին ներկայացուցիչների տնտեսական կոնֆերենցիաներ՝ տրեստի գոր-

ծերի հետ կապված հարցերը ճնարկելու համար: Դա ճիշտ ուղիներից մեկն ե, վորն անհրաժեշտ ե ինչպես կուսակցական մասսաների տնտեսական փորձի հարստացման, այնպես ել վարից վերահսկողություն կազմակերպելու համար»:

(Ի. Ստալին: Կուսակցության խնդիրների մագին: «Ուպդեցիայի մասին» ժողովածու, ել 24):

Մատնացույց անեմ թեկուզ և այնպիսի ղիզանտի կուսակցական կազմակերպության փորձը, վորպիսին Լենինգրադի Կիրովյան գործարանն ե: Տրոցկիստական-բուխարինական բանդիտները, վորոնք մի ժամանակ կանգնել ելին գործարանի ղեկավարության ղիուխ, մեծ վնաս հասցրին գործարանին, նրան հասցրին այնպիսի վիճակի, վոր 1937 թվականի կեսերին գործարանը բազմաթիվ առաջադրություններում ծրագրերը կատարում եր հազիվ 45—50 %-ով:

Այժմ գործարանը ղեկավարում են գործարանային տեխնիկական ինտելիգենցիայի շարքերից, ստախանովականների և հարվածայինների շարքերից բարձրացած նոր մարդիկ:

Վերջին տարվա ընթացքում Կիրովյան գործարանի աշխատանքը լրջորեն բարելավվեց և այդ գործում մեծ դեր խաղաց կուսակցական կազմակերպությունը և նրա կուսակցական կոմիտեն, վորոնք կարողացան կուսակցական-քաղաքական աշխատանքը ճիշտ դուգակցել տնտեսական աշխատանքի հետ:

Կիրովյան գործարանի կոմունիստների պրակտիկանցույց ե տալիս, վոր կուսակցական-քաղաքական աշխատանքի ճիշտ դուգակցումը տնտեսականի հետ՝ չի տանում դեպի միանշյա ղեկավարության սկզբունքի խախտում մի կողմից, իսկ մյուս կողմից՝ կուսակցական-մասսայական աշխատանքի մոռացում:

Այդ տեսակետից մեծ նշանակություն ուներ այն, վոր կուսակցական կազմակերպության ղեկավարության բարձրացան ձեռնարկության տեխնիկան ու եկոնոմիկան լավ իմացող մարդիկ, բարձրացան գործարանի ցեխերից և առանձին տեղամասերից դուրս յեկած մարդիկ, մարդիկ,

վորոնք ամուր կերպով կապված են բանվորների և ինժեներ-տեխնիկական աշխատողների ամբողջ կոլեկտիվի հետ:

Կիրովյան գործարանի կուսակցական կազմակերպու-թյունը գործարանում համարձակ կերպով արձատախել արեց թշնամական տարրերին և առաջ քաշեց նոր կազ-րեր—մինչև 500 լավագույն ստախանովականների, ինժե-ներների ու տեխնիկների, վորոնք և այժմ կառավարում են գործարանը, և վատ չեն կառավարում:

Ուշադրությամբ վերաբերվելով շարքային բանվորների և ծառայողների ահազանգումներին, կուսակցական կազմա-կերպությունը կարողացավ մասնակցել գործարանի մի շարք խոշոր տնտեսական հաջեքերի լուծմանը: Կուսակցական կազ-մակերպությունը գործարանում ամենակենդանի մասնակ-ցություն ուներ աշխատավարձի սխտմի ուեֆորմին, վորը վրասարարները իրճեել ելին: Տարիֆային 100 ցանցի վոխա-րին այժմ գործարանում մնացել և 4, վերանայված են հա-րյուր—հազարավոր նորմաներ: Դա հսկայական նշանակու-թյուն ունեցավ գործարանում աշխատանքի արտադրողակա-նությունը ճիշտ կազմակերպելու և բարձրացելու հա-մար:

Վերջին կես տարում գործարանն արտադրական առա-ջադրանքները կատարում և առանց աշխատավարձի ֆոնդե-րի գերաճախսի՝ նոր նորմաների զգալի գերադանցումով:

Կիրովյան գործարանի կուսկոմիտեն ղերկեցիային ող-նեց կարգ հաստատելու գործարանի եներդետիկ տնտեսու-թյան մեջ, թարմ մարդկանց առաջ քաշեց այդ տեղամա-րում և ողնեց կոնկրետ միջոցառումներ մշակելու: Հետևա-րում և ողնեց կոնկրետ միջոցառումներ մշակելու: Հետևա-րում և ողնեց կոնկրետ միջոցառումներ մշակելու: Հետևա-րում և ողնեց կոնկրետ միջոցառումներ մշակելու:

Ահա մի ուրիշ որինակ: Յարոսլավլի Ռետինի կոմբինա-տը 7 տարի չէր կատարում արտադրական ծրագիրը: Ռե-տինի կոմբինատի վատ աշխատանքը, վորի ղեկավարության մեջ մի ժամանակ իսկվել էին ժողովրդի թշնամիները, — զգում և ր ամբողջ յերկրը:

ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմը Ռետինի կոմբինատի բոլշևիկներին ողնեց՝ մերկացնելու և ջախջախելու ժողովրդի թշնամիներին և պահանջեց ամենակարճ ժամկետում Ռետինի կոմբի-նատը դուրս բերել յերկրի առաջավոր ձեռնարկությունների շարքը: Ռետինի կոմբինատի կուսկազմակերպությունը պատվով կատարեց ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի ցուցումները: 1938 թվականի IV յեռամսյակում ավտոշիներ արտադրելու սլանը կոմբինատը կատարեց 100%—ով 1939 թվականի հունվարին՝ 106%—ով, իսկ փետրվարին՝ 108%—ով: Տնտե-սական հաջողությունների հետ միասին աճել և նաև կու-սակցական կազմակերպությունը: Չորրորդ յեռամսյակում Ռետինի կոմբինատի կուսկազմակերպությունն ավելի յե աճել, քան նախորդ 2 տարվա ընթացքում:

Ինչի՞ մրա յեն հիմնված Ռետինի կոմբինատի կուսկազ-մակերպության հաջողությունները: Նրանք հիմնված են կուսկազմակերպության տնտեսական և քաղաքական աշխա-տանքի ճիշտ գրեզակցելու մրա: Ռետինի կոմբինատի կուս-կազմակերպությունը այնպես և կառուցել իր աշխատանքը, վոր արտադրական ծրագրի կատարման խնդիրը բարձրաց-ված և քաղաքական մեծ խնդրի մակարդակի, և դրանով զաստիարակվել և Ռետինի կոմբինատի ամբողջ կոլեկտիվը: Կուսկազմակերպությունը այնպես և կարողացել զասավորել կուսակցական կազրերը, վոր նրան հաջողվել և ստույշ իմանալ, թե ի՞նչ և կատարվում ձեռնարկության ամեն մի տեղամասում: ՀամԿ(բ)Կ շրջկոմը և կուսկազմակերպու-թյունը չեն փոխարինել տնտեսական ղեկավարությանը: Ավելին. ստեղծվել են բոլոր անհրաժեշտ պայմանները տըն-տեսվարների ինքնուրույնությունը և նախաձեռնությունը ցուցարերելու համար, բայց կուսկազմակերպությունն իրա-գեկ և յեղել ղերկեցիայի յուրաքանչյուր քայլին և հարկա-վոր մղմնաներին, լավ իմանալով տնտեսական գործերի վիճակը, ուղղություն և տվել, սովորեցրել, ողնել և տնտե-սական ղեկավարությանը:

Սուր կերպով քննադատելով թափթիվածությունը և անպատասխանատվությունը, վորոնք յերկար ժամանակ պատվաստվել էին ժողովրդի թշնամիների կողմից, կուս-

Հաղթակերպութիւնը թե՛ բարոյագիտ և թե՛ քաղաքականա-
պէս ոժտակալել է յուրաքանչյուր տնտեսական դեկամարի,
յուրաքանչյուր բանվորի ու ծառայողի, վորոնք աղնվորեն
են աշխատել կոմբինատում:

Կիրովյան գործարանի և Յարոսլավլի Կետինի կոմբի-
նատի որինակները նման որինակներ կարելի չեն բերել տաս-
նյակներով ու հարյուրներով: Մոսկւայի «Կալինը» գործա-
րանը և ժամացույցի առաջին գործարանը. մի ամբողջ շարք
ավիացիոն գործարաններ. մի շարք մետալուրգիական գոր-
ծարաններ. Պարկովի «Սվետ շախտորա» գործարանը. Գոր-
կու մարզի Նովոյե Սորմովո գործարանը և բազմաթիվ
ուրիշ ձեռնարկութուններ նույնպէս տալիս են սկզբնական
կուտակադմակերպութիւնների կյանքում կուտակցական և
տնտեսական աշխատանքը ճիշտ զուգակցելու որինակներ:

Բոլոր հանրապետութիւններում, յերկրամասերում և
մարզերում քիչ կուտակադմակերպութիւններ չեն գտնվի, վո-
րոնք կարողացել են ճիշտ վերաբերմունք հաստատել դեպի
տնտեսութեան հարցերը, կարգավորել վերահսկողութիւնը
արտադրութեան գործերի վիճակին և ողնել տնտեսվարնե-
րին՝ կատարելու ու գերակատարելու ծրագիրը:

Մասնացույց անեմ, այնուհետև, պաշտպանական գոր-
ծարանների՝ Կենտկոմի կուտակադմակերպիչների վորձը: Այդ
հարցին բացառիկ նշանակութիւն է տալիս ընկեր Ստալինը:
Ընկեր Ստալինն առաջարկեց պաշտպանական գործարաննե-
րում սահմանել Կենտկոմի կուտակադմակերպիչների ինտի-
մուտ և վորպէս կուտակադմակերպիչներ ուղարկել իրենց
գործի մասնաշէն լավ կուտակցական վորակյալ ինժեներ-
ներ: Այդ միջոցառումն ամբողջութեամբ արդարացից իրեն
և բացառիկ արդշունքներ տվեց: Պաշտպանական գործարան-
ներում ստեղծվեց աշխատողների մի նոր տիպ, վորոնք կու-
տակցական աշխատանքը զուգակցում են այս կամ այն տըն-
տեսական կամ տեխնիկական հարցն ստուգելու հմտութեան
հետ:

Հայտնի չէ, վոր վորոշ կուտակցական աշխատողների
ադիտութիւնը տեխնիկական և տնտեսական հարցերում՝ ձե-
ռնառու յեր վնասարարներին: Մեր սկզբնական կուտակցա-
կան կադմակերպութիւնները մեր ձեռնարկութիւնների

առաջավոր ջոկատն են, մեր ձեռնարկութիւնները ծաղիկը:
Անհրաժեշտ է ոգտագործել այդ առաջավոր շերտի տմբող
վորձը, վորպիսին հանդիսանում են ձեռնարկութիւնների
կոմունիստները: Այս կամ այն պատասխանատու պատվերի
կատարման, դիրեկտորական Փոնդի ծախսման, բանվորա-
կան հանրակացարանների դրութեան, բանվորական ճաշա-
րանների դրութեան գործի վիճակն ստուգելու համար հար-
կավոր է կշեռքի նժարի վրա դնել կուտակցական կադմակեր-
պութիւնների ամբողջ վորձը, բոլշևիկյան լուսարձակով
լուսավորել ձեռնարկութեան արտադրական կյանքի բոլոր
կողմերը: Իրանով մենք հսկայական ոգնութիւն ցույց
կտանք տնտեսական սոցիալիստական շինարարութեան ամ-
բողջ գործին:

Իրիկուսիայի ժամանակ ձայներ յեղան, վոր, իբր թե,
արտադրական սկզբնական կուտակցական կադմակերպու-
թիւններին վերահսկողութեան իրավունք տալը հարված է
միանձնյա դեկամարութեանը: Ինձ թվում է, վոր այն մա-
ղիկ, վորոնք դառնում են, վոր միանձնյա դեկամարութեանը
կայանում է նրանում, վոր հրամանատարութիւնն սրվի
գործարանում, առանց ակտիվ վրա հենվելու, — վաչինջ չեն
հասկանում միանձնյա դեկամարութիւնից:

Մեր խորհրդային, բոլշևիկյան միանձնյա դեկամարա-
թիւնը կայանում է կարգադրութիւններ անելու հմտու-
թեան մեջ, գործը կադմակերպելու, կադրեր ընտրելու,
ճիշտ դիրեկտիվ տալու, հաշվետվութիւն պահանջելու, ան-
պատասխանատվութիւնը և դիմադրութիւնը վերացնելու
հմտութեան մեջ: Բայց դա դրա հետ միասին նշանակում է
այդ աշխատանքում կուտակադմակերպութեան վրա, ձեռնար-
կութեան ակտիվ վրա, ձեռնարկութեան ամբողջ կողմակալ
վրա հենվելու հմտութիւն:

Ուստի և սխալ են այն դատողութիւնները, թե կարելի
չէ մի կերպ յուր դնալ առանց սկզբնական կուտակցական
կադմակերպութիւնների վերահսկողութեան: Վորոշ աք-
տեսվարներ զուր են վախենում այդպիսի վերահսկողութիւ-
նից:

Այդ կապակցութեամբ հասունացել է դանադան տիպի

սկզբնական կուսակցական կազմակերպությունների խնդիրներն ավելի ճշգրիտ վերոշելու անհրաժեշտությունը և, մասնավորապես, այնպիսի սկզբնական կուսակցական կազմակերպությունների, ինչպես արտադրության (Ֆարրիկա, գործարան, խորհրդանոթություն, կոլտնտեսություն) կուսակցական կազմակերպությունը և ժողովրդատի կուսակցական կազմակերպությունը:

Արտադրական տիպի կուսակցական կազմակերպությանը պետք է տրվի ձեռնարկություն, խորհրդանոթության և կոլտնտեսության գործերի վիճակին վերահսկելու իրավունք: Այդ պետք է հասցնի արտադրության սկզբնական կուսակցական կազմակերպությունների դերի և պատասխանատվության ուժեղացմանը:

Ինչ վերաբերում է ժողովրդատային տիպի կուսակցական կազմակերպություններին, ապա նրանք իրենց աշխատանքի սպեցիֆիկ պայմանների հետևանքով վերահսկողության ֆունկցիաներ չունենալով, պետք է ուժեղացնեն իրենց դերն ապարատի աշխատանքը բարելավելու գործում: Նրանց պարտականությունն է—ահազանգել այս կամ այն ժողովրդատի բացերի մասին, նշել առանձին աշխատողների թերությունները և այդ մասին հաղորդել կենտրոն ու ժողովրդատի ղեկավարներին:

Ընկեր Ստալինը 1926 թվականի մարտի 15-ին կենտկոմի կազմը ընդլայնելու նկատմամբ, վերոշելով խորհրդային բժիշկների խնդիրները, ասում էր,

«Վորպեսզի մեր խորհրդային բժիշկները լինեն իրոք խորհրդային կարգ ու կանոն պահպանողները մեր հիմնարկություններում... Բժիշկները պետք է հետևեն, վորպեսզի խորհրդային հիմնարկություններում, պետական թե տնտեսական, վորպեսզի նրանց մեջ լինի թեկուզ և տարրական կարգ ու կանոն, տարրական կարեկցություն, մարդկանց լսելու պատրաստակամություն, վորքան կարելի չէ քիչ բյուրոկրատիզմ լինի... Հարկավոր է հասնել այն բանին, վոր խորհրդային բժիշկն ապրի ամբողջ կուսակցության կյանքով, վոր նա կուսակցությանն ողջի բարեխափ-

լու, ավելի պարզացնելու և բնակչությանը մոտեցնելու խորհրդային և տնտեսական ապարատը, այն դարձնելու ազնիվ ու խնայողական»:

(Տե՛ս «Известия ЦК ВКП(б)» № 16—17, 1926 թ.):

Այս կամ այն ժողովրդատում աշխատող բոլոր կուսակցականները պետք է միավորվեն ընդհանուր—ժողովրդատային կուսակցական կազմակերպության մեջ: Ժողովրդատի սկզբնական կուսակցական կազմակերպության քարտուղարը պետք է հաստատվի Համկ(բ) կենտկոմի կողմից: Այս վերջին միջոցառման անհրաժեշտությունը, ընկերներ, հաղիվ թե ընդարձակ պատճառաբանություն և փաստարկման կարիք չկա,—դա ինքնին հասկանալի չէ:

Ընկերներ: Յե՛ս չարադրեցի Համկ(բ) կանոնադրություն այն հիմնական ուղղումներն ու լրացումները, վորոնք առաջարկված են թեկնաբաններին:

Բացի այդ ուղղումներից և լրացումներից, անհրաժեշտ է նշել նաև կուսակցական փորձից բղխող լրացումները՝ մարդկանց բերում և յերկրկումներում 4—5 քարտուղարներ ունենալու անհրաժեշտություն, կուսակցության ոկրուգային կազմակերպություններին կանոնադրական իրավունքներ տալու, կարմիր բանակի կուսակազմակերպությունների վերաբերյալ կանոնադրական գրույթը նաև Ռազմա-ծովային նավատորմի կուսակազմակերպությունների վրա տարածելու մասին: Այդ լրացումները, ըստիս, բացատրությունների կարիք չեն զգում:

Ի փոխիստմե՝ զոյություն ունեցող գրույթյան առաջարկվում է սկզբնական կազմակերպությունների ընտրովի սրգաններն այսուհետև անվանել վո՛ր թե կուսակազմակերպությունների կոմիտեներ, այլ բյուրոներ:

Այս փոփոխությունը բղխում է այն բանից, վոր կոմիտեներ կազմակերպվում են այնտեղ, վորտեղ միացվում են միջանի լիիրավ կուսակազմակերպություններ: Այս է մեր կուսակցության տրագիդիան, վորը համապատասխանում է գործի շահերին: Սկզբնական կուսակցական կազմակերպու-

թյունների ընտրովի որդաններն ել, ի տարբերություն կոմիտեներից, նպատակահարմար ե անվանել բյուրոներ:

Կենտկոմը մեծ նշանակություն ե տալիս նմանապես ցեխային կուսակցական կազմակերպություններին, վորոշ պայմաններում, այսինքն՝ վոչ պակաս քան 15 կուսանդամ ունենալու դեպքում, ցեխային կուսակազմակերպության բյուրո ընտրելու իրավունք տալուն: Դուք գիտեք, վոր խոշորագույն գործարաններում Կենտկոմի վորոշմամբ ստեղծված են ցեխային կոմիտեներ: Նրանց աշխատանքի փորձն ամբողջությամբ արդարացավ:

«ՀԱՄԿ(Բ)Կ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒՅՑԱՆ ՄԵՋ ԿԱՏԱՐԵԼԻՔ ՓՈՓՈԽՈՒՅՑՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ՔԵԶԻՄՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋԸ ԾԱՎԱԼՎԱԾ ԴԻՍԿՈՒՍԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Անցնում եմ այն ուղղումներին և փոփոխություններին, վորոնք մտցվեցին ՀամԿ(Բ)Կ կանոնադրության փոփոխությունների մասին ղեկուցման թեզիսները կուսակցական կազմակերպություններում քննարկելիս:

Թեզիսների չուրջը ծավալվեց լայն դիսկուսիա: Դիսկուսիայի հետևանքով թեզիսները հավանություն ստացան կուսակցության անդամների ճնշող մեծամասնության և բոլոր կուսակցական կազմակերպությունների կողմից: (ԲՈՒԱՆ ԾԱՓԱԽԱՐՈՒՔԵՐՈՒՄՆԵՐ):

Թեզիսների քննարկումը տվեց բավական մեծ քանակությամբ ուղղումներ ու լրացումներ ինչպես հենց թեզիսների, այնպես և ներկայումս գործող կանոնադրության մի շարք այլ պարագրաֆների վերաբերյալ, վորոնց մեջ թեզիսները փոփոխություններ չեն ին նախատեսում:

Նկատի ունենալով ուղղումների մեծ բաղձադանությունը, դրանք պետք ե բաժանել մի քանի՝ կատեգորիաների:

Կան մի շարք դատարկ ուղղումներ, վորոնք չունեն վորեւ պրակտիկ արժեք. որինակ՝ կուսորդանների ընտրությունները կատարել 5 տարին մեկ անգամ. կուսկազմակեր-

պությունների քարտուղարների ընտրությունները կատարել ընդհանուր ժողովներում, և վոչ թե կոմիտեների կամ բյուրոների կողմից, այսինքն՝ քարտուղարին դարձնել կոմիտեից կամ բյուրոյից անկախ. կուսակցության մեջ ընդունելությունը կատարել հանդիսավոր ժողովներում և այլն:

Այս ուղղումները և լրացումներն իրենք իրենց դեմ են խոսում և վոչ մի անհրաժեշտություն չկա բանավիճելու դրանց դեմ: Դրանք վերանում են ինքնուստինքյան, վորպես դատարկ բաներ: (Ծիծաղ: Ծափահարություններ):

Մերկորդ՝ կան մեծ թվով ուղղումներ, լրացումներ և դիտողություններ, վորոնք ուղղակի առնչություն չունեն ՀամԿ(Բ)Կ կանոնադրության հետ, այլ վերաբերում են կուսակցական-կազմակերպական ընթացիկ աշխատանքին:

Դրանք են, որինակ, հնգորյակում ամեն տեսակ ժողովներից ու խորհրդակցություններից ազատ առնվազն 3 յերեկո առանձնացնելու մասին առաջարկները, վորպեսզի ընկերները կարողանան թե՛ հանգստանալ, թե՛ թեորիայով զբաղվել. կուսակցական որեր անցկացնելու մասին, հարցման կարգով վորոշումներ կայացնելն արգելելու մասին առաջարկները. չըջանային սակավամարդ կուսկազմակերպություններում չըջկոմների բյուրո ընտրելու մասին, տրակտորիստներին և կոմբայնավարներին ՄՏԿ-ների կուսկազմակերպություններում հաշվառման փոխադրելու մասին, հանգուցային յերկաթուղային կուսակցական կոմիտեները լիկվիդացիայի յենթարկելու մասին և այլն և այլն:

Այս բոլոր ուղղումների և առաջարկների թեմաները, ինչպես տեսնում եք, — կուսակցական շինարարության հիմքանի պրակտիկ հարցերն են: Այս ուղղումների հեղինակները, ըստ յերևութին, չեն պարզել իրենց համար կանոնադրական հարցերի և կուսակցական ընթացիկ աշխատանքի հարցերի միջև յեղած տարբերությունը, ուստի աշխատում են կանոնադրության մեջ խցկել վորքան կարելի յե ավելի շատ ամեն տեսակի դրույթներ, մոռանալով, վոր կանոնադրությունը պալիս ե միայն ընդհանուր չըջանակները, կուսակցության կազմակերպական գործունեյության հիմնական մեկը և վոր կանոնադրությունը չի բացառում, այլ ընդ-

հակառակը, յենթադրում ե կուսակցական որդանների ընթացիկ գործունեությունը:

Համկ(բ)Կ կանոնադրությունը, վորը կհաստատուի կուսակցության XVIII համագումարը, կազմակերպական հիմք ե տալիս կուսակցական ղեկավար որդանների ապագա գործունեության համար: Այդ տեսակի ուղղումներն ու լրացումները պետք ե ուղղվեն Համկ(բ)Կ կենսակովի նոր կադմին՝ ի քննարկում:

Ուղղումների յերրորդ խումբն ուղղակի առնչություն ունի Համկ(բ)Կ կանոնադրության հետ: Այդ ուղղումների զգալի մասն ունի խմբադրական բնույթ ե կարող ե հանձնվել XVIII համագումարի կանոնադրական հանձնաժողովին, վորպիսին, յես կարծում եմ, համագումարը կրատեղծի, հանձնարարելով նրան սահմանել կուսակցական կանոնադրության վերջնական խմբադրումը:

Ինչ վերաբերում ե եյական նշանակություն ունեցող ուղղումներին ե լրացումներին, ապա դրանք նպատակահարմար ե բաժանել յերեք կատեգորիայի—անընդունելի ուղղումներ, ու լրացումներ, վորոնք անհրաժեշտ ե մերժել: Ուղղումներ ու լրացումներ, վորոնք նպատակահարմարություն անհրաժեշտ ե վերականգնել յենթադրելի համագումարում, ե, վերջապես, ուղղումներ ու լրացումներ, վորոնք անհրաժեշտ ե ընդունել:

Կանգ կառնեմ անընդունելի առաջարկների վրա:

1. Ուղղումներ, վորոնք նկատի ունեն ընդունելության կատեգորիաների այս կամ այն ձևով պահպանումը: Այստեղ կան ամենաբազմապիսի առաջարկներ: Դրանք բոլորը յերևում են այն բանից, վոր զանազան կատեգորիաների վոչընչացումը, հեղինակների կարծիքով, անփամանակ ե: Առաջարկում են սահմանել 2 կամ 3 կատեգորիա մեկը՝ բանավորների համար, մյուսը՝ գյուղացիների ե ինտելիգենցիայի համար, կամ թե առանձնացնել հատուկ կատեգորիա՝ հին ինտելիգենցիայի ներկայացուցիչներին համար ե այլն: Այդ առաջարկները չպետք ե ընդունել:

Այդ ուղղումների տարբերիչ գիծն այն ե, վոր դրանց հեղինակները կամ անտեսում են, կամ թե իրենց համար չեն

պարզել դասակարգերի փոխհարաբերությունների մեջ տեղի ունեցած այն արմատական փոփոխությունների եյությունը, վորոնք կատարվել են ԽՍՀՄ-ում: Նրանք կամ կառուցում են հին, չտեսնելով նորը, կամ պարզապես քնած են մեռելի քնով ե չեն նկատում, թե շուրջն ինչ ե կատարվում: (Ծափախալով քյուններ):

2. Կան առամաղձորեն հակասակ տիպի մի շարք ուղղումներ, վորոնք ավելի հեռուն են գնում կուսակցության մեջ ընդունելությունը կարգավորող այն նորմաներից, վորոնք առաջարկվում են թեզիսներում: Թեթև ուղղումների առաջին խումբը, ինչպես մենք հենց նոր տեսանք, առաջարկում ե պահպանել ընդունելության հին պայմանները, ապա ուղղումների մյուս խումբն առաջարկում ե զգալիորեն աղավաղել այն նորմաներից, վորոնք առաջադրված են թեզիսներում: Առաջարկում են, որինակ, թեկնածուական առաջը սահմանել վոչ թե մեկ տարի, այլ 9 ամիս, 6 ամիս ե նույնիսկ 3 ամիս: Վերացնել կուսակցական ստաժը յերաշխափորդների համար, պակասեցնել յերաշխափորդների թիվը ե այլն ե այլն: Յես կարծում եմ, վոր նման ուղղումները բղղություն են նրանից, վոր մեր կուսակցության բնույթի հարցը կուսակցության առանձին անդամներ չեն ըմբռնում, ե վկայում են, վոր կուսակցության վստող անդամներ մոռացության են տվել այն հիմնական դրույթը, վոր մեր կուսակցության ուժը վոչ թե նրանումն ե, վոր վոչնչացնենք սահմանները կուսակցության ե վոչ-կուսակցության միջև, կուսակցականների ե անկուսակցականների միջև ե ձուլվել, լուծվել մասսայի մեջ, այլ նրանում, վոր կուսակցությունը, հանգիստանալով բանվոր դասակարգի, գյուղացիության, ինտելիգենցիայի առաջավոր մարդկանց հավաքակալանը, չի վազում անդամների քանակի հետևից, այլ հող ե տանում նրանց վորակի մասին, կուսակցության անդամների բարձր կոչման մասին, նրանց կայունությունը ե բանվոր դասակարգի գործին նվիրված լինելու մասին:

Նման ուղղումների հեղինակները յերևում են այն անձինքն պատկերացումից, վոր իբր կուսակցությունն այլևս մտադիր չե հող տանելու իր անդամների վորակի մասին ե

դռները լաշնորեն բաց և անում բոլորի համար, ով վոր կը-
ցանկանա ներս մտնել: Այսպիսի սխալ հայացքներն ընդհա-
նուր վոչինչ չունեն իրոք առաջավոր աշխատողներին խըս-
տորեն անհատական կարգով կուսակցութեան շարքերն ըն-
դունելու վերաբերյալ կուսակցութեան դրույթներին հետ:

Նշանակում և արդյոք, վոր կուսակցութեան մեջ ըն-
դունելութեան կարգի եյական փոփոխութեանները վորեւե
չափով թուլացնում են կուսակցութեան մեջ անհատական
ընտրութեամբ ընդունելութեան լինիյան փորձված սկզբուն-
քը: Վո՛չ մի դեպքում:

Կենտրոնը և ընկեր Ստալինը բազմիցս առաջելապուն
պարզորոշութեամբ մատնանշել են, վոր կուսակցութեան հա-
մար կարևոր և վոչ այնքան անդամների քանակը, վորքան
նրանց վորակը, նրանց կայունութեանը: Ահա՛, որինսկ, ինչ
և ասել ընկեր Ստալինը 1921 թվականի հուլիսի 6-ին Վրաս-
տանի կոմունիստական կուսակցութեան Թիֆլիսի կազմա-
կերպութեան ընդհանուր ժողովին տված իր գեղեցման մեջ.

«Հարկավոր և մեկ ընդմիջտ հիշել, վոր կուսակ-
ցութեան, մանավանդ կոմունիստական կուսակցու-
թեան, ուժն ու տեսակարար կշիռը կախված և վոչ
այնքան անդամների քանակից, վորքան նրանց վորա-
կից, նրանց կայունութեանից և սրբութեամբիստի դոր-
ծին նվիրված լինելուց»:

Խորհուրդների Համամիութենական յերկրորդ համագու-
մարում, 1924 թվականի հունվարի 26-ին, Լենինի մահվան
տոթիվ իր մեծ յերգումի մեջ ընկեր Ստալինն ասաց.

«Ամեն մեկին վիճակված չե այդպիսի կուսակցու-
թեան անդամ լինել: Ամեն մեկին վիճակված չե այդ-
պիսի կուսակցութեան անդամութեան հետ կապված
արհաւիրքներին ու փոթորիկներին դիմանալ: Բանվոր
դասակարգի զավակները, կարիքի ու պայքարի զա-
վակները, աներեւակայելի զրկանքների ու հերոսական
ջանքերի զավակները—ահա՛ թե ովքեր, ամենից
առաջ, պետք և լինեն այդպիսի կուսակցութեան ան-
դամներ: Ահա՛ թե ինչու լենինյանների կուսակցու-
թեանը, կոմունիստների կուսակցութեանը, դրա հետ

մեկտեղ կոչվում և բանվոր դասակարգի կուսակցու-
թեան»:

XIII կուսհամագումարի՝ «Կուսակցական շինարարու-
թեան հերթական ինդիկներին մասին» բանաձևում կուսակ-
ցութեանը մատնանշում էր, վոր նոր անդամների ընդունե-
լութեան ժամանակ կարևոր են վոչ թե ձևական կրիտե-
րիումները, այլ դործի եյութեանը: Այդ բանաձևի մեջ տո-
ված էր, վոր՝

«Ընդունելութեան ժամանակ պետք և պահպանվեն վոչ
միայն սահմանված ձևական պայմանները, այլ նաև
պետք և ըստ եյութեան անպայման պարզվի կուսակ-
ցութեան նոր անդամի ընդունակութեանը՝ դործով ող-
նելու կուսակցութեանը և պրոլետարական գրիտո-
տուրայի որդաններին»:

Կուսակցութեան մեջ ընդունելութեան ժամանակ խստո-
րին անհատական մոտեցման այս սկզբունքը հանդիսանում է
մեր կուսակցութեան անխախտ որենքը և յենթակա չե փո-
փոխման:

Կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտեն կուսակցու-
թեան XVII և XVIII համագումարների միջև ընկած ժամա-
նակաշրջանում բազմիցս մատնանշել և կուսակցութեան մեջ
անհատապես ընդունելութեան սկզբունքը մոռացութեան տա-
լու վտանգավորութեանը:

Խորթ, թշնամական տարբերը, միշտ ձգտել են մտնել
ՀամԿ(բ)ի շարքերը, վորպեսզի կուսակցութեան անդամի
կոչումով քողարկվելով՝ քայքայեն բանվոր դասակարգի
մեծ դործը:

Կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտեն վիթխարի աշ-
խատանք և կատարել կուսակցութեան մեջ անհատապես ըն-
դունելութեան սկզբունքների խախտման դեմ պայքարելու
ուղղութեամբ:

Կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտեն վճռականորեն
պայքարել և Լենինի այն ցուցումը մոռացութեան տալու
փորձերի դեմ, վոր աշխարհում միակ մե՛ր կուսակցութեան
նրն և միայն հոգ տանում վոչ թե անդամների թվի ավելաց-
ման մասին, այլ նրանց վորակի բարձրացման մասին:

Կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտեն կուսակցական կազմակերպութեան խնդիրներն իստորեն նախազգուշացնում երեսնակցութեան և ակալները կրկնելու վտանգի մասին, կուսակցութեան շարքերն ուշի-ուշով, անհատական ընտրութեամբ ընդունելութեանը կուսակցութեան մեջ ընդունելութեան վնասակար, հակառու կամպանիայով փոխարինելու վտանգի մասին, մի բան, վորը ՀամԿ(Բ)՝ շարքերն աղքատում եր խորթ, թշնամական տարրերով:

Կուսակցական փապտաթղթերի ստուգումը և փոխանակումը բացառելի թափթիվածութեան ու քառս յերեան բերին այդ անակեղեց: Այստեղից պարզ է, վոր մեր յերկրի բանվորներից, գյուղացիներից ու աշխատավոր ինտելիգենցիայից յեղած իրող առաջավոր, բանվոր դասակարգի գործին իրող նվիրված, լավագոյն մարդկանց կուսակցութեան մեջ անհատական ընտրութեամբ ընդունելու սկզբունքը, — այն մարդկանց, վորոնք ստուգված են սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի գանաղան ճակատամարտում, մարդկանց, վորոնք չեն վախենում դժվարութեանների առջև, այլ կոփվում են դրանց դեմ մղվող պայքարում, — յեղել է, ե՛մ մնում է մեր կուսակցութեան վճռողական սկզբունքը կուսակցութեան մեջ ընդունելութեան հարցի լուծման ժամանակ:

Պրա հետ միասին, կուսակցութեանը շահադեղոված է ստեղծելու բոլոր հնարավորութեանները, վորպեսզի իրող առաջավոր մարդիկ մանեն նրա շարքերը: Կանոնադրութեան մեջ նշվող փոփոխութեաններն իրող ստեղծում են այդ հնարավորութեանները:

3. Մի շարք ընկերներ առաջարկում են հատուկ կատեգորիա սահմանել անցյալում կուսակցութեան մեջ յեղած անձերի համար: Ինձ թվում է, վոր դրա կարելի չէ: Յեթե խոսքն այն ընկերների մասին է, վորոնք կուսակցութեանից դուրս գտնված ժամանակի ընթացքում իրենց ցույց են տվել վորպես նվիրված ու ախտիվ աշխատողներ, ապա նրանց կարելի չէ ընդունել նույնպիսի հիմունքներով, ինչպէս վոր ընդունվում են բոլոր նոր ընդունվող ընկերները: Իսկ յեթե այդպիսի մարդիկ կուսակցութեանից դուրս

գտնված ժամանակի ընթացքում չեն ապացուցել իրենց նվիրվածութեանը, ապա նրանք, ակնհայտ է, չեն ընդունելի և միջ վոր նրանց յերաշխափորութեան չի տա:

4. Այնուհետև ուղղումներ են առաջարկվում յերաշխափորելի հետ յերաշխափորելի համառու աշխատանքից ժամով լինելու մասին: Առաջարկում են Բանվոր-Գյուղատնտէսական Կարմիր բանակի շարքերում գտնվողներին համար սահմանել 6 ամիս, դա պահանջարանելով Կարմիր բանակի կյանքի հատուկ պայմաններով: Նախ՝ դա գանաղան պայտեղ է մերթնեք այդ առաջարկը: Նախ՝ դա գանաղան պայմաններ է ստեղծում տերիտորիալ և բանակային կուսակցական կազմակերպութեաններին կյանքում, վորը ցանկալի չէ: Յերկրորդ, յերաշխափորութեաններ կարող են տալ այն ընկերները, վորոնք ճանաչում են համատեղ աշխատանքից միջ միայն տվյալ ճանաչելութեանում, տվյալ հիմնարկում, այլ և նրան ճանաչել են համատեղ աշխատանքից՝ մինչ այդ, բոլորում յերաշխափորողներից չկողմ է պահանջել: Վոր նրանք անսխալման ներկա գտնվեն ընդունելութեան ժամանակ: Վերջապես, կուսակցական ընտրութեանը կարող է կուսակցութեան մեջ ընդունելի ցանկացող ընկերով մասին հարցումով դիմել — յեթե դա հարկավոր լինի, յերբ տեղում չեն բավականացնի յերաշխափորողները — այն կազմակերպող ընկերներին, վորոնք նա առաջ աշխատել է, կամ այն ընկերներին, վորոնք նրան կարող են յերաշխափորել նախկին համատեղ աշխատանքից:

5. Մի շարք առաջարկներ են մտցրած կուսակցութեան մեջ ընդունելու իրավունք տալու ցեխային կուսակցական ժողովներին այն խոշոր կուսակցական կազմակերպութեաններում, վորոնք ունեն կուսակցութեան առնապես 500 անդամ, անցնելով կուսակցական ընդհանուր ժողովի կողմ: Առաջարկներ են մտցված նաև բոլոր ցեխային կուսակցական կազմակերպութեաններին կուսակցութեան մեջ ընդունելու իրավունք տալու մասին, անցնելով սկզբնական կուսակցական կազմակերպութեան ընդհանուր ժողովի կողմով:

Յեն կարծում եմ, վոր մենք այստեղ պետք են ընդունենք հետևյալ առաջարկը. դործարանային կուսակցական խոշոր

կազմակերպութիւններում, վորոնք ունեն կուսակցութեան 500 կամ 700 անդամից ավելի (այդ մասին պետք է կարծիքներ փոխանակել համազումարում), իրավունք տալ ստեղծելու վոչ թե սկզբնական կազմակերպութեան բյուրո, այլ գործարանային կոմիտե:

Միջանի ընկերներ առաջարկում եյին այդպիսի ձեռնարկութիւններում կազմակերպել ռայոնական արտադրական կոմիտեներ: Ինձ թվում է, վոր դա ճիշտ չէ, վորովհետեւ այն ժամանակ մեզ մոտ կատարւեցին ռայկոմների յերկու զանազան տիպ—տերիտորիալ ռայկոմներ և արտադրական ռայկոմներ: Այնպիսի գործարանային կուսակցական կազմակերպութիւններում, վորոնք ունեն կուսակցութեան 500 կամ 700 անդամից ավելի, նպատակահարմար է կազմակերպել գործարանային կուսակցական կոմիտեներ, այն հաշիւով, վոր ցեխային կուսակցական կազմակերպութիւններին այդպիսի խոշոր ձեռնարկութիւններում արվե՞ն կանոնադրական իրավունքներ:

Ինչ վերաբերում է բոլոր ցեխային կազմակերպութիւններին կուսակցութեան մեջ ընդունելու իրավունք տալու, այսինքն՝ կանոնադրական իրավունքները բոլոր ցեխային սկզբնական կազմակերպութիւնների վրա տարածելու առաջարկներին, ապա դրանք անհրաժեշտ է մերժել, վորովհետեւ դրանք գնում են համագործարանային կազմակերպութեան նշանակութիւնը նվազեցնելու դժով: Իսկ մեր ամբողջ հանդիսանում է ամենից առաջ գործարանը և սխալ կլիներ կացահարել համագործարանային կուսակցակերպութիւնը, հույսը դնելով ցեխի վրա: Չի կարելի ստորել համագործարանային կուսակցական կազմակերպութեան դատարակչական դերը և համագործարանային կուսակցական ժողովի նշանակութիւնը՝ կուսակցութեան մեջ ընդունելութեան գործում:

6. Մտցված են մի շարք առաջարկներ կուսակցական որդաններին կից ամեն տեսակ նոր բաժիններ ստեղծելու մասին: Կենտկոմի թեղիսները, ինչպե՞ս հայտնի չէ, նպատակ ունեն կրճատել բաժինների քանակը, ըստվորում հիմնական բաժիններ կլինեն Կենտկոմի կադրերի վարչութիւնը և պրո-

պագանդայի ու ագիտացիայի վարչութիւնը և համապատասխան բաժինները՝ տեղերում: Իսկ ընկերները, ընդհանրապէս, գնում են դեպի բաժինների ընդարձակում, առաջարկում են հիմնել նոր բաժիններ, ինչպե՞ս, որինակ, առողջապահութեան բաժին, ստախանովյան շարժման բաժին և այլն: (Միծաղ):

Այդ առաջարկն անհրաժեշտ է մերժել: Միայն մեկ բաժնի վերաբերյալ է, իմ կարծիքով, հարցը վիճելի. յե՞ս նկատի ունե՞մ պաշտպանական բաժիններ ստեղծելու հարցը, վորը պետք է քննութեան առնել համագումարում:

7. Առաջարկում են կուսակցական ակտիւներին վերաբերող կետը տարածել նաեւ գյուղական կազմակերպութիւնների վրա: Յե՞ս կարծում եմ, վոր այս հարցը ևս համազումարը պետք է քննութեան առնի, վորովհետեւ այստեղ կան և՛ թեր և՛ դեմ նկատառումներ:

Վորո՞նք են թեր նկատառումները: Դրանք հանգում են այն բանին, վոր գյուղական շրջաններում, մանաւանդ խոշոր շրջաններում, մի՛շտ չէ, վոր նպատակահարմար է դուրս բերել կոմունիստների միայն համաշրջանային ժողովներ, վոր քաղաքների որինակով պետք է հրավիրել նաեւ կուսակցական ակտիւներ՝ կուսակցական քաղաքականութեան ընթացիկ հարցերը քննարկելու համար: Ինչ վերաբերում է դեմ նկատառումներին, ապա դրանք յեյնում են այն բանից, վոր գյուղական շրջանների մեծամասնութեան մեջ կարելի չէ բոլոր անհրաժեշտ դեպքերում հրավիրել կազմակերպութեան ընդհանուր ժողովներ: Հայտնի չէ, վոր ընդհանուր ժողովներն ունեն դատարակչական ու կազմակերպական վիթխարի նշանակութիւն: Միջանի ընկերներ յերկուդ են կրում, թե չլինի ակտիւները փոխարինեն կուսակցական ընդհանուր ժողովի դերը, թե ակտիւի ժողովները չպետք է չարաչահել: Հարցը, ինչպե՞ս տեսնում եք, նպատակահարմար կլիներ վենտիլացիայի յենթարկել համագումարում:

8. Առաջարկում են բոլոր մարդկոմներում և քաղկոմներում, բյուրոներին հետ մեկտեղ, ունենալ նաեւ քարտուղարութիւններ: Այս առաջարկը նույնպե՞ս համագումարում

քննարկելիւով կարելի է դռում: Կան թեր և դեմ փաստարկումներ: Թեր փաստարկումները խոսում են այն մասին, ինչ որ յերբ դեկավարութեանն անհրաժեշտ է լուծել մեծ քանակութեամբ կաղմակերպական հարցեր, կարելի է աշխատել լրացուցիչ որդանի, ինչպէս քարտուղարութիւնը: Ամեն մի հարցի համար, ասում են, չպետք է բլուրն գուլամարել: Այդ, առաջին հայացքից, շատ հրապուրիչ, պրակտիկորեն նպատակահարմար առաջարկ է: Բայց միւս կողմից վտանգ կա, թէ քարտուղարութիւնները ստեղծուած չեն հասցնի արդէն բլուրի դերի նվազեցման, կոլեկտիվ դեկավարութեան դերի նվազեցման: Այն չէ՞ հասցնի արդէն դեկավարման ծանրութեան կենտրոնի վերջին փոխադրման՝ բլուրից դեպի ավելի նեղ կոլեկտիւ—քարտուղարութիւնը: Յէս կարծում եմ, ինչ որ այս հարցը ճիշտ նույնպէս պահանջում է քննութեան առնել համագումարում:

Թե Ինչի յե Հասցնում Խորհրդային ԲՆԻՋների գործու-
նելու թյան յուրահատուկ պայմանների ադ մոռացումը,
ցույց ե տալիս ԽՍՀՄ ՀողԺողկոմատի և ԽՍՀՄ Խորհուրնու-
ժողկոմատի կուսակցական կազմակերպությունների աշխա-
տանքի փորձը :

Մենք այստեղ գործ ունենք արատավոր պրակտիկայի հետ, վորը չի կարելի խորսուսել: Այդ՝ խորհրդային բՆԻՆԻ խնդիրների մասին տարրական հասկացողութիւնները չփութելու մի նմուշ է: Այդ՝ ղեկավարութեան պարողիս յե, ժողկոմատի մեջ ժողկոմատ ստեղծելու մի փորձ:

Խորհրդային բՆԻՆԻ գործունեութեան սպեցիֆիկան նրանում է կայանում, վոր նրանք չեն կարող իրենց վրա վերցնել խորհրդային հիմնարկի աշխատանքին ըստ ելութեան վերահսկելու ֆունկցիան,—դրա համար կան վերադաս կուսակցական և խորհրդային ինստանցիաներ:

Բայց դա չի նշանակում, վոր խորհրդային հիմնարկների սկզբնական կուսակազմակերպութիւնները հնարավորութիւն չունեն աղելու գործի վրա: Ընդհակառակը, խորհրդային կուսակազմակերպութիւնների դերը բացառիկ կերպով կարեւոր է: Յեթե հիմնարկի կուսակազմակերպութիւնը ժամանակին նկատում է հիմնարկի աշխատանքի մեջ յեղած անկանոնութիւնները—որինակ, թե ինչ վիճակումն է աշխատավորների բողոքների ու դիմումների քննումը, այցելուներ ընդունելութիւնը (իսկ այս հարցերը չափազանց օրը նշանակութիւն ունեն խորհրդային հիմնարկների աշխատանքում), աշխատանքային կարգապահութիւնը, ապաւրտի աշխատանքը և այլն,—յեթե խորհրդային բՆԻՆԻ այդ թերութիւնների մասին ահազանդում է ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմին և ժողկոմատի ղեկավարութեանը, ապա դրանով իսկ նա կատարում է պետական ապարատի բարեւարման կարեւորագույն գործ:

11. Առաջարկում են թույլատրել, վոր բոլոր կազմակերպիչի այն սկզբնական կուսակցական կազմակերպութիւններում և ցեխային կուսակցական կազմակերպութիւններում, վորոնք ունեն 10 կամ 7 անդամ:

7 մարդն ընտրում են 3 մարդուց բաղկացած բոլոր: Այդ կնշանակեր կուսակցական կազմակերպութեան ընդհանուր ժողովը փոխարինել բոլորի ժողովով, վորը սխալ է:

Սրանք են այն առաջարկներն ու լրացումները, վորոնք ուղղակի առնչութիւն ունեն կանոնադրութեան հետ, բայց, իմ կարծիքով, անընդունելի յեն:

Անցնեմ այն առաջարկներին, վորոնք, իմ կարծիքով, ընդունելի յեն:

1. Մի շարք ընկերներ մատնանշում են, վոր անհրաժեշտ է ՀամԿ(բ)Կ կանոնադրութեան ներածական մասը վերածակել յերկրի փոփոխված իրադրութեանը համապատասխան:

Յես կարծում եմ, վոր այդ առաջարկը ճիշտ է և այն անհրաժեշտ է ընդունել:

2. Դիսկուսիայի ժամանակ կարծիքներ չափազանց աշխուժ փոխանակութիւն կատարվեց համակրողներ խմբերի հարցի շուրջը: Դատելով ըստ առավել տարածված կարծիքների, համակրողների խմբերն անհրաժեշտ է վերացնել:

Ընկերները մատնանշում են, վոր կուսակցութեան շուրջը անկուսակցական ակտիվի վիթխարի աճման պայմաններում, կուսակցութեան մեջ ընդունելութիւնը վերսկսելու պայմաններում համակրողների խմբերն արդեն դադարել են իրենց դերը խաղալուց: Կուսակցութեան մեջ ընդունելութիւնն ընթանում է հիմնականում համակրողների խմբերի կողմով: Այդ մասին է խոսում, որինակ, այն փաստը, վոր վերջին յերկու տարվա ընթացքում նոր թեկնածու ընդունվածներ թիւում համակրողները կազմում են միայն 21 տոկոս:

Մենք պարտավոր ենք հաշիւ տունել այս պրակտիկ փորձը: Յես դտնում եմ, վոր պարտավոր ենք:

Կուսակցութեան շուրջը կան մեծ քանակութեամբ կազմակերպութիւններ, վորոնք կուսակցութեանը կատարում են մասսաների հետ: Յես նկատի ունեմ այնպիսի մի կազմակերպութիւն, ինչպես պրոֆեսիոնալ միութիւնները, վորոնք պետք է իրենց անդամներին դաստիարակելու իրենց աշխատանքի հետեւանքով պրոֆեսիոնալ միութիւնների անդամների մակարդակը բարձրացնեն մինչև կոմունիստական ակադեմիայի խնդիրների ըմբռնման մակարդակը, այսինքն՝ կուսակցականութեան մակարդակը և իրենց լավագույն մարդկանց պատրաստեն կուսակցութեան մեջ ընդունվելու համար:

Մեր պրոֆմիութիւնները, դժբախտաբար, բավարար

չափով չեն դնում իրենց առջև այդ խնդիրը, մինչդեռ պրոֆմիություններում աշխատող կոմունիստներին ուղղակի խնդիրն է՝ պրոֆմիութենական կազմակերպություններում դաստիարակչական աշխատանքը տանել այն հաշվով, վոր այդ աշխատանքի հետևանքով վերին խավը, միությունների ակտիվը հասցվի կուսակցականության մակարդակին:

Մենք ունենք զանազան հասարակական կազմակերպությունների ճյուղավորված սիստեմ—խորհուրդներ, կոմյունիստիություն, կոոպերացիա, Պաշտպանական և այլն, վորոնց շուրջը կա անկուսակցական լայն ակտիվ, վորից մենք կարող ենք ջոկել լավագույն մարդիկ՝ կուսակցության մեջ ընդունելու համար:

Այս տեսակետից համակրողները խմբերը նեղացնում են բանվոր դասակարգի, կոլտնտեսային դյուղացիության և ինտելիգենցիայի լավագույն մարդկանց կուսակցության մեջ ընդունվելու համար նախապատրաստելու հնարավորությունները:

Յես գտնում եմ, վոր ավելի լավ է ստորաաստված, լավագույն, առաջավոր մարդկանց ընդունել վոչ թե համակրողները խմբերը, այլ ուղղակի կուսակցության թեկնածու: (Ծափահարություններ, ձայներ՝ միշտ է):

3. Առաջարկում են կուսակցությունից սխալ կերպով փտարվածներին վերականգնելու մասին վորոշումները հրապարակել մամուլում:

Այս լրացումը ճիշտ է և կարող է ընդունվել:

4. Առաջարկում են կանոնադրությունից հանել Խորհրդային Վերահսկողության Հանձնաժողովի մասին կետը այն կապակցությամբ, վոր ԿուսվՀ-ի աշխատանքի բնույթի փոփոխման վերաբերյալ առաջարկից պետք է բլխի նստե ԽվՀ-ի գործունեյության բնույթի փոփոխումը և վոր ԽվՀ-ի մասին կանոնադրությունն անհրաժեշտ է հաստատել խորհրդային կարգով:

Յես կարծում եմ, վոր այս առաջարկը ճիշտ է, քանի վոր խորհրդային իշխանության մեր որենսդրական ու գործադիր որդանների կառուցվածքի մեջ կատարված սահմանադրական փոփոխություններն, անտարակույս, պահանջ-

ըում են համապատասխան կորեկտիվներ մտցնել ԽվՀ-ի վերաբերմամբ:

5. Այնուհետև, կա ևս մեկ լրացում կանոնադրությանը, վորն անհրաժեշտ է ընդունել. առաջարկում են կանոնադրության մեջ վերապահություն անել, վոր կուսակցության մեջ ընդունվում են 18 տարեկան դարձած ընկերներ: (Ծափահարություններ):

6. Մտցված են չատ եյական լրացումներ, վորոնք անհրաժեշտ են համարում կանոնադրության մեջ ավելի ստույգ կերպով վորոշել կոմյունիստիությանը վերաբերող մի շարք հարցեր: Մեր կանոնադրության մեջ կոմյունիստիության հարցերն անբավարար չափով են արտացոլված: Կանոնադրության մեջ կոմյունիստիության մասին կա յերեք կետ: Առաջին կետը վերաբերում է նրան, վոր 20 տարեկան հասակից յերիտասարդությունն ընդունվում է միայն կոմյունիստիության միջոցով: Յերկրորդ կետն այն մասին է, վոր կոմյունիստիության ռալիոմի յերաշխափորությունը հավասարեցվում է կուսակցության անդամների յերկու յերաշխափորության, և յերրորդ կետը՝ կուսակցական կոմյունիստական խմբակների ստեղծման մասին է այնտեղ, վորտեղ չկան սկզբնական կուսկազմակերպություններ:

Կուսակցության և կոմյունիստիության փոխհարաբերությունները վորոշող կանոնադրական այս դրույթները ներկայումս արդեն անբավարար են: Ինձ թվում է, վոր անհրաժեշտ է համադրումարի քննարկմանը մտցնել յերկու այսպիսի դրույթ.

Առաջին. այն կոմյունիստականները, վորոնք ընդունվել են կուսակցության մեջ և կոմյունիստիության «հրամանատարական» կազմ չեն հանդիսանում, —յես նկատի ունեմ շարքային կոմյունիստականներին, —սրբոտավոր չեն լինել յիկու կազմակերպության մեջ—կուսակցական և կոմյունիստական: Ավելի ճիշտ կլինի, յեթե նրանք, այդ կոմյունիստականները, վորոնք կուսակցության հանձնարարությամբ պատասխանատու աշխատանք չեն կատարում կոմյունիստիության ղեկավար որդաններում, լինեն միայն կուսակցական կազմակերպության մեջ: (Ծափահարություններ):

Պրակտիկան այն է (և վո՛չ բոլորովին ճիշտ պրակտիկան), վոր մեղանում կոմյերիտմիությունից կուսակցության անդամ սկսում են փոխադրել 25—26 տարեկան հասակից, այսինքն՝ զլիսավորապես մեծահասակներին: Յեւ այժմ կոմյերիտմիության մեջ ասում են՝ սկզբում կուսակցության մեջ ընդունվելու համար կշիկենք մեծահասակներին, իսկ հետո արդեն կանցնենք ավելի յերիտասարդ կադրերին: Կանոնադրական լրացումն այն մասին, վոր յերիտասարդները կուսակցության մեջ կարող են ընդունվել 18 տարեկան հասակից, մեծ նշանակութուն կունենա կոմյերիտմիության մեջ դաստիարակչական աշխատանքն ուժեղացնելու համար: «Քսանտարվանները» (ծիծաղ) մեղադրանքներ են ծանր դրության մեջ, վորովհետեւ նրանց «պահում են» կոմյերիտմիության մեջ և չեն շտապում հանձնել կուսակցությանը, մինչդեռ նրանք ուժերի, առողջության ծաղկման չըլանում դանիող մարդիկ են, ունեն քաղաքացիական բոլոր իրավունքները: Յես կարծում եմ, վոր աննպատակահարմար կլինեի այդ մարդկանց 5—6 ու ավելի տարի պահել կոմյերիտմիության մեջ, դժվարացնելով նրանց ընդունելությունը կուսակցության մեջ:

Այն կոմյերիտականների համար, վորոնք ղեկավար աշխատանք չեն կատարում կոմյերիտմիության մեջ և ընդունվել են կուսակցության մեջ, անհրաժեշտ է թույլատրել լինելու միայն մեկ, այն է՝ կուսակցական կազմակերպության մեջ: Այն ժամանակ թե՛ դաստիարակչական, թե՛ կազմակերպական աշխատանքի դպրոցը նրանք կանցնեն ամբողջապես կուսակցության մեջ: Ինչո՞ւ պետք է նրանք յենթարկվեն յերկու չըլկոմի, յերկու սկզբնական կազմակերպության: Ինչո՞ւ պետք է նրանք մտորեն այն մասին, թե վոր խմբակը դնան—կոմյերիտմիության, թե կուսակցական: Ինձ թվում է, վոր հարկավոր է պարզ կերպով վորոշել կուսակցական կոմյերիտականների դրությունը: Դու կոմյերիտմիության մեջ անցել ես դաստիարակչական նախապատրաստական դպրոցը, դու այժմ արժանի յես լինելու կուսակցության մեջ և քեզ ընդունել են նրա շարքերը: Նշանակում է՝ դու աշխատում ես նրա կազմակերպության մեջ: Ինձ

թվում է, վոր դա պարզություն կմտցնի կոմյերիտական տարիք ունեցող կոմունիստների դրության մեջ և միաժամանակ կբարձրացնի կոմյերիտմիության ամբողջ աշխատանքը՝ կուսակցության մեջ ընդունվելու համար լավագույն մարդիկ դաստիարակելու և պատրաստելու ուղղությամբ: (Ծափահարություններ):

Յերկրորդ: Ինձ թվում է, վոր հասել է նաև կոմյերիտմիության դերը մեր պետական ու տնտեսական շինարարության մեջ ուժեղացնելու և այդ՝ կուսակցության կանոնադրության մեջ արտացոլելու ժամանակը:

Ընկերներ, կոմյերիտմիությունը, իր ամբողջ վիթխարի նշանակության հետ միասին, այն ամբողջ վիթխարի ոգեւորության հետ միասին, վոր նա ցույց է տալիս կուսակցությանը, տառապում է մեկ թերությամբ, վորի վրա անհրաժեշտ է հրավիրել թե՛ կոմյերիտմիության և թե՛ մեր կուսակազմակերպությունների ուղադրությունը,—այդ՝ կոմյերիտմիության անբավարար մասնակցությունն է պետական կյանքին, չափից դուրս մեծ չափով տարվելը ներկոմյերիտական հարցերով:

Մենք պետք է այժմ գործին նայենք այլ կողմից. յեթե խոսելու լինենք կոմյերիտմիության ադիտացիոն—պրոպագանդիստական աշխատանքի մասին, ապա Համկ(բ)Կ Կենտկոմի վերջին վորոշման լույսով միանգամայն ակներև է, վոր այդ աշխատանքն զգալի չափով կկատարի կուսակցությունը: Մենք պետք է այդ տեսակետից ամեն կերպ ոգնենք կոմյերիտմիությանը թե՛ կադրերով և թե՛ փորձով: Այլապես աներևակայելի յե:

Ներկոմյերիտական աշխատանքը չափազանց կարևոր գործ է: Բայց հանուն ինչի՞ պետք է կատարվի այն: Չե՞ վոր այն չի կարող ինքնանպատակ լինել: Յես կարծում եմ, վոր ամբողջ կոմյերիտական աշխատանքը պետք է խիստ կերպով չըլվի դեպի կոմյերիտականների պետական ու կուսակցական ակտիվ գործունեյության համար, կոմյերիտմիության այն կարևորագույն ինդիքն իրականացնելու համար նախապատրաստելը, վորը կապված է կուսակցության ռզնակալնի նրա դերի հետ:

Իսկ այդ ի՞նչ է նշանակում պրակտիկորեն: Պրակտիկորեն այդ նշանակում է, վոր, որինակ, վորտեղ չկա սկզբնական կուսակազմակերպություն, բայց կա սկզբնական կոմյերիտական կազմակերպություն, նա պետք է իր վրա վերցնի կուսակցական դիրեկտիվները ակտիվ հաղորդելի դերը: Ինչո՞ւ նա չի կարող մասնակցություն ունենալ տնտեսական հարցերի քննարկմանն ու լուծմանը: Ասենք՝ կոլտնտեսության վարչության մեջ չկա կարգ ու կանոն, վատ է ցանքի վիճակը, վատ է աշխատանքային կարգապահությունը, —ինչո՞ւ կոմյերիտական կազմակերպությունը չի կարող քննարկել այդ հարցերը: Ինչո՞ւ կոմյերիտական կազմակերպությունը չի կարող քննության առնել կոլտնտեսության վարչության վատ աշխատանքի հարցը և դործն այնպես կազմակերպել, վոր վատ վարչությունը փոխարինվի լավով: Ինչո՞ւ կոմյերիտական կազմակերպությունը չի կարող քննության առնել դուրսընտրված յեղած վատ կարգ ու կանոնի հարցը: Ինչո՞ւ նա չի կարող կուսակցության շրջկոմի հանձնարարությամբ իր վրա վերցնել կուսակցական հանձնարարությունների, դիրեկտիվների կիրառումը, վորոնք այժմ կատարող չկա միայն այն պատճառով, վոր չկա սկզբնական կուսակազմակերպություն: Յես կարծում եմ, վոր կոմյերիտական կազմակերպությունը կարո՞ղ է և պե՞տք է անի այդ: Կոմյերիտական կազմակերպությունները պետք է ունենան նախաձեռնության իրավունք՝ կուսակցական կազմակերպությունների առջև դնելու պետական և տնտեսական աշխատանքի մեծ ու փոքր հարցեր, ձեռնարկության կամ կոլտնտեսության մեջ տնտեսական աշխատանքի բարելավման հարցեր, ստախանովյան շարժման, բաղնիքի վիճակի, բլացատան վիճակի, փողոցային յերթեկության վատ կարգերի, դպրոցում խուլիգանություն անելու հարցեր և այլն, —յես չեմ կրկնի մեր խորհրդային, տնտեսական շինարարության բոլոր մեծ ու փոքր հարցերը: Այժմ շա՞տ են արդյոք դրադվում դրանով մեր կոմյերիտական կազմակերպությունները: Պնդում եմ, վոր քիչ: Յեթե կոմյերիտական կազմակերպությունները ձեռնամուխ

լինեն այդպիսի հարցերի և քննարկեն վոչ միայն ներկոմյերիտական աշխատանքի հարցերը, վոչ միայն տապակվեն իրենց սեփական հյուրի մեջ, ապա դրանով իսկ նրանք դուրս կդան մեր ամբողջ սոցիալիստական շինարարությանն ե՛լ ավելի ակտիվորեն մասնակցելու լայն ճանապարհը: Կուսակցական և պետական ապագա դործիչների կադրերի աճումն ղգալիորեն կարագանա: Կոմյերիտականները կըստանան դաստիարակության իսկական դպրոց: (Ծափահարություններ):

Դրանից յեղնելով, յես գտնում եմ, վոր չպետք է ընդունել կուսակցական-կոմյերիտական խմբերը լիկվիդացիայի յենթարկելու առաջարկները, վորոնք բղխում են նրանից, վոր այդ խմբերը իբր թե անկենսունակ են: Դրանք այժմ անկենսունակ են, վորովհետեւ չգիտեն, թե ինչով ղբադվեն: Յեթե մենք կուսակցական-կոմյերիտական խմբերի աշխատանքի մեջ լցնենք նոր բովանդակություն, յեթե, որինակ, դուրի կոմունիստները, քանի վոր նրանց թիվը փոքր է կուսակազմակերպություն կազմակերպելու համար, և կոմյերիտականները հավաքվեն միասին ու քննության առնեն այն հարցը, թե ինչպես բարելավեն դործը կոլտնտեսության մեջ, ինչպես բարելավեն կուլտուր-քաղաքական աշխատանքը, համաձայնության դան դյուղում քաղաքական, տնտեսական, կուլտուրական աշխատանքի կարևորագույն հարցերում ընդհանուր վարքադի՞ծ ունենալու մասին, ապա այդպիսի կուսակցական-կոմյերիտական խմբերն անհրաժեշտ է պահպանել, և վոչ թե լիկվիդացիայի յենթարկել: (Ծափահարությունների պոք-փուլ):

7. Հաջորդ առաջարկն այն է, վոր կուսակցությունից վտարվածից կուստոմսը չվերցնեն, մինչև վոր մարդկոմի կողմից հաստատվի վտարումը: Այդ առաջարկը ճիշտ է և այն անհրաժեշտ է ընդունել:

8. Առաջարկություն յեղավ, վոր քաղկոմների և շրջկոմների պլենումները դումարվեն վոչ սակավ քան մեկ ու կես ամիսը մեկ անգամ: Այդ առաջարկը ևս նպատակահարմար է ընդունել:

9. Առաջարկում եյին, ի փոփոխումն կանոնադրութեան համապատասխան պարադրաֆի, թույլատրել կուսակցական խմբեր կազմակերպելու նաև այն կուսակցական կազմակերպութիւններում, վորտեղ 100 կոմունիստ չկա: Ինչպես դուք դիտեք, ըստ կանոնադրութեան կուսակցական խմբեր կազմակերպվում են միայն այնտեղ, վորտեղ կա 100 և ավելի կոմունիստ: Յեռ կարծում եմ, վոր այդ առաջարկը նույնպես ընդունելի չէ:

10. Առաջարկվեց կանոնադրութեան դարձյալ մեկ փոփոխութիւն, վորը կայանում է նրանում, վոր կուսակցութեան մեջ ընդունելիս ընդունվողից չպահանջվի հասարակական կազմակերպութիւնները կարծիքը: Ինձ թվում է, վոր այդ առաջարկը նպատակահարմար է: Կուսակցութեան մեջ ընդունվելու համար միանդամայն բավարար են կուսակցական ընկերների յերաշխափորութիւնները:

Սրանք են կանոնադրութեան վերաբերյալ այն առաջարկներն ու լրացումները, վորոնք նպատակահարմար է ընդունել:



Ընկերներ, կանոնադրական հարցերի շուրջը ծավալված դիսկուսիան հսկայական ոգուտ բերեց կուսակցութեանը: Այն ցույց տվեց կուսակցութեան բախտի համար կուսակցութեան անդամների ունեցած պատասխանատվութեան աճումը, իր մայր-կուսակցութեան մասին յուրաքանչյուր կուսակցականի հոգատարութեան աճումը: Դիսկուսիան ցույց տվեց մեր կուսակցութեան անդամների զաղափարական համախմբվածութեան վիթխարի աճումը:

Իր չափով դիսկուսիան միանդամայն չտեսնված յերեւմտեցթ հանդիսացավ մեր կուսակցութեան կյանքում: Այն ցույց տվեց, վոր կուսակցութիւնն ամբողջ թափով առաջ է գնում գեպի իր շարքերի լիակատար ակտիվացումը, վորը նշանակում է կուսակցութեան դործունեյութեան դեռևս չտեսնված թափ:

ԽՍՀՄ-ը թեակոխել է զարգացման նոր շրջան, — սոցիալիզմի կոսոսցումը ավարտելու և սոցիալիզմից աստիճանաբար կոմունիզմին անցնելու շրջանը:

Մեր համաշխարհային-պատմական գործի այս նոր ետապում ե՛լ ավելի յե բարձրանում մեր կուսակցութեան գերն ու նշանակութիւնը:

Կուսակցութեան առջև ծառանում են նոր վիթխարի ու դրափիչ հեռանկարներ, ծառանում են նոր մեծ, բարդ խնդիրներ: Այդ խնդիրները լուծելու և կոմունիստական հասարակութեան կառուցման համար պայքարող առաջավոր մարտիկի իր դերը կատարելու համար մեր կուսակցութեանը պետք է անդուլ կերպով սրի իր կազմակերպական զենքը: Կուսակցութեան կանոնադրութիւնը, ընդունված մեր համադումարի կողմից, կլինի հաղթանակած սոցիալիզմի կուսակցութեան կանոնադրութիւն, մի կանոնադրութիւն, վորը կուսակցութեան անդամներին զինում է աստիճանաբար կոմունիզմին անցնելու խնդիրը հաջող կատարելու համար: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Ձինված առաջավոր թիրիալով, գինված ամենաառաջավոր դասակարգի ամենաառաջավոր քաղաքականութեամբ, կազմակերպութեամբ ու իդեոլոգիայով, իր շուրջը համախմբած մեծ բազմամիլիոն խորհրդային ժողովուրդը, մեր կուսակցութիւնը գնում է մարտի՝ հանուն աստիճանաբար կոմունիզմին անցնելու: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Ներող կապիտալիզմի ուժերը մե՛կ անդամ չեն, վոր փորձել են և կփորձեն կանգնեցնել մեր հաղթական յերթը:

Մենք գիտենք, վոր առջևում կլինեն դժվարութիւններ: Մենք հասկանում ենք մեր առջև դրված նոր խնդիրների բարդութիւնը: Բայց մենք գիտենք թե՛ միջոցներ թե՛ պայմաններ մեր վերջնական հաղթանակի համար:

Ընկեր Ստալինը դեռ կուսակցութեան XXVI համադումարում ասաց, վոր մեր կուսակցութիւնն անպարտելի չէ, յեթե նա չի վախենում դժվարութիւններից և գիտե, թե ուր պետք է տանել գործը: Հենց այդպիսի անպարտելի կուսակցութիւն է հանդիսանում մեր բոլշևիկյան մեծ կուսակցութիւնը: (Ամբողջ դափնիքի բուռն ծափահարութիւններ, բուռն վոտֆի յեն կանգնում):

Ընկերներ, մենք, պրոլետարական մեծ ստրատեգներ թանակի, Լենինի—Ստալինի բանակի մարտիկներս, համա-

խմբված լենինյան-ստալինյան կենտկոմի շուրջը, մեր ուսուցիչ և առաջնորդ ընկեր Ստալինի շուրջը, փառքով ոծված մեր բոլշևիկյան դրոշը կտանենք դեպի կոմունիզմի լիակատար հաղթանակը: (Ամբողջ դահլիճի բուռն ծափահարություններ):

Կեցցե՛ մեր մեծ կուսակցությունը:

Կեցցե՛ բոլշևիկյան կուսակցության, ամբողջ խորհրդային ժողովրդի, ամբողջ առաջադեմ առաջավոր մարդկության հանճարը, ուղեղը, սիրտը—մեր Ստալինը: (Բուռն, յերկար ժամանակ չլուդ ծափահարություններ, վորոնք վերածվում են ովացիայի, բոլորը վստփի յեն կանգնում, «առա» բացականչություններ):



ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ն եր ա ծ ու թ յ ու ճ	52
Կուսակցության մեջ ընդունելության կատեգորիաները վերացնելու մասին	5
Կուսակցության անդամների իրավունքների մասին	13
Մասնաշաղկապի ղեկավարները վերացնելու մասին	21
Կուսակցության ծրագրի յուրացման և ընդունման մասին	25
Ներկուսակցական դեմոկրատիայի մասին	41
Կադրեր ընտրելու, կատարումն ստուգելու, կուսակցական աշխատողների նոր կադրեր առաջ քաշելու մասին	43
Կադրերի թևորիական և քաղաքական հետամնացության լիկվիդացիայի մասին	49
Կուսակցական ասպարատը վերակառուցելու և համամիտության կոնֆերենցիաների մասին	55
Արտադրական և խորհրդային սկզբնական կուսակազմակերպությունների խնդիրների մասին	60
«Համկ(ր)կ Կանոնադրության մեջ կատարելիք փոփոխությունների մասին» ղեկուցման թեղիսների շուրջը ծավալված դիսկուսիայի հանրադրումների մասին	63
	72

Հայերեն թարգմանության խմբագիր Տ. Ալեքսանյան

Տեխն. խմբ. Ս. Խաչատրյան

Սրբագրիչ Հ. Մանվելյան

Կոնտրոլ արագրիչ Լ. Արույան

Գլավիտի լիազոր № Կ—2512, հրատ. № 668,

Պատվեր № 73, տիրաժ 50.000

Թղթի չափսը $84/100 \frac{1}{32}$ (33. 440 մմ. նիշ մեկ մտ. մամուլում)

6 մտ. մամուլ, 3 թերթ թուղթ

Հանձնված է արտադրության 1/IV 1939 թ.

Ստորագրված է ապագրելու 11/IV 1939 թ.

Գինը 50 Լ.

Պետհրատ—Քաղաքական գրականության

հրատարակչության տպարան, Յերևան,

Ալլահյերգյան № 65

ՀՀ Ազգային գրադարան



NL0186155

ԳԻՆԸ 50 Կ.

А. ЖДАНОВ

ИЗМЕНЕНИЯ В УСТАВЕ ВКП(б)

Армгиз—Издательство полит. литературы
Ереван 1959